

Aanpassingen Omgevingsverordening

Hoofdstuk 2	Ruimtelijke Ordening	
Artikel 2.1.	lokaal gewortelde bedrijvigheid	3
Artikel 2.1.6	Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving	4
Artikel 2.3	Werklocaties	6
Artikel 2.7	Ecologische Hoofdstructuur	12
Artikel 2.8	Bos- en natuurgebieden buiten de EHS	43
Artikel 2.12.4	Legalisering permanente bewoning recreatiewoningen	44
Artikel 2.21.1	Geluidzone Luchthaven Twente	45
Hoofdstuk 3	Grondwaterbescherming en Bodem	48
	Bestaande uit vele kleine wijzigingen en aanpassingen, inclusief bijlagen en toelichting	
Hoofdstuk 4	Water	
Artikel 4.2.3	Regionale verdringingsreeks onttrekking IJsselmeergebied	82
Artikel 4.2.3a	Regionale verdringingsreeks onttrekking Twentekanalén/ Overijsselse Vecht	82
Artikel 4.5.1.6	Legger	85
Hoofdstuk 5	Verkeer	
Artikel 5.1.2	Verboden	87
Artikel 5.2.2.5	Aanwijzing van luchthavens en voor deze luchthavens geldende besluiten of regelingen	88
Hoofdstuk 6	Toezicht en Strafbepaling	
artikel 6.1.2	Strafbepaling	89
Hoofdstuk 8	Overgangs- en Slotbepalingen	
Artikel 8.1..	Overgangsrecht Beschikkingen	90
Artikel 8.2	bestemmingsplannen	90
Artikel 8.3	Overgangsrecht EHS	90
Artikel 8.4	Inwerkingtreding	90
Artikel 8.5	Wijzigingsbevoegdheid bij kennelijke onjuistheden in teksten en kaartmateriaal	91

Leeswijzer

Dit document bevat niet de gehele Omgevingsverordening en de Toelichting op de Omgevingsverordening. In dit document zijn alleen de te wijzigingen en toe te voegen artikelen opgenomen en de daarbijhorende toelichting en bijlagen. Het document is voor de wijzigingen in hoofdstuk 2, 4, 5, 6 en 8 zo opgebouwd dat steeds het betreffende artikel wordt weergegeven en daarna de aanpassing van de Toelichting van de Omgevingsverordening. De wijziging van hoofdstuk 3 vormt een uitzondering: van dit hoofdstuk zijn titel 3.1 en 3.2 integraal opgenomen omdat de redactie van deze titels sterk is gewijzigd, daarnaast is een aantal bijlagen geactualiseerd.

Artikel 2.1. Actualisatie omgevingsverordening: lokaal gewortelde bedrijvigheid

Voorgestelde aanpassing verordening:

Artikel 2.1.1 begripsbepalingen

toevoegen:

q. lokaal gewortelde bedrijvigheid: bedrijven die hun oorsprong óf verzorgingsgebied hebben of vinden in de gemeente of kern waar ze gevestigd zijn of zich vestigen én toegevoegde waarde bieden aan de sociaaleconomische structuur/voorzieningen.

Artikel 2.1.2 Principe van concentratie

1. Bestemmingsplannen voorzien uitsluitend in woningbouw, aanleg van bedrijventerreinen voor lokaal gewortelde bedrijvigheid en het realiseren van stedelijke voorzieningen, met bijbehorende infrastructuur en groenvoorzieningen om te voldoen aan de lokale behoefte en de behoefte van bijzondere doelgroepen.

Aanpassing toelichting:

Hoofdstuk 2.1 sturen op ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid paragraaf Concentratie (blz.23)

De passage;

Voor de overige kernen geldt dat alleen voor de lokale behoefte en bijzondere doelgroepen gebouwd mag worden. Uitzonderingen daarop worden gevormd door de kernen Hardenberg en Steenwijk, die gelet op hun streekfunctie ruimte krijgen voor extra mogelijkheden voor woningbouw, voorzieningen en werkgelegenheid.

wordt **vervangen** door:

Voor de overige kernen geldt dat alleen voor de lokale behoefte en bijzondere doelgroepen gebouwd mag worden. Deze kernen mogen ruimte bieden aan lokaal gewortelde bedrijvigheid. Onder lokaal gewortelde bedrijvigheid wordt in dit verband verstaan: bedrijven die hun oorsprong óf verzorgingsgebied hebben of vinden in de gemeente of kern waar ze gevestigd zijn of zich vestigen en toegevoegde waarde bieden aan de sociaaleconomische structuur/voorzieningen.

Voor de stedelijke netwerken en de streekcentra geldt dat de eis van lokaal geworteld zijn niet wordt gesteld. De streekcentra Hardenberg en Steenwijk vormen in zoverre een uitzondering, dat die gelet op hun streekfunctie ruimte krijgen voor extra mogelijkheden voor woningbouw, voorzieningen en werkgelegenheid.

Artikel 2.1.6. Actualisatie omgevingsverordening: Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

Voorgestelde aanpassing verordening:

Aan artikel 2.1.6 een extra lid toevoegen:

1. In aanvulling op het gestelde onder 1 geldt voor nieuwe ontwikkelingen die plaatsvinden op gronden die vallen binnen het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water en die niet zijn aangeduid als Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de voorwaarde dat de compensatie door investeringen ter versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving gericht dienen te zijn op de versterking van de kwaliteit van natuur, water en landschap.

Aanpassing toelichting:

Hoofdstuk 2.1.6 sturen op ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid paragraaf Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (blz.25)

De passage;

Verder wordt een uitzondering gemaakt voor de vestiging van nieuwe agrarische bouwpercelen ten behoeve van de verplaatsing van bestaande agrarische bedrijven die moeten wijken voor een publiek belang of die op de huidige locatie geen ontwikkelingsruimte (milieuruimte) meer hebben.

In de regeling wordt bij de verplaatsing van agrarische bedrijven de eis gesteld dat de uitplaatsingslocatie wordt opgeheven. Dit wordt in de Omgevingsvisie saldering genoemd. Op de eis van saldering wordt een uitzondering gemaakt voor gevallen waarin sprake is van verplaatsing van een intensieve tak van een gemengd landbouwbedrijf naar een landbouwontwikkelingsgebied (LOG) als bedoeld in het Reconstructieplan. In dat geval hoeft niet het gehele agrarische bouwperceel te worden opgeheven, maar kan worden volstaan met het laten vervallen van de mogelijkheid van de uitoefening van intensieve veehouderij op deze locatie. Er wordt ook een uitzondering gemaakt voor die gevallen waarbij de uitplaatsingslocatie herbenut zal worden voor een volwaardig agrarisch bedrijf dat daar nog wel duurzaam kan functioneren. Voor de locatie die daarbij vrijkomt, geldt dan wel weer de eis van saldering, tenzij deze weer duurzaam herbenut kan worden door een volwaardig agrarisch bedrijf.

wordt **vervangen** door:

De Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving eist een extra investering in ruimtelijke kwaliteit als een bestemmingsplan voorziet in nieuwvestiging of grootschalige uitbreiding van bestaande functies in de groene omgeving. Wanneer een bestemmingsplan voorziet in een nieuw agrarisch bouwblok, moet op grond van deze regeling een extra investering worden gedaan in ruimtelijke kwaliteit, naast de basisinspanning op dat punt die op grond van artikel 2.1.5 is vereist. Dit geldt ook als met het nieuwe agrarisch bouwblok de verplaatsing van een bestaand agrarisch bedrijf wordt gefaciliteerd.

De provincie heeft op deze algemene regeling een uitzondering gemaakt voor die gevallen waarin de verplaatsing op zich al een maatschappelijk doel dient. Het gaat om gevallen waarin sprake is van verplaatsing die nodig is voor het realiseren van publieke belangen, bijvoorbeeld de aanleg van infrastructuur of stadsuitleg. Een extra investering in ruimtelijke kwaliteit wordt in dat geval niet nodig geacht.

Een extra investering in ruimtelijke kwaliteit wordt ook niet nodig geacht in die gevallen waarin op de uitplaatsingslocatie het agrarische bouwperceel wordt opgeheven. Het opheffen van dat agrarische bouwperceel wordt gezien als voldoende tegenprestatie voor het leggen van een nieuw agrarisch bouwblok. Het verplaatsen van een (volwaardig) agrarisch bedrijf van een locatie waar geen ontwikkelingsmogelijkheden meer zijn naar een locatie waar het bedrijf wel ruimte voor ontwikkeling heeft, draagt bij aan de structuurversterking van de landbouw. Ook wordt er daarbij vanuit gegaan dat door verplaatsing van het agrarische bedrijf situaties van milieuoverlast voor de omgeving worden opgelost. Het bij verplaatsing opheffen van het agrarische bouwperceel op de uitplaatsingslocatie draagt bij aan de doelstelling om per saldo het aantal agrarische bouwpercelen

niet (onnodig) te laten toenemen.

Met het oog op die doelstelling is in de regeling voorzien dat in sommige gevallen de uitplaatsingslocaties weliswaar niet meer geschikt is voor het bedrijf dat verplaatst wordt, maar wel voldoende ruimte kan bieden voor een ander volwaardig agrarisch bedrijf. In die gevallen wordt dan niet de eis van opheffing van het agrarische bouwblok gesteld, omdat herbenutting van een bestaand agrarisch bouwblok als voldoende tegenprestatie wordt gezien voor het leggen van een nieuw bouwblok. Voor de locatie die bij deze doorschuifactie vrijkomt, geldt dan wel weer de eis van saldering, tenzij deze ook weer duurzaam herbenut kan worden door een ander volwaardig agrarisch bedrijf.

De eis van opheffing wordt ook niet gesteld als de verplaatsing feitelijk een splitsing oplevert in een gemengde bedrijfsvoering, waarbij de intensieve tak naar een landbouwontwikkelingsgebied gaat, maar de grondgebonden tak op de huidige locatie gehandhaafd wordt.

De toelichting op titel 2.1 wordt aangevuld met de volgende passage (in te voegen direct boven het onderdeel 'algemene sturingsprincipes':

Het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water is gericht op behouden en ontwikkelen van de natuur- en landschapskwaliteiten en de versterking van het watersysteem, in samenhang met economische ontwikkeling. De ambitie is een samenhangend netwerk van natuur en water met ecologische, hydrologische, economische en recreatieve kwaliteit. Voor zover gronden niet zijn aangeduid als Ecologische Hoofdstructuur, geldt hier een 'ja, mits-benadering'. Dit houdt in dat ontwikkelingsruimte wordt geboden onder de voorwaarde dat er bijgedragen wordt aan ruimtelijke kwaliteit. Deze benadering geldt in principe ook voor de andere ontwikkelingsperspectieven, maar daar kan de kwaliteitsinvestering breed worden ingezet. In het geval van het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water geldt dat de investeringen in ruimtelijke kwaliteit gericht moeten worden ingezet op het realiseren van wateropgaven en het versterking van natuur en landschap. Als ondernemers, burgers of organisaties nieuwe groene initiatieven ontplooiën, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van een nieuw landgoed, dient dat bij voorkeur in de zone Ondernemen met natuur en water plaats te vinden.

Deze bijzondere verplichting om binnen het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water de investering in extra kwaliteit gericht in te zetten voor natuur, landschap en water, wordt geregeld door in artikel 2.1.6 voor deze gebieden nadere voorwaarden op te nemen voor toepassing van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving voor wat betreft de investeringen in ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.

Titel 2.3 Werklocaties (Bedrijventerreinen en kantoren(locaties))

Dit artikel is gewijzigd door het beleid voor kantorenlocaties afzonderlijk toe te voegen en te benoemen. Dit is ook in de titel gewijzigd.

2.3.1 Begripsbepalingen

In deze titel wordt verstaan onder:

- a. bedrijventerreinvisie: gemeentelijk beleidsdocument waarin staat hoe de bedrijfsterreinenprogrammering binnen de gemeente zal worden ingevuld en dat tot stand komt in onderlinge afstemming met buurgemeenten.
- b. bedrijventerrein: werklocaties voor bedrijvigheid en bij de bedrijven behorende kantoorruimte.
- c. kantorenvisie: gemeentelijk beleidsdocument waarin staat hoe de kantorenprogrammering binnen de gemeente zal worden ingevuld en dat tot stand komt in overleg en samenwerking met marktpartijen en in onderlinge afstemming met buurgemeenten.
- d. ruimtelijk-economische onderbouwing: gemeentelijk document waarin vanuit ruimtelijke-economische overwegingen een onderbouwing is gegeven van de behoefte met betrekking tot de realisering van nieuwe zelfstandige kantoren en dat tot stand komt in overleg en samenwerking met marktpartijen en in onderlinge afstemming met buurgemeenten.
- e. kantorenlocatie: werklocatie met zelfstandige kantoren.

2.3.2 Nieuwe bedrijventerreinenlocaties

1. Bestemmingsplannen en projectbesluiten voorzien uitsluitend in de totstandkoming van nieuwe bedrijventerreinen indien de nieuwe bedrijventerreinen naar aard, omvang en locatie in overeenstemming zijn met de gemeentelijke bedrijventerreinvisie waarover overeenstemming is bereikt met de buurgemeenten en met Gedeputeerde Staten van Overijssel.
2. In afwijking van het bepaalde in lid 1 geldt de eis van overeenstemming met buurgemeenten niet voor buurgemeenten buiten de provincie Overijssel. In dat geval is het voldoende dat aangetoond is dat afstemmingsoverleg heeft plaatsgevonden.
3. Het bepaalde in lid 1 is niet van toepassing op die bestemmingsplannen waarvoor geldt dat de provinciale diensten in het kader van het vooroverleg als bedoeld in artikel 3.1.1 Bro/10 BRO een positief advies hebben uitgebracht over het voorontwerp.

2.3.3 Nieuwe kantoren en kantorenlocaties

1. Bestemmingsplannen en projectbesluiten voorzien niet in de totstandkoming van nieuwe zelfstandige kantoren en/of kantorenlocaties.
2. In afwijking van het eerste lid kan met een bestemmingsplan of projectbesluit medewerking worden verleend aan de totstandkoming van nieuwe zelfstandige kantoren als in een ruimtelijk-economische onderbouwing is aangetoond dat:
 - a. er behoefte is aan extra kantoorruimte waarin niet kan worden voorzien vanuit de bestaande capaciteit aan kantoorruimte;
 - b. de buurgemeenten en Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben ingestemd met de conclusie dat er behoefte is aan extra kantoorruimte zoals voorzien in het bestemmingsplan of projectbesluit;
3. In afwijking van het bepaalde in lid 1 geldt de eis van instemming van buurgemeenten niet voor buurgemeenten buiten de provincie Overijssel. In dat geval is het voldoende dat aangetoond is dat afstemmingsoverleg heeft plaatsgevonden.
4. Het bepaalde in lid 1 is niet van toepassing op die bestemmingsplannen waarvoor geldt dat de provinciale diensten in het kader van het vooroverleg als bedoeld in artikel 3.1.1 Bro/10 BRO een positief advies hebben uitgebracht over het voorontwerp.

2.3.4 Vervangende overeenstemming provincie

1. In het geval dat schriftelijk is onderbouwd dat in redelijkheid geen overeenstemming kon worden bereikt met een buurgemeente, treedt de overeenstemming met Gedeputeerde Staten in de plaats van de verplichte overeenstemming met buurgemeenten zoals bepaald in artikel 2.3.2. en 2.3.3.
2. Gedeputeerde Staten besluiten tot overeenstemming als bedoeld in lid 1 indien genoegzaam is aangetoond dat de ontwikkeling van bedrijventerrein past binnen de provinciale visie op de bedrijventerreinenprogrammering.
3. Gedeputeerde Staten besluiten tot overeenstemming als bedoeld in lid 1 indien genoegzaam is aangetoond dat de ontwikkeling van nieuwe kantoren past binnen de provinciale visie op de ontwikkeling van de (regionale) kantorenmarkt.

2.3 Werklocaties

2.3.1. Bedrijventerreinen

Provinciaal belang

Dit onderdeel van de verordening bevat regels voor bestemmingsplannen (en projectbesluiten) die voorzien in aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Onder nieuwe bedrijventerreinen wordt elke locatie verstaan die ontwikkeld wordt ten behoeve van de vestiging van bedrijven en bij die bedrijven behorende kantoren. Het ter zake geldende provinciale beleid ligt vast in de Omgevingsvisie Overijssel. De verordening is inhoudelijk in overeenstemming met de regels die het Rijk gesteld heeft in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening.

In de Omgevingsvisie is het provinciale belang beschreven van zorgvuldige planning en regulering van nieuwe en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen. Het beleid is erop gericht dat geen aanleg van nieuw bedrijventerrein mag plaatsvinden als op bestaande terreinen nog voldoende ruimte beschikbaar is of naar verwachting door optimalisering van de bouw- en gebruiksmogelijkheden en herstructurering beschikbaar zal komen. Dit beleid krijgt juridische doorwerking in de verordening in titel 2.1. (SER-ladder). In het kader van de herstructurering van de bedrijventerreinen is het vaak nodig dit proces samen te laten gaan met een (bescheiden) aanleg van nieuw bedrijventerrein, zodat de ruimte kan worden geboden voor uitplaatsing, waardoor herstructurering vlotter kan verlopen (schuifruimte).

De provincie stelt geen rechtstreekse eisen aan bedrijventerreinenvisies, maar wel aan de onderbouwing van bestemmingsplannen die voorzien in nieuwe bedrijventerreinen. In die onderbouwing spelen gemeentelijke bedrijventerreinenvisies een wezenlijke rol vanwege hun functie voor integrale afweging van de ontwikkeling van bedrijventerreinen.

2.3.2. Kantoren

Provinciaal belang

Dit onderdeel van de verordening bevat regels voor bestemmingsplannen (en projectbesluiten) die voorzien in aanleg van nieuwe zelfstandige kantoren en kantorenlocaties. Onder nieuwe kantoren(locaties) wordt elke locatie verstaan die ontwikkeld wordt ten behoeve van de vestiging van zelfstandige kantoren. Het ter zake geldende provinciale beleid ligt vast in de Omgevingsvisie Overijssel. Ons beleid richt zich niet op niet-zelfstandige kantoorroimte, zoals ondergeschikte kantoorroimte die binnen woningen is gerealiseerd voor aan huis-gebonden-beroepen.

In de Omgevingsvisie is het provinciale belang beschreven van zorgvuldige planning en regulering van nieuwe kantoren(locaties). Het beleid is erop gericht dat geen bouw van nieuwe zelfstandige kantoren en aanleg van nieuwe kantorenlocaties mag plaatsvinden als in bestaande gebouwen en op bestaande locaties nog voldoende ruimte beschikbaar is of naar verwachting door optimalisering van de bouw- en gebruiksmogelijkheden en herstructurering beschikbaar zal komen. Dit beleid krijgt juridische doorwerking in de verordening in titel 2.1. (SER-ladder).

De SER-ladder werkt te grof om de problemen van overaanbod van kantoren aan te pakken. Transitieprocessen binnen het bestaand stedelijk gebied, waarbij bestaande locaties of bestaande gebouwen benut worden voor het realiseren van nieuwe kantoorroimte, kan ertoe leiden dat het overaanbod nog verder vergroot wordt. Daarom is het nodig om in aanvulling op de SER-ladder nadrukkelijk te sturen op de programmering van het kantorenaanbod binnen het bestaand stedelijk gebied.

Op de kantorenmarkt is sprake van een omvangrijke leegstand, die ver uitgaat boven een acceptabele frictie-leegstand. Om een verdere leegstand van kantoren te voorkomen acht de provincie een heroriëntatie op voorgenomen of reeds geplande uitbreiding (in plaats, kwaliteit en tijd) op zijn plaats. Uitgangspunt is dat er geen nieuwe plannen worden ontwikkeld tenzij de behoefte daaraan kan worden aangetoond aan de hand van een ruimtelijk-economische onderbouwing. Deze onderbouwing bestaat bij voorkeur uit een kantorenvisie of werklocatievisie. In verband met de situatie op de kantorenmarkt waar al sprake is van een overaanbod is gekozen voor een formulering met een verbod om bestemmingsplannen of projectbesluiten vast te stellen die voorzien in de totstandkoming van nieuwe zelfstandige kantoorroimte. Op dit verbod wordt een uitzondering gemaakt voor die gevallen waarin met een ruimtelijk-economische onderbouwing is aangetoond dat er sprake is van een behoefte waarin niet kan worden voorzien vanuit de bestaande capaciteit aan kantoorroimte. Onder totstandkoming van nieuwe zelfstandige kantoorroimte wordt

ook de verbouw van bestaande panden gerekend die tot dan een andere functie hebben. Dit artikel vormt daarmee een aanscherping van de algemeen geldende SER-ladder. Wij verwachten van gemeenten dat zij in de ruimtelijk-economische onderbouwing hebben afgewogen en kunnen aantonen dat in de gesignaleerde behoefte kwalitatief alleen op een nieuwe locatie kan worden voorzien. Daarbij moet zijn nagegaan of met renovatie en opwaardering van bestaand aanbod en van andere redelijkerwijs in aanmerking komende gebouwen (b.v. leegkomende scholen) niet de vereiste kwaliteit geleverd kon worden. Verder moet er zicht zijn op de invulling die wordt gegeven aan de leegstand die mogelijk ontstaat door nieuw aanbod. De onderbouwing moet dus zicht bieden op reële mogelijkheden van functieverandering of eventueel sloop van langdurig leegstaande kantoorpanden, of zicht op andere wijzen van onttrekking aan de voorraad zonder dat er ernstige effecten op de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van gebieden optreden. Van belang is om daarbij ook ontwikkelingen in de richting van nieuwe werklandschappen en woon-werklandschappen in de beschouwingen te betrekken. Dit sluit aan op het pleidooi hiervoor in par. 2.5.1., om het palet aan woon-, werk- en voorzieningenmilieus te verbreden.

Omdat bij het ontwikkelen van nieuwe kantoren het risico op een vergroting van de leegstand heel groot is, is het van belang dat de ruimtelijk-economische onderbouwing in goed overleg en samenwerking met marktpartijen wordt voorbereid. Omdat kantorenmarkten zich tot over gemeentegrenzen uitstrekken en de bouw van nieuwe kantoorruimte in de ene gemeente gevolgen kan hebben voor vraag en aanbod in de andere gemeente (zoals nog meer leegstand), stellen wij de eis dat buurgemeenten en het college van Gedeputeerde Staten moeten instemmen met de conclusie dat er inderdaad behoefte is aan extra kantoorruimte zoals voorzien in het bestemmingsplan of projectbesluit. Waar de ruimtelijk-economische onderbouwing wordt geleverd in de vorm van een kantorenvisie/werklocatievisie, wijzen wij er op dat de provincie geen rechtstreekse eisen stelt deze beleidsdocumenten, maar wel aan de onderbouwing van bestemmingsplannen en projectbesluiten die voorzien in nieuwe kantoren(locaties).

2.3.3. Aspecten bij de voorbereiding van de visies

Lokale behoefte

In titel 2.1. is verder bepaald dat gemeenten uitsluitend mogen voorzien in de lokale behoefte aan stedelijke voorzieningen, waaronder bedrijventerreinen en kantoren. Een uitzondering daarop wordt gemaakt voor stedelijke netwerken die mogen voorzien in een (boven)regionale behoefte en de streekcentra Hardenberg en Steenwijk, die mogen voorzien in een bovenlokale behoefte. In de Omgevingsvisie wordt de lokale behoefte voor bedrijvigheid gedefinieerd vanuit het begrip van lokaal gewortelde bedrijven. Dit zijn bedrijven die hun oorsprong of verzorgingsgebied hebben of vinden in de gemeente of kern waar zij gevestigd zijn of zich vestigen en die een toegevoegde waarde bieden aan de lokale sociaaleconomische structuur/voorzieningenniveau.

Gemeenten mogen in afwijking van het principe dat alleen voor de lokale behoefte wordt gebouwd, ook voorzien in (een deel van) de behoefte van buurgemeente aan bedrijventerrein en kantoren, wanneer hierover door buurgemeenten afspraken zijn gemaakt (artikel 2.1.2. lid 4).

Afstemming buurgemeenten

Een essentieel element in de verordening is dat de gemeenten verplicht zijn om hun plannen voor de

ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein en kantoren af te stemmen met buurgemeenten. Uitgangspunt van de provinciale visie op de programmering van bedrijfsterreinen is dat de mogelijkheden van bedrijfsvestiging- en uitbreiding worden gezien op een grotere schaal dan die van de individuele gemeenten. Afstemmen betekent dat buurgemeenten over en weer tot overeenstemming komen over de invulling van de bedrijventerreinenprogrammering of de ontwikkeling van kantoren(locaties).

Burgemeenten zijn de gemeenten waaraan een gemeente grenst, dus ook gemeenten aan de andere

kant van de (provincie)grens. Vanzelfsprekend is de eis van overeenstemming alleen van toepassing op aspecten die de buurgemeenten raken. Deze afstemmingseis wordt gesteld gelet op de onderlinge relaties die er zijn tussen buurgemeenten die functioneren binnen dezelfde markt voor bedrijventerreinen en kantoren. Ook voor gemeenten die uitsluitend mogen voorzien in een lokale behoefte is onderlinge afstemming gewenst, gelet op de relatie die er is tussen aangrenzende gemeenten in het aanbod van soorten bedrijventerreinen en de (fasering) van uitgifte. Voor kantoren is er sprake van vergelijkbare relaties.

2.3.4. Beoordelingskader voor overeenstemming met college van GS

Bedrijventerreinenvisie

Vervolgens wordt de bedrijventerreinenvisie voorgelegd aan Gedeputeerde Staten voor afstemming

op de provinciale visie op de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Ook hier geldt dat afstemming betekent dat provincie en gemeente tot overeenstemming moeten komen over die onderdelen van de bedrijventerreinenvisie die het provinciaal belang raken.

Een bedrijventerreinenvisie zal daartoe in ieder geval moeten ingaan op de volgende aspecten:

- Een inventarisatie van aard en omvang van bestaande bedrijventerreinen en de daarop gevestigde bedrijven;
- Een overzicht van de geldende en in voorbereiding zijnde plannen voor bedrijventerreinen;
- Een visie op de plannen en mogelijkheden voor herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, waarbij ook in beeld wordt gebracht welke schuifruimte nodig is om te komen tot een optimale invulling van gebieden die voor herstructurering in aanmerking komen;
- De voorraad direct en op termijn uitgeefbare grond en het verwachte of voorgenomen tempo van uitgifte;
- De verwachte dan wel voorzienbare ontwikkelingen op de arbeidsmarkt;
- De verwachte dan wel voorzienbare demografische ontwikkelingen en de effecten daarvan op de werkgelegenheid;
- De mogelijkheden om de vestigingsvraag in een van de samenwerkende gemeenten in een of meer van de andere samenwerkende gemeenten te accommoderen.

Overigens is bij de Omgevingsvisie een overzicht opgenomen van bedrijventerreinen die worden aangemerkt als pijlpjnprojecten. Voor deze ontwikkelingen geldt dat de provinciale diensten in het kader van het vooroverleg over voorontwerp-bestemmingsplannen schriftelijk positief hebben geadviseerd over de voorgenomen aanleg van bedrijventerreinen.

Prestatieafspraken

De bedrijventerreinenvisie zal gebruikt worden voor het maken van prestatieafspraken met de gemeente over de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Deze prestatieafspraken zijn er op gericht om de ambities die geformuleerd zijn in de bedrijventerreinenvisie, o.a. ten aanzien van herstructurering, energiegebruik en uitgifteprotocollen, tot uitvoering te brengen. Van de kant van de provincie zal de inzet daarbij van subsidies en fondsen uit bestaande en nieuwe programma's worden vastgelegd.

Ruimtelijk-economische onderbouwing kantoren

De ruimtelijk-economische onderbouwing wordt voorgelegd aan Gedeputeerde Staten voor afstemming op de provinciale visie op de ontwikkeling van de kantorenmarkt. Ook hier geldt dat afstemming betekent dat provincie en gemeente tot overeenstemming moeten komen over die onderdelen van de onderbouwing die het provinciaal belang raken.

Verwacht mag worden dat de inhoud en de diepgang van deze onderbouwing in verband staat met de omvang van de kantorenmarkt en leegstandsproblematiek. In andere gemeenten dan gemeenten met een regionale kantorenmarkt met leegstandsproblematiek kan waarschijnlijk worden volstaan met een meer bescheiden document dat is toegespitst op de lokale situatie.

Een ruimtelijk-economische onderbouwing zal in ieder geval moeten ingaan op de hieronder genoemde aspecten:

- Een inventarisatie van aard en omvang van bestaande kantoren en kantorenlocaties en inzicht in de eventuele leegstand van deze kantoren en kantorencomplexen;
- De mogelijkheden voor herstructurering van bestaande kantoren en andere gebouwencomplexen die zich mogelijk lenen voor kantorenontwikkeling of mengvormen van woon-, werk- en andere voorzieningen;
- een confrontatie van vraag en aanbod waarbij wordt aangegeven hoe de plannen aansluiten op de - marktbehoefte, prioritaire kantorenlocaties en welke eisen aan duurzaamheid en flexibel gebruik worden gesteld;
- De betrokkenheid van marktpartijen.

Kantorenvisie/werklocatievisie

De kantorenvisie wordt voorgelegd aan Gedeputeerde Staten voor afstemming op de provinciale visie op de ontwikkeling van de kantorenmarkt. Ook hier geldt dat afstemming betekent dat provincie en gemeente tot overeenstemming moeten komen over die onderdelen van de kantorenvisie die het provinciaal belang raken.

Het beleid voor de kantorenprogrammering is nog in ontwikkeling. In samenhang met het op te stellen Actieplan leegstand kantoren zal een handreiking voor kantorenvisies worden opgesteld met een uitwerking van de hier en in de Omgevingsvisie aangegeven randvoorwaarden. In het Actieplan zal worden gezien of er aanleiding is voor pilot-projecten.

Een kantorenvisie zal daartoe in ieder geval moeten ingaan op de volgende aspecten:

- Een inventarisatie van aard en omvang van bestaande kantoren en kantorenlocaties en de daarin gevestigde bedrijven;
- voor de regionale kantorenmarkt in de stedelijke netwerken verdient het aanbeveling daarbij onderscheid te maken in a. centrumlocaties (stadscentrum en stationsomgeving), b. (meer perifere) kantorenlocaties en c. overige kantoren;
- Een overzicht van de geldende en in voorbereiding zijnde plannen voor kantoren en kantorenlocaties, met informatie over initiatiefnemer en de hardheid van de plannen;
- het hieruit resulterende aanbod, direct en op termijn, aan kantoorruimte;
- inzicht in de eventuele leegstand van kantoren en kantorencomplexen in totaliteit, per marktsegment en de ontwikkeling van de leegstand;
- inzicht in de actuele en potentiële vraag naar kantoorruimte en de verwachte invloed daarvan op de leegstand;
- een confrontatie van vraag en aanbod waarbij wordt aangegeven hoe de plannen aansluiten op de marktbehoefte en welke eisen aan duurzaamheid en flexibel gebruik worden gesteld;
- Een visie op de plannen en mogelijkheden voor herstructurering van bestaande kantoren en andere gebouwencomplexen die zich mogelijk lenen voor kantorenontwikkeling of mengvormen van woon-, werk- en andere voorzieningen;
- de mogelijkheden om de vestigingsvraag in één van de samenwerkende gemeenten in een of meer van de andere samenwerkende gemeenten te accommoderen;
- Verwachte kwalitatieve en kwantitatieve vraagontwikkeling waarbij nadrukkelijk de verwachte dan wel voorzienbare ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de verwachte dan wel voorzienbare demografische ontwikkelingen en de effecten daarvan op de werkgelegenheid in kantoren worden betrokken;
- De betrokkenheid van marktpartijen bij de uitvoering van de kantorenvisie.

De hierboven genoemde aspecten zijn vooral gericht op de kantorenvisies van gemeenten waar sprake is van een regionale kantorenmarkt met leegstandsproblematiek. Verwacht mag worden dat de inhoud en de diepgang van een kantorenvisie in verband staat met de omvang van de kantorenmarkt en leegstandsproblematiek. In andere gemeenten kan waarschijnlijk worden volstaan met een meer bescheiden document dat is toegespitst op de lokale situatie.

Prestatieafspraken

De bedrijventerreinvisie zal gebruikt worden voor het maken van prestatieafspraken met de gemeente over de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Deze prestatieafspraken zijn er op gericht om de ambities die geformuleerd zijn in de bedrijventerreinvisie, o.a. ten aanzien van herstructurering, energiegebruik en uitgifteprotocollen, tot uitvoering te brengen. Van de kant van de provincie zal de inzet daarbij van subsidies en fondsen uit bestaande en nieuwe programma's worden vastgelegd.

Overeenstemming provincie

Indien Gedeputeerde Staten overeenstemmen met de gemeentelijke bedrijventerreinvisie en/of kantorenvisie dan is de vaststelling van bestemmingsplannen c.q. het nemen van projectbesluiten overeenkomstig die visie in overeenstemming met de verordening (artikel 2.3.2. en 2.3.3.). Deze instemming met de gemeentelijke bedrijventerreinvisie en/of kantorenvisie zal schriftelijk bevestigd worden in het kader van het vooroverleg dat hiertoe over deze bouwsteen van de gemeentelijke structuurvisie gevoerd zal worden.

Bij het projecteren van de bedrijventerreinen en kantoren zal overigens altijd nog rekening gehouden moeten worden met wat bepaald is ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid in titel 2.1. (ontwikkelingsperspectieven en gebiedskenmerken).

Vervangende overeenstemming met provincie

Het kan zijn dat aan de voorwaarden in artikel 2.3.2. en 2.3.3. (overeenstemming met buurgemeenten) ondanks de daartoe verrichte inspanningen niet kan worden voldaan. Om te voorkomen dat een gemeente in een patstelling terecht komt, is in de verordening voorzien in een constructie waarbij provinciale overeenstemming in de plaats kan treden van de verplichte overeenstemming van de buurgemeenten. Gedeputeerde Staten zullen dan nagaan of de ontwikkeling van bedrijventerrein past binnen de provinciale visie op de bedrijventerreinen-programmering conform het principe van concentratie zoals neergelegd in artikel 2.1.2. Op deze wijze wordt de regionale afstemming (met de buurgemeenten) vervangen door een rechtstreekse toets aan het plafond voor de totale de ontwikkeling van bedrijventerrein in Overijssel, waarbij ook de prestatieafspraken betrokken zullen worden die met de buurgemeenten zijn gemaakt. Uiteraard zullen Gedeputeerde Staten nagaan of wordt voldaan aan de SER-ladder.

Voor de ontwikkeling van kantoren is de uitgangssituatie een andere. Zoals in de Omgevingsvisie is

aangegeven, is er sprake van een overaanbod aan kantoorruimte en daarmee samenhangend een structurele leegstand. Deze treedt vooral op in de grote steden, waar sprake is van een regionale kantorenmarkt. Behoeftte aan nieuwe kantoren zal hier alleen vanuit kwalitatieve eisen aan de orde zijn.

De provincie is van oordeel dat alleen in uiterste situaties de weg van vervangende overeenstemming gekozen moet worden. Gemeenten die een beroep doen op de constructie van vervangende overeenstemming zullen schriftelijk moeten onderbouwen waarom zij niet tot overeenstemming kunnen komen en dat zij alles hebben gedaan wat in redelijkheid mogelijk is om er met hun buurgemeenten uit te komen. Gelet op de sturingsfilosofie van de provincie is het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van gemeenten om in goed overleg te komen tot onderlinge afstemming van de bedrijventerreinenprogrammering. Als blijkt dat gemeenten vaak (in ongeveer een derde van de gevallen) een beroep doen op de constructie van vervangende overeenstemming, zal na bestuurlijke actie gericht op het versterken van onderlinge afstemming, deze constructie in de verordening opnieuw worden gezien.

Titel 2.7. Ecologische Hoofdstructuur

De artikelen 2.7.1 tot en met 2.7.5 wijzigen als volgt:

Artikel 2.7.1. Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. compensatieplan: plan waarin overeenkomstig de eisen van artikel 2.7.5 de maatregelen worden vastgelegd die noodzakelijk zijn om de impact van ontwikkelingen binnen de EHS te compenseren en mitigeren;
- b. Ecologische Hoofdstructuur (EHS): samenhangend netwerk van natuurgebieden met bestaande en potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel het veiligstellen van ecosystemen met de daarbij behorende soorten, begrensd overeenkomstig artikel 2.7.2;
- c. gebiedscategorie: typering zoals aangegeven op de kaart van een deelgebied van de EHS, bestaande uit:
 - i. Bestaand : gebieden getypeerd door de aanwezigheid van grote natuurwaarden en gebieden die zijn aangekocht en/of afgewaardeerd en die zijn ingericht conform de natuurdoelen als omschreven in de bijlage 'wezenlijke kenmerken en waarden EHS';
 - ii. Te realiseren: gebieden getypeerd door de geschiktheid voor verdere ontwikkeling van aanwezige of in potentie aanwezige natuurwaarden, maar die nog niet of niet geheel kunnen worden ingericht als natuur conform de natuurdoelen als omschreven in de bijlage 'wezenlijke kenmerken en waarden EHS' omdat de gronden nog niet zijn aangekocht, nog niet zijn afgewaardeerd en/of nog niet beschikbaar zijn voor de realisering van de EHS, bestaande uit de volgende subcategorieën:
 - Netto begrensd: concreet begrensde nog te realiseren natuur;
 - Bruto begrensd: zoekgebied waarbinnen nog bepaald moet worden waar een vooraf vastgesteld aantal hectares natuur concreet zal worden gerealiseerd¹ ;
 - Uitwerkingsgebied ontwikkelopgave Natura 2000: gebieden waar maatregelen genomen moeten worden om natuurwaarden in nabijgelegen N2000-gebieden te beschermen² ;
- d. wezenlijke kenmerken en waarden: actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, zoals omschreven in de bijlage 10: wezenlijke kenmerken en waarden EHS.

Artikel 2.7.2. Werkingsgebied

1. Het werkingsgebied van titel 2.7 wordt begrensd door de geometrische plaatsbepaling van de EHS op de digitale kaart 'EHS' horende bij deze verordening.
2. Provinciale Staten passen de begrenzing van de EHS aan op ontwikkelingen waarvoor op grond van artikel 2.7.4 is afgeweken van het beschermingsregime van artikel 2.7.3.
3. Bij de herbegrenzing als bedoeld in lid 2 geldt de voorwaarde dat het areaal van de EHS per saldo ten minste gelijk blijft.
4. De voorwaarde als bedoeld in lid 3 geldt niet bij aanpassing van de begrenzing van gebieden die aangeduid zijn als 'Uitwerkingsgebied ontwikkelopgave Natura 2000' en 'Bruto begrensd'.

Artikel 2.7.3. beschermingsregime

1. Het beschermingsregime voor gebieden die op de kaart als bedoeld in artikel 2.7.2 zijn aangeduid als gebiedscategorie 'Bestaand' wordt vastgelegd in een bestemmingsplan of in beheersverordening. Voor de overige gebieden binnen de EHS geldt dat het beschermingsregime uitsluitend vastgelegd kan worden in een bestemmingsplan.
2. Gebieden die op de kaart als bedoeld in artikel 2.7.2 zijn aangeduid als 'Bestaand' moeten een bestemming krijgen die uitsluitend is gericht op het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden.
3. Gebieden die op de kaart als bedoeld in artikel 2.7.2 zijn aangeduid als 'Te realiseren':
 - a. moeten een bestemming krijgen die mede gericht is op het behoud, herstel of de

¹ Inzet voor deze zoekgebieden is dat er bij vaststelling van de herijkte EHS duidelijk is wat er als EHS begrensd wordt.

² De precieze uitwerking van de vastgestelde maatregelen moet nog plaatsvinden (nader uitgewerkt in realisatiestrategie en vervolg proces van realisatie). Op basis hiervan kan de EHS te zijner tijd waar mogelijk verkleind worden.

- duurzame ontwikkeling van de actuele natuurwaarden van deze gebieden zolang deze gronden nog niet zijn aangekocht en/of afgewaardeerd;
 - b. moeten een bestemming krijgen die uitsluitend is gericht op het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden indien de gronden zijn aangekocht en/of afgewaardeerd ten dienste van de realisering van de EHS en ook als zodanig beschikbaar zijn.
- 4. Bestemmingsplannen die betrekking hebben op gebieden die op de kaart als bedoeld in artikel 2.7.2 zijn aangeduid als EHS wijzen geen bestemmingen aan of stellen geen regels die activiteiten mogelijk maken die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden.
- 5. De verplichtingen die voortvloeien uit lid 2 tot en met 4 houden in ieder geval in: behoud van areaal, kwaliteit en samenhang van de betrokken gebieden.
- 6. GS kunnen nadere regels stellen aan de toelichting c.q. onderbouwing van bestemmingsplannen en beheersverordeningen die betrekking hebben op gronden die vallen binnen de EHS en waaruit moet blijken op basis van welke gegevens, waarderingen en afwegingen tot vaststelling is besloten.
- 7. De verplichtingen die voortvloeien uit voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing op omgevingsvergunningen, waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3o van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken.
- 8. Daar waar op het moment van het van kracht worden van deze titel bestemmingen gelden die rechten en ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor bestaande functies binnen gebieden die aangeduid zijn als 'Te realiseren', verplicht deze titel niet om deze bestaande rechten en ontwikkelingsmogelijkheden in te perken zolang de gronden niet zijn aangekocht of functiewijziging nog niet heeft plaatsgevonden.
- 9. De verplichting op grond van lid 2 en 3 van dit artikel om een passende bestemming toe te kennen geldt niet voor bestaande functies waarvoor het bestemmingsplan dat geldt op het moment van inwerkingtreding van dit artikel, ontwikkelingsmogelijkheden toekent voor wat betreft bouwen en het aanbrengen van terreinverhardingen

Artikel 2.7.4 Afwijkingsmogelijkheden

1. De gemeenteraad is bevoegd om bij de vaststelling van een bestemmingsplan voor relatief grootschalige ontwikkelingen of een combinatie van ingrepen binnen de EHS af te wijken van het beschermingsregime zoals vastgelegd in artikel 2.7.3 mits is aangetoond en verzekerd dat:
 - a. er sprake is van redenen van groot openbaar belang,
 - b. er geen reële alternatieven zijn,
 - c. voor zover de negatieve effecten tengevolge van de beoogde activiteit niet kunnen worden voorkomen, deze zo beperkt mogelijk worden gehouden,
 - d. overblijvende optredende schade of negatieve effecten op een toereikende maar tenminste op een gelijkwaardige wijze worden gecompenseerd. Het besluit hiertoe dient tegelijk genomen te worden met het besluit tot wijziging van de bestemming of de regels ter zake het gebruik van de grond.
2. Voor de onderbouwing van het bepaalde in lid 1 sub c en d wordt een compensatieplan vastgesteld.
3. De gemeenteraad is bevoegd om bij de vaststelling van een bestemmingsplan voor relatief kleinschalige ontwikkelingen binnen de EHS af te wijken van het beschermingsregime zoals vastgelegd in artikel 2.7.3 mits is aangetoond en verzekerd dat deze wijziging:
 - a. de wezenlijke kenmerken en waarden slechts in beperkte mate aantast,
 - b. per saldo gepaard gaat met een versterking van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS, of een vergroting van de oppervlakte van de EHS,
 - c. plaatsvindt na een zorgvuldige afweging van alternatieve locaties.
4. Wanneer het bestemmingsplan waarvoor een afwijking is toegepast als bedoeld in het eerste en derde lid onherroepelijk is geworden, doen burgemeester en wethouders hiervan melding bij Gedeputeerde Staten.

Artikel 2.7.5 Compensatieplan

1. Uit het compensatieplan, zoals bedoeld in artikel 2.7.4, lid 2 blijkt in ieder geval dat:
 - a. de nadelige effecten zoveel mogelijk worden beperkt en -voor zover deze niet kunnen worden beperkt -voldoende worden gecompenseerd. In geval van afwijking op grond van artikel 2.7.4 lid 1 betekent dit dat er geen nettoverlies van areaal, kwaliteit en samenhang van de wezenlijke kenmerken en waarden plaatsvindt. In geval van afwijking op grond van artikel 2.7.4 lid 3 betekent dit dat per saldo een versterking

- van de wezenlijke kenmerken en waarden of vergroting van het areaal van de EHS plaatsvindt,
- b. de compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie elders plaatsvindt,
 - c. de compensatie op financiële wijze afdoende is geregeld als fysieke compensatie als bedoeld in lid b niet mogelijk is,
 - d. de tenuitvoerlegging van de compensatie planologisch is dan wel mogelijk wordt gemaakt door het bestemmingsplan dat voorziet in de betreffende ontwikkeling in het geval de compensatie binnen hetzelfde plangebied plaatsvindt,
 - e. de tenuitvoerlegging van de compensatie mogelijk is of mogelijk wordt gemaakt door (wijziging van) een ander bestemmingsplan dan het bestemmingsplan dat in de betreffende ontwikkeling voorziet in het geval dat de compensatie elders plaats vindt,
 - f. welke compensatiemaatregelen zullen getroffen, waarbij zowel de aard, omvang, kwaliteit, locatie als tijdvak van uitvoering van de maatregelen en voorzieningen worden beschreven,
 - g. de inrichting- en beheerskosten van de maatregelen en voorzieningen duurzaam geregeld zijn,
 - h. de compensatie uitvoerbaar is en daadwerkelijk gerealiseerd kan worden en
 - i. de wijze van monitoring en rapportage van de tenuitvoerlegging.
2. Indien het compensatieplan betrekking heeft op de uitvoering van een combinatie van ingrepen bevat het plan in aanvulling op lid 1 in ieder geval:
- a. een ruimtelijke visie waarin de plannen, projecten of handelingen in hun onderlinge samenhang worden gepresenteerd en waaruit blijkt dat het oppervlak natuur binnen de EHS minimaal gelijk blijft dan wel het EHS-areaal wordt vergroot,
 - b. waarborgen dat de plannen, projecten of handelingen conform de ruimtelijke visie als bedoeld in sub a in onderlinge samenhang worden gerealiseerd.
3. Indien de compensatie bedoeld in het eerste en tweede lid voorziet in ontwikkelingen die gerealiseerd worden door een natuurlijke persoon of rechtspersoon, niet zijnde een publiekrechtelijke rechtspersoon, dan dient het compensatieplan specifieke waarborgen te bevatten dat de vereiste compensatie daadwerkelijk gerealiseerd zal worden. Deze waarborg dient tenminste te omvatten:
- a. de wijze waarop financiële zekerheidsstelling is gerealiseerd voor uitvoering van de maatregelen en voorzieningen van het compensatieplan alsmede voor de financiering van het ontwikkelingsbeheer,
 - b. de uiterste termijn voor realisatie alsmede een effectieve boeteclausule die van toepassing is bij een niet tijdige of genoegzame tenuitvoerlegging van de verplichtingen uit het compensatieplan.
4. Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen over de compensatie zoals bedoeld in dit artikel.

Bijlage Wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur

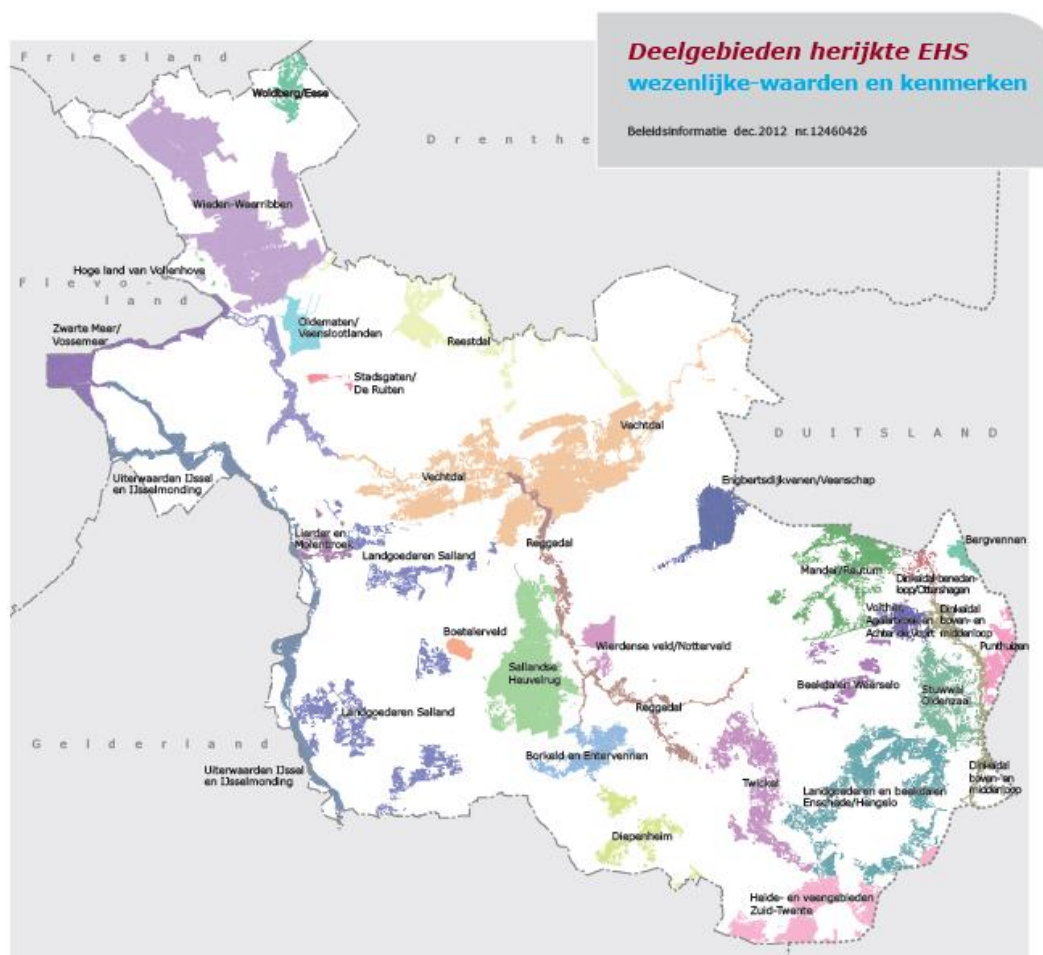
Op basis van artikel 2.7.1 lid d van de Omgevingsverordening worden de wezenlijke kenmerken en waarden beschreven. Deze bijlage voorziet hierin.

Wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. Gedacht kan worden aan de natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van de bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

Informatie hierover is te vinden in dit document, op de website van de Provincie Overijssel en in het veld. De informatie is als volgt te vinden:

- De actuele natuurwaarden. Deze zijn per deelgebied weergegeven in de paragraaf “gebiedsbeschrijving” van dit document. Deze beschrijving is een globale beschrijving. Naast deze beschrijving is gedetailleerde informatie uit het veld noodzakelijk om de actuele situatie te beoordelen.
- De beoogde natuurdoelen inclusief de daarvoor benodigde omgevingscondities. Deze zijn per deelgebied in hoofdlijnen aangegeven in dit document in de paragraaf “streefbeeld”.
- Naast de informatie beschikbaar in deze bijlage, zijn gebiedskenmerken te vinden in de Catalogus Gebiedskenmerken.
- Voor de Natura 2000 gebieden is gedetailleerde informatie over deze gebieden te vinden op de website van de Provincie Overijssel.

De deelgebieden van de EHS zijn opgenomen op de kaart deelgebieden EHS behorend bij de Omgevingsverordening, nr. 12460426.

1. De Woldberg/De Eese

Gebiedsbeschrijving

In het uiterste noordoosten van Overijssel ligt op een uitloper van het Drentse keileemplateau het bosgebied van De Woldberg en het landgoed De Eese. De Woldberg grenst aan het kleinschalige, eeuwenoude landschap van Paasloo - Steenwijkerwold. De Woldberg bestaat vooral uit bos en een kleinschalig cultuurlandschap. Hier komen houtwallen voor met Bosanemoon, Schedegeelster, Muskuskruid en eeuwenoude essenstoven. De graslanden behoren tot het kruidenrijk grasland (N12.02) en worden afgewisseld met poelen die van belang zijn voor o.a. de Kamsalamander. De kern van het landgoed de Eese bestond eeuwenlang uit graslanden, houtwallen en bos. Het geheel was aan alle zijden omgeven door heide. Deze heide is in de 19^e eeuw en begin 20^e eeuw bebost met naald- en loofhout of omgezet in akkers en graslanden.. Bijzondere soorten van het gebied zijn o.a. Ruige veldbies en Stippelvaren.

Zowel de Woldberg als de Eese zijn belangrijk als leefgebied voor reptielen zoals Adder, Ringslang en Hazelworm.

Streefbeeld

In dit gebied wordt geen uitbreiding van de EHS voorzien. De kwaliteit van de bestaande EHS kan versterkt worden door vergroten van de oppervlakte natuurlijk bos en vooral op het landgoed De Eese door versterking van de heiderestanten door het omvormen van productiebos of grasland naar heide (N7.01 en N6.04) zodat er in het bestaande bos corridors ontstaan en hierdoor uitwisseling van voor de heide kenmerkende dieren mogelijk wordt

2. Wieden-Weerribben

Gebiedsbeschrijving

Het deelgebied Wieden – Weerribben bestaat uit de Natura 2000 gebieden De Wieden en de Weerribben en een aantal aangrenzende gebieden. Het Natura 2000 gebied Wieden – Weerribben is ca. 7000 ha groot en vormt samen met de Natura 2000-gebieden Zwarte meer en Olde Maten één van de grootste moerasgebieden van Noordwest-Europa. Het gebied was in de Middeleeuwen grotendeels een hoogveengebied. Door veenwinning vanaf de gouden eeuw (Blokzijl als uitvoer haven van turf naar Holland) zijn in het gebied smalle, lange wateren ontstaan, de petgaten, die begrensd zijn met smalle stroken niet vergraven grond, de legakkers of ribben. Door successie van open water via drijftillen, Krabbenscheervegetaties of Pluimzegge-moeras ontstond een landschap met rietlanden en trilvenen, die jaarlijks door boeren werden gemaaid. In de 20^e eeuw nam op veel grond het beheer af, waardoor zich uit rietland en moeras elzenbroek-, berkenbroek- en wilgenbroekbossen, konden ontwikkelen. In de Wieden ontstonden in dit laagveengebied als gevolg van stormen grote meren.

De Wieden en Weerribben vormen zowel provinciaal als landelijk een belangrijk leefgebied voor bedreigde plant- en diersoorten. Belangrijk zijn de oppervlakten veenmosrietland, trilveen en blauwgrasland. De Weerribben is het belangrijkste leefgebied in ons land voor de Grote Vuurvlinder en van de Zilveren Maan. De Speerwaterjuffer (libel) komt alleen maar in dit gebied voor. Met succes is in het gebied de Otter opnieuw geïntroduceerd. Belangrijke plantensoorten in het laagveengebied zijn: Groenknolorchis, Slank Wollegras, Stijf Struisriet (Wieden), Schorpioenmos en Moerashoningzwam. Belangrijke broedvogels zijn de Purperreiger, Aalscholver, Porseleinhoen, Rietzanger en Krakeend. Ringslangen leven vooral in de Weerribben.

De ontwikkeling van de hoogwaterzone bij Giethoorn heeft laten zien dat uit voormalig landbouwgrond zich, onder natte, voedselrijke omstandigheden een nieuw broedbiotoop voor water- en moerasvogels kan ontwikkelen met o.a. vestigingen van Grote Zilverreiger en Purperreiger. Aan de noord- en westzijde van de Weerribben en langs de west-, zuid-, en oostzijde van de Wieden liggen veenweidegebieden, waarvan de actuele waarde sterk varieert. Het ontginningsgebied rondom Scheerwolde is ten opzichte van het westelijke gebied grootschaliger en wordt intensiever gebruikt door de landbouw. De actuele natuurwaarde van dit gebied is laag en zal met natuurontwikkeling sterk worden vergroot.

In de zuidwesthoek van het gebied ligt het keileemplateau van het Hoge Land van Vollenhove. Dit gebied wordt gekenmerkt door een netwerk van houtwallen en eikenhakhoutbosjes met daarin veel kenmerkende bossoorten zoals de Grote Muur, terwijl in de wallen Braamsluiper en Grasmus als broedvogel voorkomen. De Oldenhof betreft een landgoedbos met grote populaties van Bosgierstgras. In holle bomen komen kolonies van vleermuizen voor, waaronder de Rosse Vleermuis.

De Barsbekerbinnenpolder is een open, vrijwel onbebouwde polder met middeleeuws slotenpatroon. Het gebied is een van de belangrijke weidevogelgebieden in Overijssel. In sloten komen diverse bijzondere waterplanten voor. De slootkanten hebben een deel van hun soortenrijkdom verloren als gevolg van de bemesting.

Op de grens met de Noordoostpolder ligt het Vollenhovermeer, dit is ook aangewezen als vogelrichtlijngebied, de oevers van dit meer zijn begroeid met rietland en moerasvegetaties en er broeden diverse bijzondere rietvogels (o.a. Roerdomp)

Streefbeeld

Bestaande natuur

Noordwest Overijssel is een zeer gevarieerd en complex natuurgebied met een grote variatie aan beheertypen. Deze complexiteit is goed te zien op de beheertypenkaart van het natuurbeheerplan. In dit gebied vindt naast beheer van de bestaande natuurtypen zgn. cyclisch beheer plaats; Om de verschillende verlandingsstadia duurzaam te kunnen laten voortbestaan, worden regelmatig dichtgegroeide trekgraten opengetrokken, zodat de verlanding weer van voren af aan kan beginnen. Andere maatregelen zijn het ontbossen van half verlande petgaten met als doel het areaal aan trilveen uit te breiden, ondiep begreppelen van percelen om in verzuurde percelen het contact met het oppervlaktewater te herstellen, het schrapen van veenmosrietland waarbij de bovenste veenmoslaag wordt verwijderd, het instellen van een flexibel peilbeheer en verbeteren van de waterkwaliteit.

Nieuwe natuur

De te ontwikkelen nieuwe natuur heeft in de meeste gevallen een nauwe samenhang met de inrichting en het beheer van de bestaande natuur. De nieuw te ontwikkelen natuur is onderverdeeld in de hierna volgende grote deelgebieden met een overwegend vergelijkbaar streefbeeld.

Wieden Weerribben, Moeras en schraalland

Inrichting en beheer van de nieuw te ontwikkelen natuur hangt hier nauw samen met dat van de aangrenzende en inliggende bestaande natuurgebieden. In deze gebieden liggen de meest kwetsbare beheertypen met de hoogste botanische waarden. Een afwisseling van Gemaaid rietland (N05.02), Trilveen (N06.02), Veenmosrietland (N06.01) en Hoog- en laagveenbos (N14.02) Moeras (N05.01), Nat schraalland (N10.01). Een groot verschil met het volgende deelgebied is dat in dit deelgebied naar verhouding meer trilveen, veenmosrietland en nat schraalland voorkomt. In de ook in dit deelgebied gelegen graslanden in en om de Weerribben en langs de Lage Weg is de doelstelling botanisch beheer gericht op Vochtig Hooiland (N10.02) en Nat schraalland (N10.01) en op de ontwikkeling van bloemrijke sloten en slootkanten met bijzondere water- en oeverplanten (fonteinkruiden, Bronmos, Waterscheerling). In de overgangszone aan de oostkant van het Hoge Land naar de Wieden wordt Vochtig hooiland (N10.02), Nat schraalland (N10.01) en kruiden en faunairijk grasland (N12.02) ontwikkeld.

Wieden Weerribben, dynamische moerasnatuur

In de polders Wetering oost en west en polder Giethoorn wordt dynamische moerasnatuur (Moeras N05.01) nagestreefd in combinatie met waterberging. In de Beulakerpolder is dit inmiddels uitgevoerd, waar op korte termijn al heel interessante resultaten zijn bereikt (vestiging van o.a. Dodaars, Rietzanger). Door de waterberging ontstaat meer dynamiek in de waterstanden. Dynamische moerasnatuur (Moeras N05.01) kenmerkt zich door in tijd en ruimte wisselende habitats variërend van open zoetwaterplassen en - via processen van verlanding ontstane - beheertypen. Langs de bebouwing van de polder Wetering Oost wordt een strook opgehoogd. Langs deze strook wordt aan de kant van de nieuwe natuurgebieden relatief diep water (circa 0,8 m) aangelegd. Samen vormt het een overgangszone van circa 150 m tussen de nieuwe natuur en de bebouwing. Polder Wetering oost wordt - in samenhang met het naastgelegen Woldlakebos - een belangrijk rustgebied voor riet-, water- en moerasvogels, reigerachtigen en de Otter. In de verbindingen naar de Rottige Meente en het Vollenhovermeer worden ook moerasgebieden ontwikkeld.

Wieden - Weerribben, vochtig weidevogelgrasland.

De Barsbekerbinnenpolder en het Leeuwterveld zijn open gebieden met het doel Vochtig weidevogelgrasland (N13.01) gericht op weidevogelbeheer m.n. voor de (zeer) 'kritische' weidevogelsoorten als Watersnip, Slobeend, Zomertaling, Kemphaan, Grutto en Tureluur. Hierbij hoort een waterpeil van ca. 5-25 cm beneden maaiveld met plaatselijk plas- dras situaties. Voor het behoud en versterking als broedgebied voor Grutto en Tureluur is een regelmatige bemesting met organische mest (bij voorkeur ruige stalmest) noodzakelijk. De ontwikkeling van plekken die in het voorjaar plas-dras staan komt de weidevogelstand direct ten goede. In Vochtig weidevogelgrasland (N13.01) worden op kleine schaal ook botanische waardevolle graslanden en bloemrijke sloten en slootkanten ontwikkeld evenals geleidelijke overgangen naar moeras (N05.01). Inrichting van weidevogelgebied dient zodanig plaats te vinden dat het open karakter behouden blijft. De als nieuwe natuur begrensde weidevogelgebieden in Noordwest-Overijssel zijn vrijwel allemaal ook belangrijke gebieden voor overwinterende ganzen.

3. Reestdal

Gebiedsbeschrijving

Het betreft het Reestdal, de Vledder- en Leijer hooilanden, de oeverlanden langs het Meppelerdiep en de aansluitende verbindingzones naar het Vechtdal.

De Reest was een van de weinige echte hoogveenbeken in Nederland. In de oorspronkelijke situatie werd de Reest gevoed door het hoogveengebied oostelijk van Dedemsvaart. Van dit hoogveengebied is niets overgebleven. De sponswerking van het uitgestrekte veengebied is met de ontginning in de loop van de 19^e eeuw verdwenen waardoor de beek meer water is gaan vervoeren (hogere piekbelasting) en om deze reden is aan Drentse zijde een omleidingskanaal gegraven. Het Reestdal heeft een landschap dat sinds haar ontstaan in de Middeleeuwen maar weinig is veranderd. Haar behoud heeft direct te maken met haar ligging op de grens van de provincies Drenthe en Overijssel.

Binnen het beekdal kan een bovenloop, middenloop en benedenloop worden onderscheiden. De bovenloop (oostelijk van Dedemsvaart) is bochtig, de hoogteverschillen in het landschap zijn klein en de omgeving betreft landbouwgebied dat ontstaan is na de ontginning van het hoogveen. In de midden- en benedenloop (Meppel – Dedemsvaart) liggen hooilanden in het beekdal, terwijl de randen gekenmerkt worden door essen en hakhoutbosjes. De hooilanden worden deels gevoed met lokale kwel. Waar deze kalkrijk is vinden we Dotterbloemhooilanden met Dotterbloem, Echte koekoeksbloem en Grote ratelaar en waar langduriger overstromingen optreden ook zeggemoeras, met o.a. Scherpe zegge en Noordse zegge. Binnen Overijssel wordt het grootste en meest uitgestrekte complex aan Dotterbloemhooiland aangetroffen in het Reestdal. Uit onderzoek door het OBN team beekdallandschappen is gebleken dat in het Reestdal minimaal vier habitattypen voorkomen met een internationale betekenis voor bescherming. Op akkers wordt Rogge (Triticale) verbouwd met in zomer de blauwkleurende Korenbloem.

De Vleders- en Leijerhooilanden vormen een komvormige laagte bij IJhorst die aansluit bij het Reestdal, waar sprake is van lokale kwel. In het gebied komen moerassige laagten voor met Kleine zegge-vegetaties (o.a. Draadzegge).

Het Meppelerdiep is in wezen de gekanaliseerde benedenloop van de Reest. Het landschap is hier open. Hier liggen een aantal waardevolle reservaten met vegetaties die behoren tot het Blauwgrasland, Dotterbloemhooiland, Grote zeggen-, Kleine zegge-vegetaties en met op de hogere koppen heischraal grasland met o.a. Borstelgras. De Meppelerdieplanden vormen in ons land het belangrijkste leefgebied van het Geel Schorpioenmos.

Door de grote afwisseling in landschapstypen heeft het Reestgebied een bijzondere fauna. Van de Das komt een belangrijke populatie in de middenloop voor. Weidebeekjuffers vliegen met grote aantallen in de zomer boven de beek.

Het aangrenzende Staphorsterbos en de bossen in de verbindingzone naar het Vechtdal, worden gekenmerkt door de aanwezigheid van droge productiebossen, droge en natte heide en een aantal zwakgebufferde en zure vennen. De Adder is een kenmerkende soort voor dit bos en heide gebied. Voor deze soort is in het Staphorsterbos een corridor van Droge en Natte heide aangelegd in het kader van het project "Vipera verbindt".

Streefbeeld

De Reest wordt ontwikkeld als een natuurlijk laaglandbeekdal met een afwisselend kleinschalig landschap van Vochtig hooiland (N10.02), Nat schraalgrasland (N10.01), Kruiden en faunarijk grasland (N12.02) en op de esgronden Kruiden- en faunarijke akkers (N12.05). Om de kwaliteit hier te verhogen is vooral een verhoging van het waterpeil in de Reest en herstel van de vroeger vaak voorkomende inundaties nodig. De Vledder- en Leijer hooilanden zijn een belangrijk kwelgebied met het doel de ontwikkeling van Vochtig hooiland (N10.02) en Nat schraalgrasland (N10.01), ook hier is een verhoging van de grondwaterstand nodig voor het bereiken van de beoogde natuurkwaliteit.

In de bosgebieden is op lokale schaal omvorming van bos naar heide gewenst vanwege de versterking van de adderpopulatie.

4. Oeverlanden Zwarte Water

Gebiedsbeschrijving

Dit deelgebied omvat het Natura 2000 gebied Oeverlanden Zwarte water en enkele direct aangrenzende natuurgebieden. Deze uiterwaarden aan weerszijden van het Zwarte Water vormen het belangrijkste leefgebied van de Wilde kievitsbloem in Noordwest-Europa. In de hier aanwezige

Kievitsbloemhooilanden komen naast de Wilde kievitsbloem kenmerkende soorten als Gulden boterbloem, Echte koekoeksbloem, Grote pimpernel en Kale vrouwenmantel voor. Belangrijk is dat regelmatig overstromingen plaatsvinden waardoor de Wilde kievitsbloem zich kan verjongen. Op de dijken komen schrale vegetaties voor met relatief veel Knolboterbloem. Delen van het gebied zijn nog van belang als weidevogelgebied maar het areaal is wel sterk afgenomen in de afgelopen 20 jaar. Op sommige locaties komen bijv. Slobeend, Zomertaling en Kwartelkoning voor. Ook broeden nog kleine aantallen Zwarte Sterns op de plaatselijk voorkomende Krabbenscheervegetaties. In de winter is het buitendijkse gebied belangrijk voor doortrekkende eenden, ganzen en zwanen. In het voorjaar worden onder water staande graslanden door grote groepen Grutto's gebruikt als tussenstop naar de binnendijkse percelen waar gebroed wordt.

Aan de oostkant van het Zwarte water komt bij het Kievitsnest een kleine oppervlakte Blauwgrasland voor. Verder zijn de dotterbloemgraslanden kenmerkend voor dit gebied.

Streefbeeld

Op de oeverlanden Zwarte Water-Vecht wordt gestreefd naar halfnatuurlijke graslandvegetaties die primair van grote betekenis zijn voor de Wilde kievitsbloem. Daarnaast is er een belangrijke nevenfunctie de betekenis voor weidevogels en wintergasten. De beheertypen zijn Vochtig hooiland (N10.02), Overstromingsgrasland (N12.04), Vochtig weidevogelgrasland (N13.01), Moeras (N05.01) en Zoete Plas (N04.02).

De botanische doelen vergen een hooilandbeheer met nabeweiding; het weidevogelbeheer vereist een hoog waterpeil en in de natte perioden plas-dras situaties. Zowel voor de Kievitsbloemgraslanden als de weidevogeldoelstelling is het nodig dat zomerkades worden doorgestoken of verwijderd zodat een meer natuurlijk waterpeil mogelijk is. In de weidevogelgebieden is enige bemesting met organische mest (bij voorkeur ruige stalmest)

noodzakelijk voor een goed bodemleven. Aanleg van natte laagtes die in de loop van het broedseizoen droogvallen en toename van de invloeden van de rivier (via vergraving van oude geulen) is wenselijk. Bij het Kievitsnest wordt het beheer van het in 2012 ingerichte natuurontwikkelingsproject mede gericht op de ontwikkeling van Nat schraalgrasland en Blauwgrasland.

5. Zwarte Meer/Vossemeer

Gebiedsbeschrijving

Deze meren met oeverzones en een aantal eilanden in de IJsselmonding vormen een onderdeel van de N2000 gebieden Zwarte meer en Ketelmeer en Vossemeer.

Het Zwarte Meer is ontstaan door afscheiding van een deel van het IJsselmeer na inpoldering van de Noordoostpolder. Aan de oostkant wordt het meer gevoed door het Zwarte Water dat water afvoert van de Overijsselse Vecht en het Meppelerdiep. Het is een relatief beschut vrij ondiep zoet meer (1 tot 2 meter) met rietlanden, ruigtes en open water. Alleen de vaargeul is dieper dan 2 meter.

Het nu onnatuurlijke peilbeheer van het IJsselmeer bepaald in grote mate de kwaliteit van de moerasvegetaties. Streefpeilen in het IJsselmeer zijn voor het zomerpeil 0,20 m -NAP en voor het winterpeil 0,40 m -NAP. Bij hoge standen bij Ramspol door windwerking op het IJsselmeer kan sinds 2002 de verbinding tussen Ketelmeer en Zwarte Meer met de balgstuw worden afgesloten. Het doorzicht bepaald in sterke mate de aanwezigheid van waterplantenvegetaties. Vanaf de jaren '90 is het doorzicht verbeterd. Ondergedoken waterplantbegroeiingen van vooral Fonteinkruiden komen vooral voor ten westen van het Ganzendiep, ten noordwesten van het Vogeileiland. Langs de oevers zijn brede rietkragen en moerasvegetaties aanwezig. Rietvegetaties domineren (van belang voor avifauna) met daarnaast Mattenbies en Kleine lisdodde als dominante soorten. Plaatselijk komen grote zeggenmoerassen van voedselrijke milieus voor, zoals die van Oeverzegge, Scherpe zegge of Liesgras. De riet vegetaties zijn door het onnatuurlijke peilbeheer weinig vitaal. Hierdoor is de sterk bedreigde Grote Karekiet sterk in aantal afgenomen.

Aan de oostzijde van het Zwarte meer zijn in de oeverlanden Kievitsbloemhooilanden aanwezig, die zich in positieve ontwikkelen,

In de IJsselmonding liggen een aantal eilanden. Het Keteleiland ontstond in 1940 door het graven van het Kattendiep waardoor het werd afgescheiden van het Kampereiland. Het bestaat uit kruidenrijke graslanden en rietvelden. Daarnaast zijn er een aantal nieuwe eilanden in de IJsselmonding opgespoten. Deze zijn begroeid zijn met moerasbos en moerasvegetaties. Kenmerkend voor de IJsselmonding zijn de rivierfonteinkruidvegetaties die zich sterk uitbreiden.

Streefbeeld

Voor de kievitsbloem graslanden in de oeverlanden aan de oostkant van het meer is het nodig om het waterpeil te optimaliseren door het weghalen van hier aanwezige zomerkade

In de oeverzones met riet en moerasvegetaties is verjonging van het riet gewenst, dit is nodig voor de instandhouding van o.a. de Grote Karekiet. Hiervoor kunnen interne peilmaatregelen genomen worden en maatregelen als het schrapen van rietlanden zodat verjonging kan optreden. Ook het vergroten van de oppervlakte zeer ondiep water kan leiden tot nieuwe vestiging van waterplantenvegetaties en jong rietland.

6. Uiterwaarden IJssel

Gebiedsbeschrijving

IJsseluiterwaarden

Dit gebied bestaat uit het Natura 2000 gebied IJsseluiterwaarden, de nog aan te leggen Hoogwatergeul bij Kampen en enkele direct aan de IJssel grenzende natuurgebiedjes.

De IJsseluiterwaarden kennen belangrijke natuurwaarden die te maken hebben met de grote variatie in reliëf, bodemsamenstelling (zand, zavel, klei) en de rol die de jaarlijkse overstromingen spelen op vegetatie en vogelleven. Door deze overstromingen is in het voorjaar over groot oppervlak sprake van plas-dras situaties, wat grote aantallen watervogels en steltlopers trekt. Het gebied heeft dan ook een internationale betekenis voor doortrekkende en overwinterende vogelsoorten, zoals Kleine zwaan, Tafeleend en Kolgans.

Wat broedvogels betreft was het gebied één van de bolwerken voor weidevogels. Nog steeds komen of kwamen recent belangrijke concentraties voor in de Harculose buitenwaarden, Herxerwaarden, Oldenelerwaard en Koppelerwaard. Het gaat om Grutto, Tureluur en eendensoorten, terwijl in laat gemaaide hooilanden de Kwartelkoning met succes tot broeden komt. Diverse bijzondere soorten komen in het IJsseldal tot broeden zoals de Brilduiker en Lepelaar. De wilgenvloedbossen die o.a. in de Duurse waarden voorkomen, vormen potentieel broedgebied voor Visarend en Zeearend. De aanleg van de meestromende nevengeul in de Vreugdenrijkerwaard met sterk glooiende oevers heeft aangetoond dat zich belangrijk leefgebied laat ontwikkelen met een grote betekenis voor pleisterende en broedende vogelsoorten, zoals Kluut en Visdief.

Het IJsseldal wordt gekenmerkt door een zogenaamde stroomdalflora van soorten die groeien op zandige en/of licht zavelige, kalkrijke, droge standplaatsen met reliëf. Dit biotoop komt voor op oeverwallen en rivierduinen in de uiterwaarden en op de winterdijken. Het mooiste voorbeeld is het

soortenrijke rivierduin van de Vreugdenrijkwaard met belangrijke populaties van Liggend ereprijs, Walstrobremraap, Moeslook, Veldsalie en Kleine ruit. Belangrijke dijkvegetaties met o.a. Grote wilde thijm, Tripmadam, Duifkruid en Trilgras komen voor bij Zalk, Welsum, Wijhe en Olst. Waar in de uiterwaarden in de loop van de zomer slikkige grond droog te liggen met massale vestiging van Slijkgroen en Echt vlooienkruid voor. Rode ogentroost profiteert ook van de ontwikkelingen. Al deze soorten hebben baat bij de natuurontwikkeling. In de Scherenwelle bij Wilsom is het enige goed ontwikkelde kievitsbloemhooiland langs de IJssel te vinden. Ook komt hier het zeldzame Veenreukgras voor.

De Enk

De Enk is een restant van één van de rivierarmen van de IJsseldelta. Het is een gevarieerd gebied met restanten van de IJssel, enkele kolken, rietlanden en natte graslanden. Hierin komen soorten voor als Waterviolier en Moeraswederik. De Enk vormt één van de weinige leefgebieden van de Waterspitsmuis in de IJsseldelta. Dit gebied wordt onderdeel van de nieuwe hoogwatergeul bij Kampen.

Streefbeeld

IJsseluiterwaarden

Binnen de te ontwikkelen natuurgebieden in het stroomgebied van de IJssel worden beheertypen nagestreefd van het rivierengebied.

De provincies Gelderland en Overijssel hanteren voor de IJsseluiterwaarden de volgende uitgangspunten voor het streefbeeld:

- Bevorderen van de hydrologische en morfologische dynamiek waar dat mogelijk is. De mate van dynamiek hangt af van de kansen ter plekke.
- De IJssel krijgt een belangrijke functie als verbindingzone tussen de grote moerassen van de IJsseldelta en die van de Gelderse Poort. Dit betekent dat er op regelmatige afstand het beheertype Moeras (N05.01) behouden, dan wel ontwikkeld moet worden, ongeveer iedere 10 km een oppervlakte van 25 ha (model Rietzanger).
- Op een aantal plaatsen snijdt de IJssel het Veluwemassief aan. In deze uiterwaarden (bijv. Hoenwaard bij Hattum) is sprake van een sterke kweldruk. Hier zijn bijzonder kansrijke situaties voor de ontwikkeling van kwelafhankelijke beheertypen.
- In de IJssel monden een groot aantal beken en wetingen uit. Er is nog zelden sprake van een natuurlijke aansluiting. Meestal eindigen deze wateren bij een gemaal op de winterdijk. Deze natte kruispunten verdienen een kwaliteitsverbetering, mede uit het oogpunt van vismigratie.
- De IJssel wordt gekruist door diverse ecologische verbindingzones (EVZ's). Deze kunnen betrekking hebben op wateren (zie vorig uitgangspunt) of op bossen (model Das) en kleinschalig landschap met poelen (model Kamsalamander). De EVZ's krijgen bijzondere aandacht.
- Bijzondere aandacht voor grootschalige dynamische natuur (N01.03).

Daarbij wordt rekening gehouden met de volgende randvoorwaarden:

- Nieuwe natuur wordt ontworpen rekening houdend met de uitgangspunten van "Ruimte voor de Rivier".
- Bijzondere natuurwaarden (bijv. stroomdalgraslanden) en geomorfologische waarden (bv. kronkelwaarden en rivierduinen) worden gespaard.
- (Delen van) de IJsseluiterwaarden vallen onder de Vogelrichtlijn, Wetlandsconventie en Natuurbeschermingswet. Hier moet rekening worden gehouden met de kwalificerende soorten. Zie daarvoor het (concept) Natura 2000 beheerplan Rijntakken.

1 De volgende uiterwaarden hebben als doelstelling de ontwikkeling van grootschalige natuur met begrazing: Het Engelse Werk, Harculose buitenwaard, Buitenwaarden Wijhe, Duursche waarden, Fontmonderwaarden, Roetwaard, Welsumerwaarden, Bolwerksweiden, Yperenbergplas, Ossenwaard, Keizers- en Stobbenwaarden, Onderdijkse waard, Vreugdenrijkerwaard.

Wat de grootschalige natuur in de Keizers- en Stobbenwaarden betreft. Hier wordt een meestromende geul ontwikkeld en op het hogere deel van de uiterwaard een Natuurderij voorzien. Voor de omgeving van het Zalkerbos wordt gestreefd naar langdurige plas-drassituaties in winter en voorjaar, voor o.a. het Porseleinhoen. Voor de overige graslanden is het streefbeeld Droog soortenrijk grasland. Op één perceel wordt gestreefd naar herstel van de hier van oorsprong voorkomende soortenrijke akkers. Dit gebied is vanouds bekend om zijn zeldzame akkerflora. Uit ervaringen elders blijkt dat bij een goed beheer deze soorten zich weer uit de zaadbank kunnen hervestigen.

Bypass Kampen

In de bypass Kampen wordt langs de oevers voornamelijk Moeras en plaatselijk Vochtig hooiland en Kruiden- en faunairijk grasland ontwikkeld..

7. Olde Maten/Veerslootslanden

Gebiedsbeschrijving

De Olde Maten en Veerslootslanden zijn onderdelen van het gelijknamige Natrura 2000 gebied en liggen in het Staphorsterveld. Het Staphorsterveld is in de Middeleeuwen ontgonnen via een opstreckende smalle verkaveling waarbij sloten de perceelsgrenzen vormen. Dit landschap is nog steeds goed herkenbaar, hoewel door verkavelingen vanaf de jaren dertig van de vorige eeuw een netwerk van wegen is aangelegd en boerderij bouw in het veld heeft plaatsgevonden. Het Staphorsterveld is een overgangsgebied waar van oost naar west het veenpakket steeds dikker wordt en aan de westzijde ook klei op het veen is afgezet. Tot 1932 kwamen grootschalige overstromingen voor door stagnatie van de waterafvoer. Het gebied kent relatief hoge slootpeilen, maar van overstromingen is geen sprake meer. Het grootste deel van het veld is een regionaal kwelgebied, waar ijzer- en calciumrijk grondwater in de sloten uittreedt. Het open polder gebied is van grote betekenis vanwege haar soortenrijke sloot- en slootkantvegetaties met o.a. Krabbenscheer en diverse soorten fonteinkruiden. De rijkste slootvegetaties komen binnen Overijssel hier over een grote lengte voor. De waarden nemen nog steeds af als gevolg van landbouwintensivering en veranderingen in het slootbeheer, waardoor slootkanten meer eutrofer worden en de waterkwaliteit onder druk staat. Het Staphorsterveld is het leefgebied binnen Overijssel van de Grote pimpernel, Waterviolier en Grote boterbloem. Wat weidevogels betreft is het het bolwerk van de Wulp. De stand van de Grutto is de afgelopen 20 jaar sterk achteruit gegaan.

In het Staphorsterveld hebben vroeger grote oppervlakten Dotterbloemhooiland (N10.02) en Blauwgrasland (N10.01) gelegen. Een ook landelijk gezien belangrijk restant van het blauwgrasland komt voor in de Veerslootslanden. Hier komen belangrijke populaties voor van Knotssegge, Blonde zegge, Gewoon vleugeltjesbloem, Spaanse ruiter, Aardbeivlinder en Moerassprinkhaan. Op afgeplagd boerenland heeft zich binnen 10 jaar zowel veenmosrietland als blauwgrasland ontwikkeld met vestigingen van kenmerkende soorten uit het aangrenzend reservaat.

De Olde Maten betreft het meest westelijke deel van het Staphorsterveld. Door veenwinning zijn de sloten hier breder en worden boksloten genoemd. In de 20^e eeuw zijn deze sloten geleidelijk verland tot (veenmos) rietlanden en plaatselijk ook trilvenen. Door het niet meer maaien van de rietlanden zijn de meeste verbost tot wilgen- en/of elzenbroekbos. Hierdoor is het karakter van het gebied sterk veranderd van open naar gesloten, met een gebied waar vroeger veel moerasvogels voorkwamen (o.a. Rietgors, Kleine karekiet, Rietzanger) naar gebied met vooral bosvogels (o.a. Fitis, Tuinfluit, Buizerd).

Streefbeeld

Het inrichtingsplan Olde Maten/Veerslootslanden wordt in 2012/2013 uitgevoerd. De beoogde beheertypen zijn verwerkt op de beheertypenkaart.

Via dit plan wordt het veenlandschap met soortenrijke schraallandvegetaties en verlandingsvegetaties in de boksloten versterkt. De doelen zijn de ontwikkeling van Vochtig Hooiland (N10.02) en Nat schraalland (N10.01) (blauwgrasland), inclusief de ontwikkeling van bloemrijke sloten en slootkanten en een afwisseling van Zoete Plas (N04.02), Moeras (N05.01) en veenmosrietland (N06.01). De ontwikkeling van Nat schraalland (N10.01) (blauwgrasland) is met name voorzien rondom de Veerslootslanden waar het veenpakket minder dan een meter dik is, de kweldruk hoger dan 1 mm per etmaal en waar met geschikte maatregelen (afgraven bovengrond, verondiepen sloten die zandondergrond aansnijden, peilverhoging in Olde Maten) het kwelwater weer in de percelen 'gedrukt' kan worden. De component open water (beheertype Zoete Plas, N04.02) wordt versterkt door het openmaken van de verlande boksloten. Tussen Meppelerdiep en het natuurgebied Olde Maten en tussen de Wieden en het Meppelerdiep wordt verbindende natte natuurstroken aangelegd, die bestaan uit Zoete Plas (N04.02) en Moeras (N05.01). In het zuidelijk deel van de Olde Maten en aangrenzend deel van de Veerslootslanden wordt gestreefd naar herstel van de weidevogelpopulaties, vooral die van de Wulp en Grutto.

8. Stadsgaten/De Ruiten

Gebiedsbeschrijving

De Stadsgaten is een natuurgebied met als belangrijkste natuurwaarden Nat schraalgrasland, Blauwgrasland en Hoog- en laagveen bos. Het gebied de Ruiten is een gebied waar een dun pakket veen op zand is gelegen. In de sloten komt treedt grondwater uit (kwel). In de sloten komen dan ook plantensoorten voor die op kwel reageren (o.a. Waterviolier, Holpijp) en soorten voor die kenmerkend zijn voor het Dotterbloemgrasland (o.a. Kruipend Zenegroen, Dotterbloem). Daarnaast komen hier nog soorten voor die kenmerkend zijn voor blauwgraslanden met o.a. nog relatief grote populatie van de Blauwe Knoop. Uit de aanwezigheid van o.a. Wateraardbei, Draadzegge en Stijf Struisriet in en langs de sloten blijkt de potentie van het gebied voor de ontwikkeling van kleine zegge-vegetaties (trilveen). De overwegend vochtige percelen hebben een geringe actuele waarde.

Streefbeeld

De Ruiten heeft een directe samenhang met de noordelijk gelegen Stadsgaten. Het wordt ontwikkeld als een open veenweide gebied met zeer soortenrijke natte schraalgraslanden met bloemrijke graslanden (beheertypen Vochtig Hooiland (N10.02) en Nat schraalland en Blauwgrasland (N10.01) en Kruiden en faunarijke grasland (N12.02) inclusief de ontwikkeling van bloemrijke sloten en slootkanten. Op recent afgeplagd cultuurgrasland ontwikkelt zich momenteel zowel Vochtige hooiland als Nat schraalland.

9. Lierder en Molenbroek

Gebiedsbeschrijving

Het Lierder- en Molenbroek is een tegen de IJssel gelegen komkleigebied. Tegen de IJssel ligt het landgoed Windesheim met een afwisseling van kleibossen en graslanden. Het eind 18^e eeuw geplante bos is het enige kleibos van formaat in Noord- en Oost-Nederland. Het gebied heeft een karakteristieke paddenstoelflora, met o.a. Zonnerussula, Prachtamaniet en Narcisamaniet. Sneeuwklokjes komen veel voor en in het oudste deel groeit Bosgierstgras. Het oostelijk deel van de polder is een belangrijk weidevogelgebied. De afgelopen jaren is de weidevogelstand hier door gerichte inrichtingsmaatregelen en inzet van de agrarische natuurvereniging "Lierder en Molenbroek bv" en natuurorganisaties gegroeid. Langs de Soestwetering komen ook een aantal percelen Kievitsbloemhooiland voor.

Streefbeeld

In dit gebied is geen verdere uitbreiding van de EHS voorzien.

10. Landgoederen Salland

Gebiedsbeschrijving

Salland wordt globaal begrensd door de IJssel, de Vecht, de Sallandse Heuvelrug en de Schipbeek. In Salland zijn van oost naar west te onderscheiden de zandlandschappen (jonge ontginningen en kampen) en de rivierlandschappen (mengelgronden, kommen en oeverwallen). Vooral op de overgang van het zandlandschap naar het rivierenlandschap lag een groot aantal landgoederen en buitenplaatsen, deze zijn grotendeels onderdeel van de EHS.. Dwars door de dekzanden heen snijden de beekdalen. Hierin worden beek- en broekeerdgronden aangetroffen. Van oudsher is Salland hydrologisch een afwisselend gebied. Naast de droge dekzanden bestonden er nattere zones met kwelwater of stagnerend regenwater.

Van oudsher was de kwel het sterkst in een zone waar het grondwater afkomstig van de Veluwe en die van de Sallandse Heuvelrug gezamenlijk uittrad. Hier bevindt zich nu nog een aantal kwelgebieden (o.a. Luttenbergerven, Pleegsterweiden/Schoonheten, Gooiermars en Wolbroeken). Honderdvijftig jaar geleden was een groot gedeelte van het gebied nog een afwisseling van Heide, Schraalland, Akkers en Kamgrasweiden. De stuwwal was grotendeels bedekt met Droge heide, de zone aan de voet en de aangrenzende dekzandvlakte bestond grotendeels uit een nat gebied met hoogveentjes, Vochtige heides, Natte schraallanden en Berkenbroekbos. Voor het overige bepaalde de mens het landschap. Het kleinschalige kampen-essenlandschap bestond uit akkers met houtwallen. De beekdalen werden gebruikt als weide- en hooiland. De meeste bossen vormden een onderdeel van de landgoederen en zijn jonger dan 250 jaar.

De hoogste natuurwaarden zijn te vinden in de hierboven genoemde kwelgebieden zoals het Luttenbergerven. Dit is een voor Sallandse begrippen groot complex nat schraalland met o.a. Vochtige schraalgraslanden, waaronder Blauwgrasland, Bloemrijke graslanden en zure broekbossen. Hier komen soorten voor als Blauwe knoop, Spaanse ruiter en Klokjesgentiaan en bijzondere paddenstoelflora van schraalland (wasplaten, blauwstaaltjes). Nieuw ingerichte natuur aan de oostkant ontwikkelt zich richting vochtig hooiland met o.a. Klokjesgentiaan als gevolg van het uitleggen van maaisel.

De Gooiermars betreft een gebied oostelijk van Deventer. Hier zijn waterschapsleidingen verbreed en schraallanden hersteld. Heel bijzonder is het veel voorkomen van Kruipend moerasscherm, een soort die buiten Zeeland vooral bij Deventer voorkomt. Sierlijke vetmuur en diverse soorten orchideeën zijn hier eveneens verschenen.

Streefbeeld

In dit gebied wordt komende jaren het gebied Gooiermars fors uitgebreid, door omvorming van landbouwgronden naar natuur. De grondwaterstand wordt hier verhoogd en er wordt een mozaïek van bloemrijke graslanden en natte schraalgraslanden ontwikkeld. In de rest van het gebied zijn geen uitbreidingsdoelstellingen voor de EHS. In dit gebied is alleen beheer van de bestaande natuur aan de orde. Kwaliteitsverbetering van de graslanden in de bestaande natuur is mogelijk door het strikt toepassen van een beheer gericht op verschraving.

11. Boetelerveld

Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000 gebied Boetelerveld wordt gekenmerkt door het voorkomen van het habitattype vochtige heide en op kleine oppervlakte ook aan grondwater gebonden zwak gebufferde wateren en, blauwgraslanden, heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen en pioniergemeenschappen van snavelbiezen. In de blauwgraslanden komen nog soorten als Blauwe zegge, Melkviooltje, Welriekende nachtorchis en Moeraswespenorchis voor. Daarnaast komt hier een redelijke oppervlakte loof- en naaldbos van arme zandgrond voor.

Een groot deel van deze habitattypen is afhankelijk van langdurig natte omstandigheden en voor een deel ook afhankelijk van de toestroming van (matig) basenrijk grondwater. Momenteel zijn de grondwaterstanden te laag waardoor de heide sterk is verdroogd en vergrast met Pijpestrooetje.

Streefbeeld

Herstel van de waterhuishouding van het Boetelerveld is nodig om de van grondwater afhankelijke habitattypen duurzaam te kunnen behouden. Hiervoor moet om het natuurgebied een hydrologische bufferzone gerealiseerd worden waarin de grondwaterstand wordt verhoogd. Een deel van deze zone zal ingericht worden als natuurgebied. Een deel van de bufferzone kan mogelijk binnen het landbouwgebied gerealiseerd worden via een vergoeding voor natschade. Bij de verdere uitwerking zal dit nader geconcretiseerd worden.

Naast deze aanpassing van de waterhuishouding van de omgeving is er ook een noodzaak om in het Boetelerveld de waterhuishouding aan te passen, door de aanwezige greppels te dempen en naaldbos, vanwege te veel verdamping, te kappen.

12. Vechtdal

Gebiedsbeschrijving

Dit deelgebied omvat het Vechtdal zelf en een aangrenzende hoger gelegen bos- en natuurgebieden. Dit deelgebied is samen met het Reggedal en de Sallandse Heuvelrug het hart van de Ecologische hoofdstructuur in Overijssel. Een deel van het Vechtdal valt binnen het N2000 gebied Vecht en Beneden-Reggegebied.

De Vecht betreft een vrijwel geheel door regen gevoede rivier. Dat betekende tot het eind van de 19^e eeuw dat het water in winter en voorjaar hoog kon staan, maar dat in droge zomers de rivier een heel laag peil had, waardoor het op allerlei plekken doorwaadbaar was. Bij lage peilen kon zand vanuit de bedding gaan stuiven en in de aangrenzende grasland worden afgezet. Voor het eind van de 19e eeuw was de Vecht een zeer sterk meanderende rivier met gering verval van 1,5 m per 10 km, met veel overgangen van de rivier naar aangrenzende koelanden. Bij de kanalisatie in de periode 1896 – 1907 werden 69 rivierarmen afgesneden en 7 stuwen gerealiseerd.

Eén van de belangrijkste biotopen van het Vechtdal vormen de koelanden. Deze eeuwenlang, extensief beweidde, niet gescheurde of kunstmatig bemeste graslanden hebben een zeer grote waarde. De mooiste voorbeelden hiervan worden gekenmerkt door een fijnschalig reliëf met mierenhopen waar soorten als Zwolse anjer, Grote wilde tijm, voorjaarszegge en Geel walstro voorkomen. Dit biotoop is ook erg rijk aan grasland paddenstoelen, met o.a. koraalzwammen, aardtongen, satijnzwammen tien soorten wasplaten (Arriër Koeland, Junner Koeland). Van grote waarde zijn ook de rivierduinen met struwelen met Jeneverbes en Sleedoorn. Zij komen elders in ons land niet voor.

In de afgesneden meanders (o.a. in Rheeze) hebben zich moerasvegetaties ontwikkeld en alle stadia van verlanding kunnen nog worden gevonden (van open water, drijftilgemeenschap naar broekbos op verland veen)

Door de afsluiting van de Zuiderzee en later aanleg van de Noordoostpolder en stormvloedkering bij Ramspol speelt opwaaiing amper een rol meer bij de dynamiek van het gebied. Dynamiek is nu geheel afhankelijk van extremen in neerslag binnen het stroomgebied, wat in beneden- en middenloop kan leiden tot kortstondige overstromingen. Deze overstromingen blijven van belang voor het opladen van zandbodems met calcium en ijzer waardoor de verzuring wordt gecompenseerd. Dotterbloem- en Veldrushooilanden komen verspreid in het gebied voor op plaatsen waar grondwater in het rivierdal uittreedt. Het mooiste voorbeeld hiervan betreft de Rheezermaten en Leusenermaten met o.a. belangrijke populaties van Brede orchis, Dradrus, Lange ereprijs en Stijf struisriet. In het Arriërkoeland komt nog een bijzondere populatie van de Bergnachtorchis voor.

Door grote variatie en de samenhang met grote natuurgebieden in de omgeving van het dal zijn de faunawaarden in het Vechtgebied hoog. Het Vechtgebied is kansrijk als leef- en migratiegebied van de Otter. In het Vechtdal waar veel rivierduinen met struwelen en kleinschalig cultuurland voorkomt zijn vogelsoorten zoals Grasmus, Geelgors en plaatselijk Veldleeuwerik nog veel aangetroffen. De Grauwe Klauwier broedt met enkele paren in het Vechtdal. Met een aantal soorten gaat het niet zo goed zoals Patrijs en Grutto. Het gebied heeft grotendeels haar betekenis voor weidevogels verloren. De IJsvogel broedt, afhankelijk van de strenge winters in wisselende aantallen. De Roodborsttapuit is niet schaars meer.

Door ontstienen van de riviersoever neemt het aantal broedende Oeverzwaluwen toe. Het Vechtdal heeft, mede door de uitgevoerde natuurherstelprojecten een belangrijke betekenis als rust- en fourageergebied voor trek- en wintervogels.

De rivierdalen zijn door hun variatie en geleidelijke beplantingen geschikt voor vleermuizen en kleine zoogdieren. De vele oude meanders en poelen spelen een belangrijke rol in het voorkomen van amfibieën waaronder de zeldzame Knoflookpad. Voor veel diersoorten is de combinatie van bosrijk gebied en gevarieerd dal belangrijk; er zijn veel ecologische relaties.

De Vecht heeft een bijzondere betekenis voor de visfauna. Er zijn ongeveer 30 soorten bekend, waaronder diverse beschermde soorten. In de gehele Vecht zijn vistrappen aanwezig bij de stuwen. Van de 65 dagvlinders van Nederland, is ongeveer de helft in het Vechtgebied aangetroffen, waaronder de Kommavinder, Sleedoornpage en Weerschijnvlinder, maar diverse soorten zijn helaas verdwenen dan wel op hun retour (o.a. Zilveren maan, Spiegeldikkopje, Bruine vuurvinder).

De hogere gronden langs de Vecht liggen drogere bossen, landgoederen en een aantal heidegebieden waaronder het Varsenerveld; een zeer rijk nat heidegebied. In dit gebied door de inzet van een natuurgroep uit Ommen heide en heischraal grasland hersteld, waardoor een groot aantal bedreigde plant- en diersoorten hier zijn teruggekeerd. Te noemen zijn o.a. diverse soorten libellen, Dodaars, , Vetblad, Witbloemige waterranonkel, Heidekartelblad en Welriekende nachtorchis. Ook het Beerzerveld, onderdeel van het N2000 gebied Vecht- Benedenregge ligt in dit deelgebied. Het Beerzerveld is een complex van zandverstuiving, natte heide en veenputten. Het gebied is belangrijk als leefgebied van de Adder.

Streefbeeld

Het streefbeeld voor de Vecht wordt vooral uitgevoerd via het programma "Ruimte voor de Vecht". De belangrijkste doelen voor natuur en landschap in het totale Vechtgebied zijn:

- Het ontwikkelen van een halfnatuurlijke laaglandrivier. Daarbij horen natuurlijker rivierprofielen, nevengeulen, erosie en sedimentatie, overstroming en zandafzetting in de uiterwaarden en rivierduinvorming. Hiervoor worden de stenen zoveel mogelijk uit de oevers gehaald.
Referentiebeelden zijn te vinden in het riviersysteem van de Hase, de Lippe en Ems (Duitsland) en enigszins in het systeem van de Allier (Frankrijk).
- Ontwikkelen van rust en fourageerplaatsen voor winter- en trekvogels.
- Het ontwikkelen van de riviergebonden grazige vegetaties (of anders gezegd het weer in ere herstellen van de "koeweiden en marsen"; beheertypen overstromingsgrasland (N12.04) of Vochtig hooiland (N10.02). Op de droge rivierduinen wordt gestreefd naar droge schraalgraslanden (N11.01), belangrijk hierbij is dat de inspoeling van meststoffen wordt verminderd.
- Vergroten van de variatie en structuur in de rivierdalen door ontwikkelen van struwelen, herstellen van oude meanders (natuurtype N0.02 Rivier), ontwikkelen van ooibos (N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos) en aanleg van Poelen (L01.01) voor amfibieën.
- Het ontwikkelen van Nat schraalland (N10.01) en andere natte graslanden zoals Dotterbloem- en Kievitsbloemgraslanden (beheertype Vochtig hooiland N10.02) in afwisseling met rietland en Moeras (N05.01).
- De samenhang tussen de bestaande natuur/bosgebieden versterken door natuurontwikkeling in vooral het winterbed en zorgen voor voldoende rustgebieden.

Voor het Beerzerveld is herstel van de waterhuishouding nodig om de van grondwater afhankelijke habitattypen duurzaam te kunnen behouden. Hiervoor moet om het natuurgebied een hydrologische bufferzone gerealiseerd worden waarin de grondwaterstand wordt verhoogd. Een deel van deze zone zal ingericht worden als natuurgebied. Een deel van de bufferzone kan mogelijk binnen het landbouwgebied gerealiseerd worden via een vergoeding voor natschade. Bij de verdere uitwerking zal dit nader geconcretiseerd worden.

13. Sallandse Heuvelrug

Gebiedsbeschrijving

De Sallandse Heuvelrug is een stuwwal van 14 km. lang, met hoogten van 45 tot 70 meter +NAP. Het centrale deel van de Sallandse Heuvelrug is aangewezen als nationaal park en Natura 2000 gebied. Op de toppen van de heuvelrug bevinden zich grote aaneengesloten open, glooiende gebieden met struikheide, vossenbesvegetatie, jeneverbesstruwelen en enkele zure vennen. Buiten de heiden komen bossen voor. Het betreft gemengde loof-naaldbossen, (oudere) loofbossen, alsook eenvormige naaldbossen op droge zandgronden.

De heuvelflanken en lager gelegen delen zijn minder droog, hier komt op enkele plekken vochtige heide voor. Op de westflank (Sprengenberg) is een hellingveentje aanwezig.

De Sallandse Heuvelrug is als Natura 2000 gebied aangewezen vanwege zijn unieke droge heidesysteem. Op de heuvelrug zijn verschillende reptielen, zoals de zandhagedis en hazelworm talrijk aanwezig. De meest karakteristieke- en deels zeldzame vogels in het gebied zijn: Korhoen, Nachtzwaluw, Roodborsttapuit, Boomleeuwerik, Veldleeuwerik, Zwarte specht en Raaf. Zoogdieren zijn o.a. Das, diverse marterachtigen, Eekhoorn en Ree.

Aan oostkant van de Heuvelrug liggen bij de Zunasche heide en Eelen belangrijke kwelgebieden. Deze kwelgebieden werden grotendeels gevoed met grondwater vanuit de Sallandse heuvelrug. Dit water is van nature tamelijk zuur, ondanks de soms langer afgelegde weg. In de flanken van de

heuvelrug zorgde dit water voor natte vegetaties die gedomineerd werden door kleine zeggen, zoals Zwarte zegge, Sterzegge en Blauwe zegge. Restanten van deze gemeenschappen zijn nog langs slootkanten te vinden, o.a. in de Zunasche heide. In de sloten groeit het Duizendknoopfonteinkruid, die in de Zunasche heide een van haar belangrijkste leefgebieden binnen Overijssel heeft. Ook aan de westzijde is kwel aanwezig. Deze wordt via de ontwatering van de landbouwgebieden afgevoerd.

Streefbeeld

Om de instandhoudingdoelen Natura 2000 van de Sallandse Heuvelrug te realiseren, zijn diverse maatregelen opgenomen in het concept beheerplan Natura 2000. Ze hebben betrekking op verminderen van effecten van verzuring van heide, vennen, jeneverbestruweel en hellinghoogveen. Verdere vergroting van het areaal droge heide en uitbreiden van het oppervlak vochtige heide wordt nagestreefd voor ontwikkelen van deze beide heidetypen met bijbehorende soorten en als maatregel om de sterk bedreigde Korhoen voor de Sallandse heuvelrug te behouden. Omvorming van bos naar open- en halfopen heidegebied is ook van belang voor het ontwikkelen van beleefbare overgangen van het nationaal park naar het aangrenzende cultuurland.

Op verschillende plekken nabij de centrale heide en aan de westflank zijn locaties aangegeven, die aanmerking komen voor omvorming van bos naar heideachtig gebied. Het kappen van bomen aan de westflank nabij het hellinghoogveen zal ook bijdragen aan vermindering van de verdroging van dit veentje en aan de terugkeer van grazige heiden met plaatselijk Dopheide.

In 2012 zijn populatie ondersteunende maatregelen gestart om uitsterven van het Korhoen te voorkomen (bijplaatsen van Scandinavische korhoenders)

Het in Natura 2000 opgenomen doel is 40 korhanen op de Sallandse Heuvelrug leven.

Behalve het uitbreiden van het habitat heide worden tevens diverse kleinschalige maatregelen opgenomen die helpen bij de kwaliteit van de droge heide en daardoor verbeteren van het leefgebied van de korhoen en de groei van de populaties van Nachtzwaluw en Roodborsttapuit.

De nieuw te ontwikkelen natuur ligt aan de oostkant van de heuvelrug in de overgang naar de Zunasche heide.

Hier is herstel van de kwelsituatie nodig zodat de ontwikkeling van Vochtig hooiland (N10.02), Nat schraalland (N10.01), droge en natte heide (N07.01, N06.04) mogelijk wordt. Behalve deze grondwatergebonden systemen is het gebied ook van belang als uitbreidingsgebied voor het korhoen. Ten behoeve van de korhoen is op de overgang van de Zunasche heide naar de Sallandse heuvelrug de ontwikkeling van een kleinschalig gebied met graanakkers en droog en kruiden en faunairijk grasland gewenst.

Voor de bos- en natuurgebieden buiten het Natura 2000 gebied is het streefbeeld het instandhouding en ontwikkelen van gevarieerde bossen welke plaats bieden aan tal van bossoorten maar ook aan recreatief medegebruik (genieten van de natuur).

In dat streefbeeld past het ontwikkelen van oudere bossen op wat rijkere bodemtypen (o.a. Eelerberg) en streven naar gevarieerde loof-naaldbossen afgewisseld met open en halfopen heideachtige terreinen (droge heide, jeneverbes) op de droge kammen van de heuvelrug.

Op een aantal plekken zijn de overgangen naar het Reggedal van grote betekenis als ecologische zones waar uitwisseling tussen Reggesysteem en heuvelrug kan plaats vinden.

14. Reggedal

Gebiedsbeschrijving

Het westelijke deel van dit gebied ligt binnen het Natura 2000 gebied Vecht en Beneden-Reggegebied.

Het rivierdal van de Regge kent veel verschillende biotopen in zowel natte als droge milieus. Warmte- en droogteminnende soorten komen voor op dijken, rivierduinen en oeverwallen. Veel meanders langs de Regge zijn eind 19^e eeuw en begin 20^e eeuw geheel of deels dichtgeschoven. Zeer dynamische natuur, welke kenmerkend is voor een levend rivier-systeem ontbreekt op landschapsschaal en slechts plaatselijk komt in het rivierdal bos voor.

Het rivierdal is door de variatie aan biotopen en geleidende beplantingen geschikt of geschikt te maken als leef- en migratiegebied voor vogels (IJsvogel), vleermuizen, insecten (libellen en vlinders), vissen en kleine zoogdieren (o.a. Otter). De vele oude meanders en poelen spelen een belangrijke rol in het voorkomen van amfibieën, waaronder Knoflookpad en Kamsalamander.

De begrenzing ten noorden van Hellendoorn betreft gevarieerde gebieden die in de Landinrichting Den Ham-Lemele al ingericht zijn voor natuur. In de andere gebiedsdelen in Hellendoorn zijn Reggemeanders, gevarieerde graslanden en bos- en landschapselementen aanwezig.

Een aantal van de oude meanders is inmiddels weer aangesloten op de rivier, waardoor er een herstel van de rivierdynamiek is opgetreden.

Het gebied van de Faanke ligt in een geologisch en landschappelijk zeer bijzonder deel. De Regge is hier ter hoogte van de Steile Oever door de stuwwal gebroken. Aan de zuidzijde van de Regge ligt een cultuurlandschap. Het gebied bij de kruising Regge-Overijssels kanaal zijn tamelijk laag gelegen graslanden. Er ligt een oude arm van de Regge.

De benedenloop van het Reggedal is een relatief laag gelegen gebied met enkele Reggemeanders met veel planten die op kwel wijzen aan de dalrand. Natuurontwikkeling heeft hier laten zien dat

herstel van Dotterbloemhooiland mogelijk is. Via de Besthmenerleiding komt water van het zuidelijk deel van Ommen in het gebied. Het gebied is door een kade gescheiden van de Regge. Via een gemaal wordt het water van het Ommense achterland op de Regge gebracht.

De Doorbraak is een nieuw gegraven beek die aansluit op de Regge en een verbinding vormt tussen de natuurgebieden in Zuid Twente en Noordoost Twente met die in West-Overijssel. De beek volgt niet de loop van vroegere beken. Het geheel kunstmatig gecreëerde beekdal doorsnijdt van oudsher verschillende biotopen, zoals heidevelden en hooilanden. De totale lengte van de nieuwe beek betreft 15 km, waarvan t/m 2011 ca. driekwart is gerealiseerd. Op ingerichte gedeelten verschenen pioniersoorten van vochtig, voedselarme bodems. In de omgeving van het Mokkelengoor verscheen het Melkviooltje, Draadgentiaan en Kruipend moerasscherm, een soort waarvoor ons land een internationale verantwoordelijkheid draagt. Waterpunge verscheen op groot aantal plekken. Langs de beek ontwikkelen zich vegetaties die behoren tot het Overstromingsgrasland (N12.04), Vochtig hooiland (N10.02) en Nat schraalland (N10.01). Bij niets doen ontstaat Wilgenbroekbos (N14.01, Rivier en beekbegeleidend bos).

Streefbeeld

De belangrijkste doelen voor natuur en landschap in het Reggegebied zijn:

- Ontwikkeling van een zoveel mogelijk ongestuwde zo natuurlijk mogelijke rivier met daarlangs een afwisseling van kruiden en faunairijk grasland (N12.02), Vochtige schraalgraslanden (N10), Droog schraalgrasland (N11.01) en Rivier- en beekbegeleidend bos (N14.01). Deze ontwikkeling wordt gecombineerd met waterberging en realisering van de KRW doelen voor deze rivier. Een belangrijk onderdeel hiervan is verondieping van de rivier zodat hij niet meer drainerend werkt op de omgeving. Dit herstel van het natuurlijke riviersysteem mag ten koste gaan van actuele natuurwaarden in bosjes of kaden die zich na de kanalisatie eind 19^e eeuw hebben ontwikkeld.
- Vergroten van de variatie en structuur in de rivierdalen door ontwikkelen van struwelen, herstellen van oude meanders, ontwikkelen van Rivier- en beekbegeleidend bos (N14.01) en aanleg van Poelen (L01.01) voor amfibieën.
- Het ontwikkelen van natte aan grondwater gebonden schrale en andere natte graslandvegetaties (Vochtige grasland 10.02), zoals Dotterbloemgrasland in afwisseling met rietland en Moeras (N05.01).
- Ontwikkelen van de Doorbraak als verbinding tussen de natuurgebieden in Noordoost- en Zuid Twente met die in West-Overijssel in samenhang met het realiseren van KRW doelen. Een deel van deze verbinding ligt in de zone Ondernemen met Natuur en Water.

15. Wierdense veld/Notterveld

Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000 gebied Wierdense veld was vroeger onderdeel van een uitgestrekt heide- en hoogveen gebied. Hiervan is het grootste deel in de eerste helft van de 20^e eeuw ontgonnen tot landbouwgrond. Door deze verveningsgeschiedenis liggen de omringende landbouwgronden veelal lager dan de gronden binnen het natuurreservaat. Ook het Wierdense veld zelf is in het verleden voor een groot deel afgegraven voor de turf. Het is begroeid met vochtige heide en enkele berkenbosjes. Binnen het hoogveen is het dekzandrelief plaatselijk zo sterk en uitgesproken dat op dekzandruggen droge heide voorkomt. Op de lage delen komen veenputten voor met een hoogveenvegetatie. Het gebied heeft de mogelijkheden voor herstel van een actieve hoogveenkern. In veenputten komen begroeiingen voor van vooral Veenpluis en Waterveenmos. Vegetatie van hoogveenbulten komt spaarzaam voor met soorten als Wrattig veenmos, Lavendelheide, Kleine veenbes en af en toe Hoogveenmos.

De Natte heidevegetaties worden voor een groot deel gedomineerd door Pijpenstrootje. Hierin breidt Veenpluis en Waterveenmos zich uit.

Droge heide met Struikheide komt veel voor in de hogere delen zonder veen of met zeer dun veen. Korstmossen die hier in 1990 nog veel in voorkwamen, zijn in 2003 vrijwel verdwenen. Heide met Borstelgras is in oppervlak afgenomen, vermoedelijk door het stoppen van brandbeheer

Het gebied wordt aan de zuidzijde via het Notterveld, het Reggedal en de Zunasche heide verbonden met de Sallandse heuvelrug. Een groot deel van het gebied heeft last van verdroging. De afgelopen jaren zijn interne maatregelen genomen waardoor de waterhuishouding al voor een deel verbeterd is. Dit is echter onvoldoende voor een duurzame instandhouding en herstel van het hoogveen in het gebied. Een aantal waterschapsleidingen aan de west-, noordwest- en oostkant van het gebied zorgen voor de verdroging. Aan de oostkant heeft vooral de Hoogelaarsleiding een negatief effect op de grondwaterstand. Ook zorgt de grondwateronttrekking voor drinkwater voor een verlaging van de grondwaterstand.

Streefbeeld

Herstel van de waterhuishouding van het Wierdenseveld is nodig om de van grondwater afhankelijke habitattypen duurzaam te kunnen behouden en actief hoogveen te kunnen ontwikkelen. Hiervoor moet om het natuurgebied een hydrologische bufferzone gerealiseerd worden waarin de grondwaterstand wordt verhoogd. Een deel van deze zone zal ingericht worden als natuurgebied. Een deel van de bufferzone kan mogelijk binnen het landbouwgebied gerealiseerd worden via een vergoeding voor natschade. Bij de verdere uitwerking zal dit nader geconcretiseerd worden.

16. Borkeld en Enterven

Gebiedsbeschrijving

Dit gebied bestaat uit het Natura 2000 gebied De Borkeld en enkele omliggende natuurgebieden. De Borkeld maakt onderdeel uit van het stuwwallencomplex dat zich, zuidoostelijk van de Sallandse Heuvelrug, uitstrekt tussen Rijssen en Lochem. Het gebied is gevarieerd door gradiënten in hoogte en tussen zandige, ijzerhoudende lemige en venige bodem en heeft hoge cultuurhistorische en archeologische waarden. Het gebied is aangewezen voor de habitattypen Droge heide, Vochtige heide, Zure vennen, Jeneverbesstruwelen en Heischrale graslanden.

De vegetatie in het gebied bestaat aan de randen uit heide, uitgebreide Jeneverbesstruwelen en bos. In het centrale deel van het gebied ligt een voormalig hoogveen dat nu verpitrust en enigszins verboost is. Ten westen hiervan komt een strook met vergraste vochtige heide voor, die over gaat in een groter droog heidegebied. Het leemkuilengebied is deels vergraven en deels onvergraven. Als gevolg hiervan bestaat het uit een kleinschalig patroon van heischrale graslanden en vochtige heiden, omgeven door bos.

Het gebied herbergt tal van kenmerkende soorten voor deze habitattypen zoals de Heivlinder, Bergmavolinder, Open rendiermos, Glanzend tandmos, Blauwvleugelsprinkhaan, Klein warkruid, Kruipbrem, Stekelbrem, Boomleeuwerik en Roodborsttapuit.

De kwaliteit van de aan hoge grondwaterstanden gebonden habitattypen wordt negatief beïnvloed door de ontwaterende werking van de sloten en waterschapsleidingen in de omgeving en met name die in het noordelijk van de A1 gelegen gebied Middelveen/Overtoom. Dit is een kwelgebied met hoge potenties voor de ontwikkeling van natte schraalgraslanden.

De Enterven worden gekenmerkt door schraalgraslanden met o.a. een rijke flora aan orchideeën en andere planten van natte (kwel)situaties. De waterhuishouding is een punt van zorg. De kwel is afgenomen en er vindt verdroging plaats vanwege nabijgelegen waterlopen.

Streefbeeld

In de directe omgeving van de Borkeld is geen uitbreiding van het EHS gebied gepland. Door verhoging van het waterpeil in het noordelijk van de A1 gelegen kwelgebied "Middelveen/Overtoom" zal naar verwachting ook de grondwaterstand in het Natura 2000 gebied verhoogd worden. In het gebied Middelveen/Overtoom worden natte schraalgraslanden ontwikkeld. De uitvoering van deze maatregel is gepland in 2013. Binnen het Natura 2000 gebied zijn maatregelen nodig zoals kleinschalig plaggen van vergraste heide.

17. Diepenheim

Gebiedsbeschrijving

Dit gebied bestaat uit een aantal landgoederen (o.a. Weldom, Nijenhuis, Westerflor, Diepenheim) en het bosgebied bij de Herikerberg. De landgoederen worden vooral gekenmerkt door bos. In het gebied komen naast naaldbos diverse bosgemeenschappen voor, zoals Elzenbroekbos, Wintereiken-Beukenbos, Vogelkers-essenbos en in beperkte mate Eiken-Haagbeukenbos. Heel bijzondere soorten van de vochtige bossen zijn de Paardehaarzegge en Rood peperboompje. Door de intensieve bemesting komen er amper graslandpercelen voor die botanisch van waarde zijn. Van de heide, die vroeger hier algemeen voorkwam is niets meer over. Verspreid liggen nog enkele vennen en poelen waar soorten van zwak gebufferd water voorkomen. Houtwallen komen verspreid in het gebied voor. Hier groeien o.a. Mispel, Wegedoorn en Heggedoornzaad. De natuurkwaliteit van het gebied staat onder druk door de verdroging. De grondwaterstanden zijn te laag voor optimale ontwikkeling van de natuurwaarden. Belangrijk is het herstel van de Boven-Regge.

Streefbeeld

Er is geen uitbreiding van de EHS gepland in dit gebied. De verdroging zal hierdoor niet geheel opgelost kunnen worden. Mogelijk dat door interne maatregelen in het natuurgebied de verdroging lokaal nog kan worden aangepakt.

18. Engbertsdijkvenen/Veenschap

Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000 gebied de Engbertsdijkvenen betreft een restant van een zeer groot hoogveengebied. Vanaf 1953 zijn delen aangekocht en de vervening ging door tot 1984. Circa 12 ha, de hoogveenkern, is in oorspronkelijke staat gebleven en de rest min of meer vergraven.

Het gebied is aangewezen voor de habitattypen Droge heide, Actief hoogveen en Herstellend hoogveen en voor Geoorde Fuut, Toendrarietgans en Kraanvogel. Het gebied bestaat uit open water, hoogveenmoeras, heide, Pijpestro-velden en berkenbos.'s Winters is het gebied van belang als pleister- en slaapplaats voor Toendrarietganzen, Kraanvogels en de Blauwe kiekendief. In het gebied broeden ca. 100 vogelsoorten, met belangrijke populaties van Geoorde fuut, Dodaars, Wintertaling, Waterral, Blauwborst en Roodborsttapuit. De Engbertsdijkvenen behoren tot één van de rijkste libellengebieden in Overijssel. In 2003 werden 39 soorten waargenomen waaronder de Noordse glazenmaker, Venwitsnuitlibel en Gevlekte witsnuitlibel. Wat dagvlinders betreft is de grote populatie van het Heideblauwtje van grote betekenis. Het gebied is belangrijk voor reptielen. Vijf soorten komen voor waaronder de Adder, Gladde slang en Levendbarende hagedis. Van het gebied zijn 16 soorten sprinkhanen bekend en één soort krekel. Relatief belangrijk is het voorkomen van Veenmol, Moerassprinkhaan, Zompsprinkhaan en Negertje. Het Veenschap is het enige voorbeeld bovenveengraslanden in Overijssel. Hier komt een afwisseling voor van vochtige heide op verdroogd hoogveen, Berkenbos en witbolgraslanden. Enkele voor hoogveen karakteristieke soorten als Lavendelheide en Veenbes komen nog spaarzaam voor. Het gebied is aan alle kanten omgeven door cultuurgebied met een laag waterpeil, wat een verdrogend effect heeft op dit gebied. Het gebied heeft een relatief hoge dichtheid van de Gekraagde roodstaart.

Streefbeeld

Voor de Engbertsdijkvenen is het streefbeeld te komen tot een actief Hoogveen (N06.03) met daaromheen overgangszones van actief hoogveen met daarin lag zones met o.a. hoogveenbossen en zure vennen. Hierin ontstaat ook geschikt biotoop voor de N2000 broedvogelsoorten porseleinhoen, paapje en watersnip

Om dit te kunnen realiseren moet er vooral aan de oostkant een hydrologische bufferzone gerealiseerd worden waarin de grondwaterstand wordt verhoogd. Een deel van deze zone zal ingericht worden als natuurgebied. Een deel van de bufferzone kan mogelijk binnen het landbouwgebied gerealiseerd worden via een vergoeding voor natschade. Bij de verdere uitwerking zal dit nader geconcretiseerd worden.

19. Mander/ Reutum

Gebiedsbeschrijving

Dit deelgebied ligt op de stuwwal van Ootmarsum en directe omgeving. Een groot deel van het gebied valt onder het N2000 gebied Springendal/Dal van de Mosbeek. De belangrijkste natuurwaarden liggen hier langs de Mosbeek, Springendalse beek, Hazelbeek, Onzoel, de Poelbeek en langs de beken die aan de rand van de bebouwde kom van Ootmarsum ontspringen. Hier komen mooi ontwikkelde Dotterbloemhooilanden voor (met Dotterbloem, Kruipend zenegroen, Grote ratelaar, Brede orchis), Veldrushooilanden (o.a. in het Springendal met Draadrus) terwijl het brongebied van de Mosbeek in ons land het best ontwikkelde voorbeeld betreft van de gemeenschap van Vetblad en Vlozegge. In het gebied ligt ook een groot oppervlak Elzenbronbos (op 18 locaties), met een groot oppervlak langs de Hazelbeek. Hier komen belangrijke populaties voor van Bittere veldkers, Paarbladig goudveil en de Dotterbloem. Bijzondere soorten zijn het Alpenheksenkruid en *Carex x boeninghausiana* (IJle zegge x Pluimzegge). In het gebied liggen ook diverse droge en vochtige heidevelden, zoals het Vasser grafveld en de Paardenslenkte. Veel bos behoort tot het Zomereiken-Berkenbos of betreft dennenbossen op voormalige heidevelden. Met succes is natuur hersteld in het dal van de Brunninkhuizerbeek met o.a. Veldrushooiland. Hier vestigde zich binnen 10 jaar na inrichting o.a. Gevlekte orchis en Sterzegge. Bij herstel van cultuurgrasland naar heide blijken bedreigde soorten als o.a. Moeraswolfskluw, Stelkelbrem en Dwergviltkruid succesvol.

Het kwelgebied van Reutum ligt ten oosten van Tubbergen aan de westkant van de Ootmarsumse stuwwal. Er treedt hier grondwater vanuit de stuwwal aan de oppervlakte. Hier liggen bestaande natuurgebieden van Staatsbosbeheer (Reutumerweuste, Veenmaten en Weustematen). Deze natuurgebieden bestaan uit natte elzen-, berken- en elzen-berkenbroekbossen en niet bemeste natte graslanden met veel soorten die kenmerkend zijn voor kleine zeggemoerassen en vochtige schraalgraslanden (o.a. Gevlekte orchis, Draadrus, Sterzegge). Ook liggen hier de landgoederen Baasdam en Herinckhave. Deze bosrijke landgoederen liggen langs beken met natte, beekbegeleidende graslanden. De cultuurgronden bestaan voor een deel uit extensieve natte graslanden met veel Geknikte vossenstaart en maisland. In het kader van het Raamplan Tubbergen is rond 1980 de waterhuishouding van het gebied gewijzigd en verder afgestemd op de landbouwkundige functie van de cultuurgronden. Hierdoor is de verdroging van de natuur sterker toegenomen.

Ten westen van Tubbergen ligt het Hondeven. Het Hondeven is een pingorelict uit de laatste ijstijd en ligt hoger dan de direct eromheen gelegen gronden. Om het ven liggen lager gelegen vochtige heidevegetaties en een zwak gebufferd ven met vegetaties van o.a. Moerasgentiaan, Pilvaren en Draadzegge. Door ontwatering aan de noordzijde treedt hier verdroging op.

Streefbeeld

In de beekdalen en brongebieden van de Hazelbeek, Springendalse beek, Mosbeek, Poelbeek en Onzoelbeek en in de verbinding tussen Stuwwal en Dinkel is het doel de ontwikkeling van het natuurlijke karakter van de beken (N03.01 Beek en bron), met natte beekbegeleidende schraalgraslanden (Vochtige schraalgraslanden N10), hoger overgaand in vochtige en droge heide (beheertypen N06.04 resp. N07.01).

Bij het Hondeven wordt gestreefd naar herstel van de hydrologie en ontwikkeling van nat schraalland.

In het kwelgebied bij Reutum is de doelstelling aaneensluiting en hydrologische buffering van de bestaande natuurgebieden in combinatie met retentie, ontwikkeling van Nat schraalland (N10.01), Vochtig hooiland (N10.02) en natuurbos (natuurtype Vochtige bossen N14).

20. Dinkeldal boven- en middenloop

Gebiedsbeschrijving

De bovenloop van de Dinkel ligt binnen het N2000 gebied Dinkelland en is te karakteriseren als een laaglandbeek en heeft een nog nagenoeg natuurlijk karakter met afkalvende oevers, overstromingsvlakten, oeverwallen en plaatselijk nog een natuurlijke begroeiing. Op veel plaatsen is dit natuurlijke karakter echter aangetast door het vastleggen van de oevers met puin en het intensieve agrarische gebruik van de cultuurgronden. Kenmerkend voor het Dinkeldal waren de stroomdalgraslanden op de periodiek overspoelde, zandige oeverwallen met onder andere Grote wilde tijm, Steenanjer, Groot geel walstro en Kleine bevernel. Hiervan is nog maar een klein deel aanwezig. Door te intensief landbouwkundig gebruik (bemesting en egaliseren rivierduinen) is het grootste deel verdwenen.

Op diverse laag gelegen plaatsen langs de Dinkel komen karakteristieke beekbegeleidende bossen voor. Op de droge, soms overstroomde oevers komt op zandgrond het Essen-iepenbos voor met o.a. Bosgeelster, Dolle kervel en Robertskruid. De Dinkel wordt gekenmerkt door beeksoorten zoals de Oeverwaluw, IJsvogel, Grote gele kwikstaart, Bosbeekjuffer en Weidebeekjuffer. De beek macrofauna is relatief soortenarm. In de Dinkel worden verschillende soorten vis, welke deel uitmaken van het streefbeeld, nog niet waargenomen.

De middenloop van de Dinkel ligt tussen het Omleidingskanaal en het kanaal Almelo-Nordhorn en valt gedeeltelijk binnen de begrenzing van het N2000 gebied Dinkelland. Dit gedeelte van de Dinkel heeft een nog vrij natuurlijk karakter. De piekafvoeren worden omgeleid door het Omleidingskanaal. De oevers zijn op de meeste plaatsen versterkt met puin. De Dinkel kronkelt hier door boscomplexen behorend tot het Wintereiken-Beukenbos, Essen-Iepenbos en nattere Wilgen- en Ezenbroekbossen. De meeste cultuurgronden langs dit deel van de Dinkel zijn in intensief agrarisch gebruik. Langs de Dinkel liggen nog kleine oppervlakten goed ontwikkeld rivierduingrasland met o.a. Steenanjer. Op het landgoed Singraven komen nog enkele weinig of niet bemeste schrale graslanden voor.

De waterkwaliteit van de Dinkel voldoet niet aan alle gestelde normen. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de tien rioolwaterzuiveringsinstallaties die rechtstreeks, of via een kleinere watergang, effluent op de Dinkel lozen. De matige waterkwaliteit en het vastleggen van de oevers heeft tot gevolg dat het zomerbed van de Dinkel gedomineerd wordt door een zeer soorten- en individuenarme levensgemeenschap, die typisch is voor een dynamische zandbodem.

Streefbeeld

Het streefbeeld voor zowel bovenloop als middenloop van het Dinkeldal is het herstel van de natuurlijkheid van de oevers van de Dinkel, waardoor natuurlijke processen van meandering en rivierduinvorming weer op gang komen. Hierdoor kan vooral de oppervlakte stroomdalgrasland (Droog schraalland N11.01) groeien. Verder is het realiseren van een betere waterkwaliteit een belangrijk doel, onder andere om de karakteristieke beekfauna te kunnen ontwikkelen.

De belangrijkste inrichtingsmaatregel om het streefbeeld te realiseren heeft betrekking op het verwijderen van de kunstmatige oeververdediging. Deze maatregel is een verplicht onderdeel van het sluiten van een overeenkomst voor particulier natuurbeheer voor gronden die grenzen aan de Dinkel. Dit geldt niet voor plaatsen waar bruggen, bebouwing of cultuurhistorisch waardevolle elementen liggen.

21. Dinkeldal benedenloop/Ottershagen

Gebiedsbeschrijving

De benedenloop loopt vanaf het Omleidingskanaal tot aan de Duitse grens. In dit deel van het riviervak worden de afvoerpieken nu afgevangen door het omleidingskanaal.

Tegen de Duitse grens ligt het gebied Ottershagen, het vlakke voormalige inundatiegebied van de Benedendinkel en de Hollandergraven. Dit gebied is deels nog in intensief agrarisch gebruik. Een groot deel is inmiddels ingericht als weidevogelgebied. Hier broedt nog een vrij grote populatie Grutto's. De Benedendinkel zelf is over een grote afstand bekaad en heeft weinig actuele natuurwaarden. Het gebied is belangrijk voor de Boomkikker. In de IJsbaan bij Tilligte komt hier een belangrijke populatie voor.

Streefbeeld

Ontwikkeling van een natuurlijker beek (natuurtype N03.01) en nat open inundatie- en retentiegebied langs de Hollandergraven, met afwisseling van Vochtig weidevogelgrasland (N13.01), overstromingsgrasland (N12.04), Vochtig hooiland (N10.02), Nat schraalland (N10.01) en water met moerasontwikkeling (Moeras N05.01).

In het gebied tussen het omleidingskanaal en de Duitse grens, is het streven naar herstel van de natuurlijke rivierprocessen. Aanwezige kades en puin in de oevers hiervoor verwijderen zodat naast aangroei en afslag ook inundatie weer tot de mogelijkheden behoort. De aanwezige stuwen bij voorbaat verwijderen of vervangen door vispassages.

22. Volther, Agelerbroek en Achter de Voort

Gebiedsbeschrijving

Van het N2000 gebied Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek ligt het Agelerbroek tussen de stuwwal en het kanaal Almelo-Nordhorn en is samen met het aansluitende Voltherbroek een van de grootste broekboscomplexen op de hogere zandgronden in Nederland. Ten westen van het Agelerbroek ligt het soortenrijke boscomplex Achter de Voort (Asbroek). Hier groeien tal van zeldzame bossoorten zoals Schedegeelster, Gulden boterbloem, Slanke sleutelbloem en Eenbes die alle gebonden zijn aan eeuwenoude boslocaties.

De ingesloten cultuurgronden van het Voltherbroek bevatten nog belangrijke restanten van de vroeger veel voorkomende, zeer soortenrijke onbemeste hooilanden (blauwgraslanden). De actuele natuurwaarden van deze restanten zijn zeer hoog. De grondwater gebonden levensgemeenschappen binnen het broekbos herbergen grote populaties van de Elzenzegge. Het gebied herbergt een vrijwel intact gebleven houtwallen landschap dat door bosontwikkeling niet opvalt. Op de houtwallen komen soorten voor als Muskuskruid en Ruwe smele. Op open plekken in het bos vliegt in het voorjaar het Bont dikkopje. In de broekbossen speelt al lange tijd verdroging. Dit geldt vooral voor het Agelerbroek met de sterk water onttrekkende Tilligterbeek, waardoor vochtminnende soorten vervangen zijn door Framboos en Braam. Juist in het Voltherbroek is door maatregelen in het kader van de landinrichting een groot oppervlak broekbos vernat en hersteld. De Elzenzegge doet het hier goed. Ten oosten van het Voltherbroek ligt de Vogelpoel. Dit is een natuurgebied in het heideontginningslandschap met zowel bos, natte graslanden en amfibieënpoeien. Het gebied is van groot belang voor de zeldzame Boomkikker.

Streefbeeld

Om de verdroging van het N2000 gebied te kunnen oplossen is het nodig om een hydrologische bufferzone te realiseren waarin de grondwaterstand wordt verhoogd. Een deel van deze zone zal ingericht worden als natuurgebied. Een deel van de bufferzone kan mogelijk binnen het landbouwgebied gerealiseerd worden via een vergoeding voor natschade. Bij de verdere uitwerking zal dit nader geconcretiseerd worden.

23. Beekdalen Weerselo

Gebiedsbeschrijving

In het bekengebied van de Noorddijkermors en de Saasvelderbeek, met het daarbinnen gelegen N2000 gebied Lemselermaten, komen restanten voor van beekbegeleidend elzenbroekbos en elzenbronbos met overgangen naar drogere bostypen op relicten heide (Berken-Zomereikenbos). De tussenliggende gronden zijn deels cultuurgraslanden met plaatselijk een meer extensieve inslag (Witbolgrasland). Van oorsprong is het een landschap met hoge dichtheid van houtwallen (Zomereik, Zwarte els) en vochtige hooilanden (Dotterbloemhooiland) langs de beken (o.a. Weerselerbeek, Lemselerbeek en Saasvelderbeek). In overschaduwde en meer natuurlijke delen van beeklopen groeit Slanke sleutelbloem. Heiderestanten zijn aanwezig in de Lemselermaten en Handijksmeden (vochtige, deels vergraste dopheivegetatie met o.a. Klokjesgentiaan en Gagel). De Deurningerbeek is genormaliseerd en doorsnijdt ter plekke van de Withagsmeden een landschap van intensief gebruikte cultuurgraslanden en akkers. Enkele verdroogde Elzenbroek- en Vogelkers-essenbossen begeleiden de beek.

De Lemselermaten en Rossummermeden betreft een tweetal natuurgebieden van Staatsbosbeheer. De Lemselermaten is aangewezen als Natura 2000 gebied. Het is een complex van natte bossen en schraalgraslanden. De Rossummermeden bestaan voornamelijk uit Vogelkers-essenbos (langs beek, in houtwallen), wilgenbroekbos, droog en vochtig Dotterbloemhooiland met fragmentarisch resten van blauwgrasland en Liesgras-moeras. Verder komen hier het Berken-Zomereikenbos voor en een stukje Dopheidevegetatie.

De Lemselermaten bestaat uit beekdalblauwgrasland, vochtige heide, Elzen-vogelkersbos, Elzenbroekbos en droog loofbos. Tot in de jaren zestig kwamen o.a. Grote muggenorchis, Groenknolorchis, Moeraswespenorchis en Parnassia voor. Nu nog groeien er o.a. Vetblad, Blonde zegge, Vlozegge, Trilgras en Breed wollegras. Door kleinschalige natuurontwikkeling is Vetblad toegenomen en heeft Breed wollegras op haar enige Nederlandse groeiplaats zich sterk verjongd. Binnen het gebied heeft zich op een afgegraven landbouwperceel heischraal grasland en Veldrushooiland ontwikkeld met o.a. Gevlekte orchis en Stekelbrem. De Lemselermaten behoort tot de botanisch meest waardevolle terreinen in Twente.

Streefbeeld

Langs de Noorddijkermors en de Saasvelderbeek geldt het versterken en vergroten van de bestaande broekbossen, deels door combinatie met retentie van water, deels door het aanpassen van de waterhuishouding. Ontwikkeling van Vochtig hooiland (N10.02), geleidelijke overgangssituaties naar hogere terreindelen, herstellen en vergroten van de oppervlakte Droge heide (N07.01) en vegetaties van voedselarme en schrale omstandigheden.

Het streefbeeld voor de Deurningerbeek en de Withagsmeden is uitbreiding van de bestaande broekbossen, herstel van beekbegeleidende vochtige graslanden (N10.01 en/of N10.02, NM12.02) en herstel van een natuurlijke beekloop (Beek en bron N03.01).

Voor de Lemselermaten is het streefbeeld hydrologische buffering van het bestaande natuurgebied, herstel van de oorspronkelijke loop van de Weerselerbeek in samenhang met uitbreiding van de bijzondere natte schraallandvegetaties.

24. Bergvennen

Gebiedsbeschrijving

Dit Natura 2000 gebied omvat enkele niet ontgonnen heiderestanten (Bergvennen, Breklenkampse veld en Vetpot) die eigendom zijn van natuurbeschermingsorganisaties. Deze terreinen zijn zowel provinciaal als nationaal van grote betekenis, omdat hier nog zeer goed ontwikkelde natte heide en schraallandvegetaties voorkomen met tal van zeer zeldzame soorten.

De Bergvennen vormen een belangrijk complex van zwak gebufferde vennen met de in ons land belangrijkste groeiplaatsen van Waterlobelia. Om verzuring van de vennen te voorkomen worden de vennen gevoed met grondwater vanuit de ondergrond. De vennen worden omgeven door Vochtige heide en Droge heide. Dit is het leefgebied van de Levendbarende hagedis, Aardbeivlinder en Heideblauwtje. Zilveren maan, Gentiaanblauwtje en Bruine vuurvlieder zijn sinds de jaren tachtig niet meer waargenomen. Dodaars, Wintertaling en Bergeend behoren tot de broedvogels van de Bergvennen.

Streefbeeld

Om de verdroging van het N2000 gebied te kunnen oplossen is het nodig om een hydrologische bufferzone te realiseren waarin de grondwaterstand wordt verhoogd. Een deel van deze zone zal ingericht worden als natuurgebied (er zijn hier goede kansen voor ontwikkeling van natte heide, zwak gebufferde vennen en nat schraalland). Een deel van de bufferzone kan mogelijk binnen het landbouwgebied gerealiseerd worden via een vergoeding voor natschade. Bij de verdere uitwerking zal dit nader geconcretiseerd worden.

25. Punthuizen

Gebiedsbeschrijving

Punthuizen betreft een gebied met droge heide, vochtige heide, blauwgrasland, heischraal grasland en snavelbiesvegetaties en is onderdeel van het Natura 2000 gebied Dinkelland. Het blauwgrasland behoort tot enerzijds tot het meest algemene type met een grote populatie van de Spaanse ruiter, anderzijds uit de in ons land zeer zeldzame orchideeën rijke vorm met Moeraswespenorchis, Alpenrus en Parnassia (kalkmoeras). Het type komt hier in een laagte voor waar sprake is van lokale kwel met aanvoer van basen in winter en voorjaarssituatie. Het vochtige, heischrale grasland wordt hier getypeerd door o.a. Tandjesgras en Heidekartelblad. In het gebied leven ook een aantal bijzondere dagvlindersoorten waaronder de Aardbeivlinder.

Tot dit deelgebied behoort ook het bosgebied van landgoed Meuleman. Dit bestaat uit droge bossen en Jeneverbesrijke heidevelden en ligt tussen het Dinkeldal en Punthuizen in.

Streefbeeld

Om de verdroging van het N2000 gebied te kunnen oplossen is het nodig om een hydrologische bufferzone te realiseren waarin de grondwaterstand wordt verhoogd. Een deel van deze zone zal ingericht worden als natuurgebied. Een deel van de bufferzone kan mogelijk binnen het landbouwgebied gerealiseerd worden via een vergoeding voor natschade. Bij de verdere uitwerking zal dit nader geconcretiseerd worden.

26. Landgoederen en beekdalen Enschede/Hengelo

Gebiedsbeschrijving

Dit omvat een zone landgoederen rond Enschede. Hiervan is het Lonnekermeer aangewezen als N2000 gebied.

De meeste landgoederen zijn eind 19^e eeuw gesticht door rijke industriëlen uit Enschede, Hengelo en Oldenzaal.

In dit landgoederengebied ligt een relatief groot oppervlak Wintereiken-Beukenbos met Hulst, Adelaarsvaren en Dalkruid. Langs beken komen mooi ontwikkelde voorbeelden voor van het Vogelkers-essenbos met Gele dovenetel, Muskuskruid en soms Zwarte rapunzel. Op slecht doorlatend grond komt verspreid het Eiken-Haagbeukenbos met o.a. Bosanemoon, Grote muur en

Slanke sleutelbloem. Verspreid komen geïsoleerd liggende heidevelden voor, zowel vochtige heide als droge heide. In het boerenland komt het Witbolgrasland verspreid voor, wat wijst op iets minder intensief grondgebruik. Langs de meest natuurlijke beken broeden de Grote gele kwikstaart en IJsvogel. In de bosranden kan de Kleine ijsvogelvinder vliegen.

Herstel van natuur op het landgoed Strootman laat zien dat ook bij particulieren hoogwaardige natuur te herstellen is (met o.a. kleine zeggen vegetaties met Moerassmele, blauwgrasland met Draadgentiaan en venachtige laagten met Ongelijkbladig fonteinkruid). Vochtige heide komt voor op het Usselerveld en Sluitersveld met o.a. Veenbies en Klokjesgentiaan.

Het N2000 gebied Lonnekermeer wordt gekenmerkt door een afwisseling van zwakgebufferde en zure vennen, vochtige heide, droge heide en blauwgraslanden. Een kenmerkende soort voor dit gebied is de Gevlekte witsnuitlibel.

Het gebied ligt vlak bij de voormalige vliegbasis Twente. Een deel van het terrein van de voormalige vliegbasis wordt omgevormd tot natuurgebied. Dit gebied bestaat nu uit uitgestrekte bloemrijke droge graslanden rond de startbanen en herbergt nu o.a. de grootste populatie van de Veldleeuwerik van Overijssel.

Streefbeeld

In dit gebied wordt de kwaliteit van de bestaande natuurgebieden versterkt door:

- natuurlijke inrichting van de vele beken die hier lopen (N03.01) in combinatie met ontwikkeling van nat schraalgrasland (N10.01) en vochtig hooiland (N10.02), kruiden en faunairijk grasland (N12.02).
- versterking van de kleinschalige landschapsstructuur door de aanleg van houtwallen en poelen en basisbiotopen voor o.a. de Boomkikker.
- versterking en uitbreiding van vochtige heide op plekken die hiervoor kansrijk zijn. (N06.04)
- uitbreiding van de oppervlakte beekbegeleidend bos (N14.01).
- herstel van de grondwaterstand en bovenlopen van de Jufferbeek en Blankenbellingsbeek op het als natuur te ontwikkelen deel van de luchthaven Twente.
- Oplossen van de verdroging van de grondwaterafhankelijke habitattypen in het Natura 2000 gebied Lonnekermeer. Dit kan door aankoop en inrichting van enkele percelen aan de oostkant van dit gebied.

Deze maatregelen worden gerealiseerd in het kader van de uitvoering van de landinrichtingsprojecten Enschede-noord en Enschede-zuid, de uitvoering van het beheerplan N2000 Lonnekermeer en de uitvoering van de project herontwikkeling luchthaven Twente.

Na afloop van deze projecten is er hier geen uitbreidingsdoeltelling meer voor de EHS in dit gebied.

27. Heide- en veengebieden zuid Twente

Gebiedsbeschrijving

In Zuid Twente liggen enkele zeer waardevolle heide- en hoogveengebieden. Het gaat om een drietal hoogveengebieden, nl. het Aamsveen, Haaksbergerveen en Witte veen, alle drie aangewezen als Natura 2000 gebied. Het betreft alle drie hoogvenen waarvan een belangrijk deel verdroogd is. Op het verdroogde hoogveen komen uitgestrekte vegetaties voor met Dopheide, Pijpestrootje, Adelaarsvaren of er heeft zich bos ontwikkeld. In al de drie hoogveengebieden zijn al maatregelen genomen om tot vernatting te komen en effecten hiervan zijn te zien met o.a. veenputten waar de hoogveenvorming weer op gang komt. Het hoogveen is belangrijk als leefgebied voor diverse plant- en diersoorten als Lavendelheide, Veenbes, Eenarig wollegras, Adder, Veenhooibeestje en Witsnuitlibellen. Op de flanken van het Aamsveen komt vochtig heischraal grasland voor. Het Buurserzand is één van de belangrijkste heidegebieden met vennen van Overijssel met verspreid struwelen van de Jeneverbes.

Herstel van landbouwgrond naar heide/vennen aan de rand het Buurserzand heeft tot nu toe al verrassende resultaten opgeleverd. In het overgangsgebied bij het Aamsveen komt een belangrijke populatie van de Boomkikker voor.

De Buurserbeek heeft van de Duitse grens tot en met de landgoederen bij Diepenheim een grote ecologische betekenis. De beek verbindt gebieden uit de ecologische hoofdstructuur in Overijssel en Gelderland.

Het ten westen van het Haaksbergerveen gelegen Lankheet bestaat uit een combinatie van droge bossen en geïsoleerd liggende heidevelden met enkele vennen.

Streefbeeld

Om de verdroging van het N2000 gebied te kunnen oplossen is het nodig om een hydrologische bufferzone te realiseren waarin de grondwaterstand wordt verhoogd. Een deel van deze zone zal ingericht worden als natuurgebied. Een deel van de bufferzone kan mogelijk binnen het landbouwgebied gerealiseerd worden via een vergoeding voor natschade. Bij de verdere uitwerking zal dit nader geconcretiseerd worden.

28. Stuwwal Oldenzaal

Gebiedsbeschrijving

Oldenzaalse stuwwal

Een deel van dit gebied is aangewezen als het Natura 2000 gebied Stuwwal Oldenzaal. Verschillen in reliëf, geologische opbouw, hydrologische omstandigheden en de hieraan gekoppelde wijze van ontginnen maken dat het gebied van de Oldenzaalse stuwwal een rijk geschakeerd landschap heeft met een veelzijdige flora en fauna. Met name bovenop de stuwwal liggen belangrijke natuurwaarden. Dit is het brongebied van de hier ontspringende beken zoals de Hakenbergerbeek, Linderbeek, Roelinksbeek en Snoeyinksbeek. De bossen in deze brongebieden zijn bijzonder soortenrijk, doordat tertiaire klei en keileem vaak dicht aan de oppervlakte liggen. In de brongebieden komt het Elzenbronbos voor met o.a. twee soorten Goudveil en een unieke in het zuurstofrijke water levende macrofauna. Langs de beken komt het Vogelkers-essenbos vorm met Gele dovenetel, Bosandoorn, Bosanemoon en Muskuskruid. Waar het grondwater 's winters hoog is en zomers laag (stagnerende bodemlagen) komt het Eiken-haagbeukenbos voor met Bosgierstgras, Ruwe smele, Bosanemoon, Boswederik en Gele dovenetel. In de struiklaag valt het hoge aandeel van de Hazelaar op. Veel bossen de stuwwal behoren tot het Wintereiken-Beukenbos met o.a. Hulst, Ruige veldbies en Dalkruid. Hier kwamen Grote bonte specht, Kleine specht en Zwarte specht voor en heeft zich de afgelopen vijftien jaar de Middelste bonte specht gevestigd. Het wijst er op dat ook hier het aandeel dood hout in het bos aan het toenemen is.

Buiten de reservaten is het grondgebruik intensief en komen amper meer natuurwaarden in de graslanden voor. Herstel is hier wel mogelijk. In de reservaten komen mooi ontwikkelde voorbeelden van het Dotterbloemhooiland voor. De in het gebied gelegen poelen zijn van belang voor de Kamsalamander. De houtwallen, meestal met een vegetatie met Zomereik en Zwarte els hebben een grote waarde met soorten als Grote muur, Eenstijlige meidoorn, Schaduwgras, en soms Kleine maagdenpalm en Gele dovenetel. De houtwallen herbergen vaak nog veel zeldzame inheemse boom- en struiksoorten, zoals de Winterlinde. Veel dieren (o.a. marterachtigen, vleermuizen) gebruiken de houtwallen als verbindingroutes. Daarnaast vormen deze elementen een geschikte broedplaats voor Geelgors, Heggemus, Nachtegaal en Gekraagde roodstaart. Veel houtwallen komen nog voor op de overgang van Dinkeldal naar Molterheurne en Roorderheurne, in het "stroomgebied" van Snoeyinks- en Bethlehemsebeek en zuidwestelijk van Losser. De essen en kampen kennen een eigen rijkdom aan akkerkruiden. Door intensief agrarisch gebruik (maïsteelt) is veel van de vroegere kruidenrijkdom verdwenen. Extensief akkerbeheer biedt mogelijkheden voor herstel van de akkerflora met o.a. Korenbloem, Bleekgele hennepnetel, Korensla, Gele ganzebloem en Klaproos. Verder betekent graanverbouw een biotoopverbetering voor Rode Lijstsoorten als Geelgors en Patrijs.

Roderveld

Het Roderveld bestaat uit een vochtig heideterrein op de flank van de stuwwal Oldenzaal met naaldbossen, en plaatselijk Elzenbroekbos en Elzen-Essenbos met populieren. In het gebied liggen cultuurgronden die overwegend in intensief gebruik zijn als maisakker of grasland. De vochtige heideterreinen zijn verdroogd, omdat de natuurlijke waterhuishouding van het Roderveld gewijzigd is. De oorspronkelijke Roelinksbeek gaat nu vergezeld van een parallelle waterloop, die veel oude beeklopen afgesneden heeft. Deze nieuwe waterloop zorgt voor een diepe ontwatering en een snelle afvoer van het water en daarmee een verdroging van het natuurgebied

Streefbeeld

Het doel is de ontwikkeling van aaneengesloten natuurgebieden op de de stuwwal en langs de beken met een afwisseling van Vochtige hooiland (N10.02), Kruiden en faunarijk grasland (N12.02) en herstel van de natuurlijke beken en bronnen (N 03.01 Beek en bron) en uitbreiding van de oppervlakte vochtige bossen (N14.01 en N1403). Het gaat hier om de bovenlopen van de Voltherbeek, Rossumerbeek, Weerselerbeek, Hakenbeek, Bloemenbeek, Luttenmolenbeek, Snoeyinksbeek, Bethlehemsebeek en Elsbeek.

29. Twickel

Gebiedsbeschrijving

Het landgoed Twickel omvat oude boskernen (bijv. Elbertsbosch, Groot Avest), jonger spontaan dan wel aangeplant bos op voormalige heide, diverse beekdalen zoals dat van de Azelerbeek en Oelerbeek, een groot aantal in oppervlak sterk variërende heidevelden en schraallanden. De oude boskernen behoren tot het Wintereiken-Beukenbos en zijn vaak rijk aan Hulst. In de beekdalen komt het Vogelkers-essenbos voor met Wilde kardinaalsmuts, Boskortsteel en IJle zegge. Verspreid in het hele gebied komen afhankelijk van waterhuishouding en beschikbaarheid van nutriënten verschillende typen broekbos voor (Elzenbroekbos, Elzen-berkenbroek en Berkenbroek). In het gebied komen meerdere typen houtwallen voor, vaak met soorten uit bossen en bosranden (Dolle kervel, Hengel). Op de heide is vaak naalddhout (Grove den) aangeplant. Negentig procent van het nog bestaande oppervlak heide is vochtige heide, die vaak behoort tot het natte, veenmosrijke type. Op het landgoed is de afgelopen 20 jaar veel heide geplagd wat geleid heeft tot ontstaan van een grote oppervlakte Snavelbies-Kleine zonnedauw vegetaties. In de heide liggen verspreid zowel zure als ook zwakgebufferde vennen met een eigen unieke flora en fauna. Het mooiste voorbeeld hiervan met een overgang naar kalkmoeras wordt gevonden in het Boddenbroek, dat als Natura 2000 gebied is aangewezen. Rondom de Deldener Esch vinden we Veldrushooiland met Kruipend zenegroen en Sterzegge. In het Völgerveld is met succes broekbos omgezet in soortenrijk blauwgrasland met Blonde zegge, Bleke zegge en Armbloemige waterbies.

Het landgoed Twickel is een belangrijke leefgebied voor bosvogels, waaronder Middelste bonte specht, Kleine bonte specht en Zwarte specht. Diverse bijzondere vlindersoorten komen voor zoals het Bont dikkopje, Heideblauwtje, Kleine ijsvogelvlinder en Grote weerschijnvlinder.

Deldenerbroek

Het Deldenerbroek is een voormalig heideontginningslandschap met veel variatie in terreintypen. Op de hoge delen een karakteristiek, kleinschalig agrarisch cultuurlandschap, met houtwallen en bosjes aanwezig. Het centrale deel van het gebied (Demmersblok) is van oudsher omgeven door een houtwal. De lagere terreindelen zijn rijk aan kalkrijke kwel uit de diepe ondergrond. Het Hagmolenbeekdal begrensd het gebied aan de noordoostzijde.

Streefbeeld

Twickel

Op het landgoed Twickel wordt in 2013 een groot deel van het dal van de Hagmolenbeek en een deel van de Azelerbeek hersteld. In de beekdalen worden afwisselend Nat schraalland (N10.01), kruiden en faunarijk grasland (N12.02), Rivier- en beekbegeleidend bos (N14.01) ontwikkeld. Na afronding hiervan is er geen uitbreidingsdoelstelling voor de EHS meer in dit gebied.

Deldenerbroek

In het Deldenerbroek wordt in samenhang met de Hagmolenbeek een groot natuurgebied ontwikkeld met een afwisseling van vochtige heide (N06.04), Nat schraalland (N10.01), kruiden en faunarijk grasland (N12.02) en Rivier- en beekbegeleidend bos (N14.01).

TOELICHTING Titel 2.7. Ecologische Hoofdstructuur

Provinciaal belang

Overijssel wordt gekenmerkt door een grote variatie aan plant- en diersoorten (biodiversiteit). Het verlies van soorten verarmt de natuurwaarde en maakt ecosystemen kwetsbaar. Het behoud van biodiversiteit is nodig voor een duurzame toekomst. Om deze redenen willen wij achteruitgang van biodiversiteit voorkomen en zetten wij in op ontwikkeling, beheer en bescherming van de biodiversiteit in Overijssel.

Natuur en landschap zijn niet alleen van betekenis voor het behoud en bescherming van biodiversiteit. Natuur en landschap zijn ook van belang voor de regionale economie en voor de kwaliteit van de leefomgeving en een goed vestigingsklimaat voor wonen en werken. Om deze redenen zetten wij in op een duurzame ontwikkeling en bescherming van de natuurwaarden in Overijssel. Daartoe hebben wij gebieden aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur waarvoor geldt dat het beleid is gericht op het behoud en de ontwikkeling van aanwezige en potentiële natuurwaarden.

beleidsdoelstellingen

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden en bestaat ondermeer uit bossen, heidevelden, vennen, brongebieden, rivieren, oevers, houtsingels en struweel, maar ook kruidenrijk grasland. Voor het merendeel gaat het om bestaande natuur en natuur die in afgelopen tijd gerealiseerd is in het kader van het beleid voor de EHS. Daarnaast zijn er gebieden aangewezen waar de komende tijd nieuwe natuur ontwikkeld zal worden en gebieden waarvoor nog een uitwerking plaats moet vinden over de te nemen maatregelen. In de Omgevingsverordening is de begrenzing van de EHS vastgelegd. Het werkingsgebied van het beleid voor de EHS is aangegeven op een digitale kaart die onderdeel uitmaakt van de Omgevingsverordening (artikel 2.7.2)

Wij willen binnen de EHS een netwerk van natuurgebieden realiseren met goede condities voor de biodiversiteit. Ons beleid is gericht op het behoud, herstel en de duurzame ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van natuurgebieden die in de EHS zijn opgenomen. Deze natuurgebieden zijn belangrijk voor diersoorten en plantensoorten. Om de populaties gezond te houden en de genetische uitwisseling te bevorderen is het noodzakelijk dat deze gebieden zowel van voldoende omvang zijn als de mogelijkheid bieden om te migreren tussen deze gebieden. De EHS in Overijssel hangt samen met de EHS in de andere delen van Nederland en met het Europese net van natuurgebieden. Dit Europese net van natuurgebieden staat bekend als "Natura 2000". De natuurwaarden in de Natura 2000 gebieden zijn van Europees belang en vallen onder het beschermingsregime van de natuurbeschermingswet. Het grootste deel van de Natura 2000 gebieden ligt in de EHS.

Voor de mens is de EHS belangrijk om van de schoonheid van natuur en landschap te genieten, te recreëren en tot rust te komen. Daarom wil de provincie deze gebieden toegankelijk maken voor het publiek. Het beleid is er op gericht dit netwerk van samenhangende natuurgebieden in 2018 gereed te hebben.

Het beleid voor de EHS is aan de ene kant gericht op het vrijwaren van de betreffende gebieden van ontwikkelingen die het realiseren van de beoogde natuurdoelen in de weg kunnen staan. Aan de andere kant richt het beleid zich op het toekennen van passende bestemmingen voor gronden die inmiddels zijn aangekocht voor het realiseren van natuur of waarvan de huidige economische waarden anderszins zijn afgeboekt.

beschermingsregime

Vanwege het grote belang voor de biodiversiteit en de betekenis voor de kwaliteit van de leefomgeving en regionale economie geldt een beschermingsregime voor de gehele EHS. Voor de EHS geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. In de verordening is het "nee, tenzij"-regime vast gelegd. Dit betekent dat (nieuwe) plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Zolang een dergelijke aantasting niet plaatsheeft, is er vanwege de EHS geen grond om de betreffende ontwikkeling tegen te gaan. Uiteraard geldt ook hier dat de generieke regeling van titel 2.1. van toepassing blijft (zoals de toepassing van de SER-ladder, ontwikkelingsperspectief en gebiedskenmerken).

Met dit beschermingsregime voldoen wij aan de eisen van het Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het Barro bevat de randvoorwaarden die het rijk vanuit nationale belangen stelt aan de ruimtelijke bescherming van de EHS.

Naast de ruimtelijk bescherming vanuit de EHS gelden mogelijk ook andere wet- en regelgeving voor de bescherming van natuurwaarden.

Binnen het gebied dat aangewezen is als EHS worden gebiedscategorieën onderscheiden waarvoor een verschil in bestemmingsregime geldt. Het gaat om de volgende gebiedscategorieën:

- Bestaand;
- Te realiseren.

Gebiedscategorieën Ecologische Hoofdstructuur

Bestaand

De categorie 'Bestaand' is van toepassing op gebieden waar de beoogde natuurwaarden aanwezig zijn zoals bestaande wateren, natuur – en bosgebieden. Verder vallen binnen deze categorie gebieden de gronden zijn aangekocht en/of afgewaardeerd en die ingericht zijn conform de natuurdoelen als omschreven in de bijlage 'wezenlijke kenmerken en waarde EHS'. Die gebieden moeten als natuur worden bestemd.

Binnen de gebiedscategorie 'Bestaand' vallen ook landbouwgronden die eigendom zijn van natuurbeschermingsorganisaties, die de gronden in het kader van landgoederen beheren. Deze cultuurgronden zijn meestal langjarig verpacht en zullen de komende jaren een landbouwkundig gebruik houden. Met het oog op de pachtconstructie moeten deze gronden een agrarische bestemming houden totdat de pachtsituatie is beëindigd. Hiervoor is in artikel 2.7.3. lid 5 een regeling getroffen op grond waarvan bestaand gebruik conform de geldende bestemming kan worden voortgezet.

Te realiseren

De categorie 'Te realiseren' is van toepassing op gebieden waar de beoogde natuurwaarden nog niet of niet geheel zijn gerealiseerd. Deze "te realiseren" gebieden kunnen al wel zijn aangekocht en/of afgewaardeerd en deels zijn ingericht. Voor deze gebieden geldt dat zolang de gronden nog niet zijn aangekocht en/of afgewaardeerd, de huidige bestemming vooralsnog gehandhaafd kan blijven. Op het moment dat de gronden worden aangekocht en/of afgewaardeerd ten dienste van de EHS en ook beschikbaar zijn voor het realiseren van de beoogde natuurdoelen, moeten de gronden bestemd worden als natuur. Voor de inrichting van natuurgebieden is doorgaans een bestemmingsplanwijziging nodig. Artikel 2.7.3 lid 3 sub b is een vangnetbepaling op grond waarvan zonodig de planologische medewerking van de gemeenten aan de inrichting van natuurgebieden binnen de EHS kan worden afgedwongen. Wanneer gronden zijn aangekocht, kan nog niet in alle gevallen worden overgegaan tot inrichting omdat in sommige gevallen de gronden nog niet beschikbaar zijn voor de realisatie van de beoogde natuurwaarden.

Binnen deze gebiedscategorie zijn 3 subcategorieën te onderscheiden:

- a. Netto begrensd;
- b. Bruto begrensd;
- c. Uitwerkingsgebied ontwikkelopgave Natura 2000.

De subcategorie 'Netto begrensd' omvat gebieden die concreet zijn begrensd als gronden waarop nieuwe natuur gerealiseerd zal worden.

De subcategorie 'Bruto begrensd' omvat de gebieden die aangewezen zijn voor het realiseren van nieuwe natuur, maar waar de begrenzing ruimer is dan wat er als nieuwe natuur gerealiseerd zal worden. Dit is het geval bij een aantal inrichtingsprojecten. De opgave voor natuur (aantal hectare) ligt vast, maar de exacte plek is nog onduidelijk. De komende tijd wordt gebruikt om de opgave concreet te begrenzen. Dit proces zal zo spoedig mogelijk worden afgeond. Indien de concrete begrenzing duidelijk is, zal dit gewijzigd worden op de kaart.

Binnen de EHS-begrenzing ligt het "Uitwerkingsgebied Ontwikkelopgave Natura 2000". In dit gebied worden maatregelen genomen die nodig zijn om de achteruitgang van natuurwaarden in Natura 2000 gebieden te voorkomen en op langere termijn de doelen voor de Natura 2000 gebieden te realiseren. Deze opgave vloeit voort uit de Natuurbeschermingswet 1998.

De te nemen maatregelen zullen gericht zijn op het realiseren van de in de gebiedsanalyses beschreven na te streven effecten. De PAS richt zich op na te streven effecten voor de korte termijn (te realiseren binnen zes jaar na inwerkingtreding van de PAS) en langere termijn (te realiseren in de tweede en derde periode van zes jaar). Om de economische ontwikkelingsruimte die door uitvoering van de PAS beschikbaar komt te kunnen benutten zullen we de ons beschikbare

instrumenten maximaal inzetten.

Er zijn op voorhand geen natuurdoelen vastgesteld voor het Uitwerkingsgebied. Wel is de verwachting dat door de uitvoering van de Natura2000-beheerplannen en de PAS een deel van de begrensde hectares een meer natuur gerelateerde bestemming zal krijgen en hiervoor ingericht wordt. De overige hectares blijven agrarisch en worden uit de EHS gehaald. Het is op voorhand onmogelijk om dit in een exact percentage aan te geven of de exacte locaties te bepalen. In de gebiedsgerichte uitwerking van de PAS-opgaven wordt bepaald welke natuurwaarden op welke locatie nagestreefd worden opdat optimaal gebruik kan worden gemaakt van de kansen voor natuur en landbouw.

Voor het realiseren van peilaanpassingen zullen we met de waterschappen bezien waar en hoe het instrument van Peilbesluiten ingezet zal worden. Zolang gronden binnen de Uitwerkingsgebieden Ontwikkelopgave Natura2000 niet zijn ingericht, blijft agrarisch gebruik mogelijk binnen gebiedskenmerken en binnen overige vigerende regelgeving

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2.7.1. Begripsbepalingen

Bij de verordening is een (digitale) kaart opgenomen. Daarop is tot op perceelsniveau nauwkeurig aangegeven welk gebied behoort tot de provinciale ecologische hoofdstructuur van Overijssel.

In de begripsbepalingen wordt onderscheid gemaakt tussen de gebiedscategorie 'Bestaand' en de gebiedscategorie 'Te realiseren'. Voor de gebiedscategorie 'Bestaand' geldt dat de beoogde natuurdoelen inmiddels zijn gerealiseerd of de gebieden die zijn ingericht voor de natuurdoelen die zijn omschreven in de bijlage 'Wezenlijke kenmerken en waarden EHS'. Voor de gebiedscategorie 'Te realiseren' geldt dat de beoogde natuurwaarden nog niet of niet geheel zijn gerealiseerd. Deze gebieden kunnen al wel zijn aangekocht en/of afgewaardeerd en deels zijn ingericht.

Binnen de gebiedscategorie 'Te realiseren' wordt vooralsnog rekening gehouden met de subcategorieën 'Netto begrensd', 'Bruto begrensd' en 'Uitwerkingsgebied ontwikkelopgave Natura 2000'. Voor de toelichting op dit onderscheid verwijzen wij naar wat hierover is opgemerkt in de algemene toelichting.

In de begripsbepaling wordt een definitie gegeven van het begrip 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Daarbij wordt verwezen naar de bijlage 'Wezenlijke kenmerken en waarden EHS' waarin voor de verschillende gebieden binnen de EHS de wezenlijke kenmerken en waarden zijn beschreven. Het gaat om een globale beschrijving van de actuele en potentiële natuurwaarden van de verschillende deelgebieden van de EHS. Bij deze bijlage hoort een kaart waarop de verschillende deelgebieden zijn aangegeven. Met deze beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden voldoen wij aan de eis die op dit punt in het Barro wordt gesteld.

Artikel 2.7.2. Werkingsgebied

Met dit artikel stellen Provinciale Staten vast welke gebieden tot de EHS worden gerekend en leggen zij dit digitaal op de bijbehorende kaart vast. Op grond van het Barro (artikel 2.10.5) moet de begrenzing van de EHS bij verordening worden vastgelegd. Dit betekent dat het niet langer mogelijk is om de bevoegdheid om de begrenzing van de EHS aan te passen aan Gedeputeerde Staten toe te kennen.

Er kunnen diverse redenen zijn om de begrenzing van de EHS aan te passen. Een aanleiding om de begrenzing aan te passen kan zijn dat na een afwijking op grond van artikel 2.7.4 het niet meer reëel is om voor die locatie uit te gaan van het realiseren van de eerder beoogde natuurwaarden. Aanpassing van de begrenzing van de EHS is dan een logische vervolgstap op de afwijking die in het kader van een bestemmingstraject is toegepast en waarbij als regel sprake is van een compensatieplan. Provinciale Staten passen de begrenzing van de EHS niet direct na elke afwijking aan. De afwijkingen worden verzameld en de begrenzing van de EHS wordt hierop regelmatig (bijvoorbeeld jaarlijks) door Provinciale Staten aangepast. Verder kunnen Provinciale Staten de grenzen van de EHS aanpassen ten behoeve van een verbetering van de samenhang of een betere planologische inpassing van de Ecologische Hoofdstructuur.

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) stelt als voorwaarde bij herbegrenzing dat

het areaal van de EHS per saldo gelijk moet blijven. In artikel 2.7.2 lid 4 wordt hierop een uitzondering gemaakt voor aanpassing van de begrenzing van gebieden die zijn aangeduid als 'Bruto begrensd' en 'Uitwerkingsgebied ontwikkelopgave Natura 2000', omdat voorzien wordt dat delen van deze gebiedscategorieën uiteindelijk uit de EHS zullen worden gehaald.

Doelstelling is om bij de definitieve vaststelling van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening duidelijkheid te kunnen bieden over de subcategorie 'Bruto begrensd'. In dat geval kan deze subcategorie komen te vervallen. Mocht de benodigde duidelijkheid nog niet geboden kunnen worden, dan wordt het onderscheid voor alsnog gehandhaafd. Het nader begrenzen van de EHS-opgaven binnen gebieden die als 'Bruto begrensd' zijn aangeduid, leidt er toe dat het uiteindelijke areaal aan EHS kleiner zal worden dan nu is aangegeven. Waar voor de concreet begrensde EHS de voorwaarde wordt gehanteerd dat bij herbegrenzing het areaal aan EHS gelijk moet blijven, geldt deze eis voor de subcategorie 'Bruto begrensd' niet.

Voor het gebied Otterhagen staatde exacte begrenzing nog niet vast. Daarom is voor dit gebied op de kaart een zoekgebied opgenomen, met daarbinnen een totale netto opgave van 111 ha.

Op een later moment zal er duidelijkheid komen over de mogelijkheden om een landbouwfunctie te handhaven op gronden waarvoor een waterpeilverhoging zal worden doorgevoerd met het oog op de natuurdoelen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Dit zal leiden tot herbegrenzing van de EHS op dit punt.

Voor het 'Uitwerkingsgebied ontwikkelopgave Natura 2000' geldt ook dat bij de uiteindelijke herbegrenzing niet de eis wordt gesteld dat het areaal aan EHS gelijk moet blijven.

Artikel 2.7.3. beschermingsregime

Beheersverordening

Het instrument van de beheersverordening als bedoeld in artikel 3.38 Wro vinden wij geen geschikt instrument om gebieden die zijn aangewezen als 'Te realiseren' van een passende regeling te voorzien. De huidige situatie in deze gebieden is immers niet het gewenste eindbeeld. Naar zijn aard is een beheersverordening slechts bedoeld voor gebieden waar geen ruimtelijke ontwikkeling wordt voorzien en waar kan worden volstaan met regeling van het beheer van dat gebied overeenkomstig het bestaande gebruik. Een beheersverordening is in beginsel wel denkbaar voor de categorie 'Bestaand', maar moet dus voor andere categorieën worden uitgesloten.

Gebiedscategorieën Ecologische Hoofdstructuur

Artikel 2.7.3 lid 2 en 3 bevat de opdracht aan gemeenten om gebieden binnen de EHS conform de eisen van de gebiedscategorie te bestemmen.

Bestaand

Gemeenten moeten het beschermingsregime voor gronden met de aanduiding 'Bestaand' afstemmen op de natuurdoelen die voor deze gronden zijn geformuleerd. Deze natuurdoelen zijn af te leiden uit de beschrijving van de wezenlijke waarden en kenmerken van de betreffende gebieden zoals die onderdeel uitmaakt van deze verordening. Gronden binnen de categorie 'Bestaand' mogen uitsluitend worden bestemd voor behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden of de beoogde natuurwaarden.

Te realiseren

Voor de gebiedscategorie 'Te realiseren' geldt dat er wel actuele natuurwaarden aanwezig kunnen zijn, maar dat er nog andere functies binnen het gebied aanwezig zijn waarvan de geldende ontwikkelingsrechten (ontwikkelingsmogelijkheden op basis van het geldende bestemmingsplan) gerespecteerd moeten worden, zolang de gronden nog niet zijn aangekocht en/of afgewaardeerd. Zodra de gronden zijn aangekocht en/of afgewaardeerd ten dienste van de realisering van de EHS en ook als zodanig beschikbaar zijn, mogen deze gronden uitsluitend worden bestemd voor behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden of de beoogde natuurwaarden. Gemeenten dienen deze gronden als zodanig te bestemmen.

Voor de subcategorie 'Uitwerkingsgebied ontwikkelopgave Natura 2000' geldt een extra argument om de huidige bestemming vooralsnog te handhaven. Het zal nog enige tijd duren voordat precies duidelijk is wat de consequenties zullen zijn van de maatregelen die genomen zullen worden ter bescherming van nabij gelegen Natura 2000-gebieden. Tot het moment dat duidelijk is of in deze

gebieden nog andere functies mogelijk zijn dan natuur, kunnen deze gebieden in principe hun huidige bestemming houden.

Om te voorkomen dat er in de tussentijd onomkeerbare ontwikkelingen plaatsvinden waardoor de natuurontwikkeling niet meer te realiseren is, zijn gemeenten verplicht om voor gebieden met de aanduiding 'Te realiseren' een bestemmingsregeling te treffen die deze gebieden hiervan vrijwaart. Bestemmingen voor deze gebieden moeten mede strekken tot behoud, bescherming of duurzame ontwikkeling van de actuele natuurwaarden. De bestaande planologische rechten voor die functies worden daarbij gerespecteerd. Uitbreiding van die functies waarvoor het geldende bestemmingsplan moet worden aangepast en waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden voor natuur zouden worden aangetast, mogen niet worden toegestaan.

Het beschermingsregime van de EHS is niet alleen relevant voor de vaststelling van bestemmingsplannen en een beheersverordening. In artikel 2.7.3 lid 7 is bepaald dat het beschermingsregime ook relevant is voor ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt met een omgevingsvergunning.

In lid 8 is het principe vastgelegd dat de bestaande (agrarische) functies zoals die uitgeoefend kunnen worden op grond van het geldende bestemmingsplan binnen de EHS kunnen worden voortgezet, zolang de betreffende gronden niet zijn aangekocht en/of afgewaardeerd ten dienste van de realisering van de EHS en ook nog niet beschikbaar zijn voor het realiseren van de beoogde natuurdoelen. Deze bepaling doet niets af aan beperkingen of verplichtingen op basis van andere wetgeving die van toepassing is op dit soort (agrarische) activiteiten, zoals de Wet Ammoniak en Veehouderij, de Natuurbeschermingswet en het Reconstructieplan.

Wij benadrukken nogmaals dat de EHS geen schaduwwerking heeft op naastliggende gronden. Voor deze gronden geldt geen beperkende bepalingen vanwege de ligging naast EHS. Er zijn echter andere wettelijke kaders die wel voor beperkingen kunnen zorgen. Zo geldt voor Natura 2000-gebieden een externe werking, die voortvloeit uit landelijke en internationale natuurwetgeving maar dus niet uit het beschermingsregime van de EHS. In bijlage 1 is een overzicht van wet en regelgeving opgenomen die – naast de regeling in deze verordening – van toepassing kan zijn op EHS-gebieden.

In lid 9 is de (verbale) uitsluiting geregeld van bestaande functies die ook na de herijking van de EHS volgens het kaartbeeld vallen binnen de EHS, maar waarvoor aangenomen moet worden dat ze ter plekke gehandhaafd zullen blijven. Het gaat dan om agrarische bouwblokken, burgerwoningen, recreatiebedrijven en andere bedrijven die aan geldende bestemmingsplannen bepaalde rechten en ontwikkelingsmogelijkheden kunnen ontleen. De regeling voor de EHS heeft niet de bedoeling om die bestaande rechten en ontwikkelingsrechten in te perken. De opdracht om een passende bestemming toe te kennen aan gronden die op de kaart de aanduiding krijgen van 'bestaand' of 'te realiseren' is daarom niet van toepassing op bestaande functies binnen de EHS, voor zover het gaat om bestaande bouwmogelijkheden of geldende mogelijkheden om terreinverhardingen aan te leggen. Een burgerwoning in de EHS kan dus zijn woonbestemming houden, net zoals een recreatieterrein binnen de EHS een bestemming voor verblijfsrecreatie kan houden. Bepalend voor de verbale uitsluiting is welke bestemming deze bestaande functies hadden op het moment van inwerkingtreding van het nieuwe artikel 2.7.3. Deze bepaling doet niets af aan beperkingen of verplichtingen op basis van andere wetgeving die van toepassing is op dit soort (agrarische) activiteiten, zoals de Wet Ammoniak en Veehouderij, de Natuurbeschermingswet en het Reconstructieplan.

Artikel 2.7.4 Afwijkingsmogelijkheden

Het ruimtelijk beleid van de EHS is gericht op het behoud en de duurzame ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden die als EHS zijn aangewezen. Om te voorkomen dat aanwezige en potentiële natuurwaarden worden aangetast, zijn in principe geen ontwikkelingen toegestaan die significante effecten hebben op deze waarden.

Er kan echter aanleiding zijn om toch ontwikkelingen toe te staan. De mogelijkheid om een uitzondering te maken op de algemene lijn van behoud en duurzame ontwikkeling van wezenlijke kenmerken en waarden, is aan strikte voorwaarden gebonden. Dit 'nee, tenzij-beleid' is vastgelegd in artikel 2.7.3 in combinatie met artikel 2.7.4 (voorwaarden waaronder afwijking van het beschermingsregime mogelijk is).

In artikel 2.7.4 lid 1 is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen ten behoeve van ontwikkelingen die

van groot openbaar belang zijn. In artikel 2.7.4 lid 3 is een afwijkmogelijkheid opgenomen voor kleinschalige ontwikkelingen die weinig impact hebben op wezenlijk kenmerken en waarden. Wanneer een ontwikkeling geen effect heeft op de EHS voor wat betreft kwaliteit, areaal en samenhang, is afwijking niet nodig. In dat geval staat het beschermingsregime van de EHS de ontwikkeling immers niet in de weg.

De mogelijkheid om af te wijken van het beschermingsregime van de EHS is niet langer als een ontheffingsconstructie in de verordening opgenomen, omdat de Spoorwet Wro geen ontheffingsconstructies toestaat voor voorzienbare ontwikkelingen.

Afwijkmogelijkheid 1 – Groot openbaar belang

De gemeenteraad is op grond van artikel 2.7.4 lid 1 bevoegd om bij de vaststelling van een bestemmingsplan af te wijken van het beschermingsregime dat op grond van artikel 2.7.3 van toepassing is. De gemeente moet dan wel aangetoond hebben dat er sprake is van groot openbaar belang én dat er geen reële alternatieven voor de betreffende ingreep zijn. Ook dient de gemeente te verzekeren dat de gevolgen van de ingreep zoveel mogelijk beperkt worden (mitigatie) en de overblijvende effecten voldoende gecompenseerd worden (compensatie).

Bij ontwikkelingen van groot openbaar belang kan gedacht worden aan veiligheid, drinkwatervoorziening en plaatsing van installaties voor winning, opslag of transport van gas. De mitigerende maatregelen moeten ervoor zorgen dat de negatieve effecten van de beoogde activiteit die niet kunnen worden voorkomen wel zoveel mogelijk beperkt worden gehouden. De compenserende maatregelen moeten ervoor zorgen dat de overblijvende optredende schade of negatieve effecten op een toereikende, tenminste op een gelijkwaardige wijze worden gecompenseerd. Na uitvoering van de compensatie moet er een duurzame situatie ontstaan. Om te borgen dat de compensatie binnen redelijke termijn gerealiseerd wordt, zal de compensatie geregeld moeten worden in hetzelfde plan dat de beoogde ontwikkeling mogelijk maakt. Als de compensatie plaatsvindt buiten het plangebied, moet de planologische regeling voor de compensatie zoveel mogelijk gelijktijdig in procedure worden gebracht met het bestemmingsplan waarin de beoogde ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

Wij benadrukken dat aan alle voorwaarden in artikel 2.7.4 lid 1 moet worden voldaan, voordat meegewerkt kan worden aan een afwijking. Ook hier geldt dat er vanuit andere wet- en regelgeving beperkingen kunnen gelden die toepassing van de afwijkmogelijkheid in de weg staan.

Voor de onderbouwing dat er in voldoende mate en tijdig wordt gemitigeerd en gecompenseerd, wordt in artikel 2.7.4 lid 2 een compensatieplan voorgeschreven. Het compensatieplan moet niet alleen de onderbouwing leveren wat er aan compensatie nodig is, maar ook garanties dat de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen daadwerkelijk worden doorgevoerd. Het compensatieplan kan onderdeel uitmaken van de toelichting van het bestemmingsplan of de wijziging daarvan.

In artikel 2.7.5 is aangegeven wat in ieder geval in een compensatieplan moet zijn opgenomen.

Afwijkmogelijkheid 2 – Kleinschalige ontwikkeling

De gemeenteraad is op grond van artikel 2.7.4 lid 3 bevoegd om bij de vaststelling van bestemmingsplannen af te wijken ten behoeve relatief kleinschalige ontwikkelingen waarvoor een wijziging van het bestemmingsplan nodig is. Bij een kleinschalige ontwikkelingen kan gedacht worden aan de plaatsing van een bijgebouw bij een woning die zelf net buiten de EHS ligt of het realiseren van een uitkijktoren van enige omvang ten behoeve van het recreatieve medegebruik van de EHS.

Voordat een gemeenteraad meewerkt aan een afwijking moet zijn aangetoond dat door de voorgestelde ruimtelijke ingreep slechts een beperkte aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied plaatsvindt. Verder moet aangetoond zijn dat het initiatief per saldo leidt tot een versterking van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS of tot vergroting van de oppervlakte van de EHS. De gemeente zal ook moeten onderbouwen dat de ruimtelijke ingreep op de gegeven locatie nodig is met een afweging van alternatieven. Uiteraard zullen er ter plekke zodanige maatregelen genomen moeten worden dat er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing.

Wij benadrukken dat bij een afwijking ten behoeve van kleinschalige ontwikkelingen aan alle hierboven genoemde voorwaarden moet worden voldaan. Overigens kunnen er vanuit andere wet- en regelgeving beperkingen gelden aan de toepassing van deze afwijkmogelijkheid.

In de toelichting op het bestemmingsplan dat de beoogde ontwikkeling mogelijk maakt, zal moeten worden aangetoond dat aan bovenstaande punten wordt voldaan. Voor kleinschalige ontwikkelingen is geen compensatieplan vereist. Wel zullen onderzoeken en onderzoeksgegevens waarmee wordt aangetoond dat de effecten van de ingreep inderdaad beperkt zijn, als bijlage bij de toelichting moeten worden gevoegd.

Meldingsplicht

De EHS is van groot provinciaal belang. Als de gemeente van plan is om af te wijken van het beschermingsregime voor de EHS, dan dient dit in een vroeg stadium afgestemd te worden met de provinciale diensten als bedoeld in artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Hiervoor is het ruimtelijke vooroverleg tussen provincie en gemeente het meest geëigende forum. In dit overleg kan worden bezien of aan alle relevante voorwaarden voor afwijking kan worden voldaan.

Artikel 2.7.4 lid 4 bevat de opdracht aan de gemeente om na de vaststelling van een bestemmingsplan (actief) bij Gedeputeerde Staten te melden dat gebruik is gemaakt van de afwijkmogelijkheden van artikel 2.7.4 lid 1 en 3. Deze gegevens worden gebruikt voor het voorstel tot herbegrenzing aan Provinciale Staten waarbij de begrenzing van de EHS geactualiseerd wordt. Zie artikel 2.7.2.

Artikel 2.7.5 Compensatieplan

Een afwijking op grond van artikel 2.7.4 is alleen aanvaardbaar als compensatie van de negatieve effecten op de EHS voldoende verzekerd is. Het compensatieplan moet duidelijk maken welke compenserende en mitigerende maatregelen nodig zijn om de nadelige effecten van de ingreep weg te nemen of de ondervangen. Dit betekent dat in ieder geval er inzicht moet zijn in de effecten op de EHS. Daarom moeten onderzoeken en onderzoeksgegevens naar de effecten als bijlage bij het compensatieplan gevoegd worden. Ook moet uit het compensatieplan duidelijk worden welke waarde en betekenis de gemeente bij het bepalen van de compensatie heeft toegekend aan wettelijke regelingen en beleidsvisies van Rijk en provincie.

Om de opgave tot compensatie en mitigatie te kunnen benoemen, moet de actuele natuurkwaliteit in het veld zijn bepaald. In het compensatieplan zal beschreven moeten worden welke maatregelen getroffen zullen worden om het verlies van de kwantiteit en kwaliteit van de EHS tegen te gaan.

Het compensatieplan moet inzicht bieden in de wijze waarop het verlies aan (actuele) natuurwaarden wordt gecompenseerd. Voor het bepalen van de benodigde compensatie, wordt gebruik gemaakt van compensatiefactoren. Deze werkwijze is uitgewerkt in de Spelregels EHS. Voor de Natura 2000 gebieden, die zowel binnen als buiten de EHS liggen, zijn ook eisen van de Natuurbeschermingswet en bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn van toepassing. Dit betekent dat er voor de Natura 2000-gebieden een aanvullend regime geldt naast het regime dat in deze verordening voor de EHS is geregeld.

Van groot belang is het verkrijgen van voldoende zekerheid dat een voorgenomen ingreep niet alleen op papier, maar ook daadwerkelijk zal worden gecompenseerd. Het wat, waarom, wanneer en door wie moet duidelijk zijn. Het compensatieplan moet inzicht geven wat er planologisch geregeld moet worden om de compensatie te kunnen realiseren. Ook moet het compensatieplan inzicht geven in de waarborgen die de gemeente biedt voor daadwerkelijke uitvoering van de compensatie. Dit speelt met name wanneer de initiatiefnemer (een burger of rechtspersoon) zelf de compenserende maatregelen moet (laten) uitvoeren. Deze waarborgen kunnen op verschillende manieren geboden worden. In veel gevallen zal een privaatrechtelijke overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer juridische waarborgen moeten bieden dat de compensatie daadwerkelijk plaatsvindt.

In artikel 2.7.5 lid 1 sub c is de mogelijkheid voorzien dat compensatie geregeld wordt in de vorm van financiële compensatie voor het geval dat het de initiatiefnemer niet lukt om de benodigde compensatie fysiek te regelen. Op grond van nationale en internationale wet- en regelgeving is voor negatieve effecten op Natura 2000-gebieden geen financiële compensatie mogelijk.

Bijlage 1 van de toelichting bij de Verordening: Lijst van specifieke regelingen in relatie tot de EHS

Aanpassingen in bijlage 1 :

Punt 6:

Wet milieubeheer en besluit MER, ligging in nabijheid van de EHS kan in de omgevingstoets een nadere uitwerking vragen

Moet worden aangepast door:

Wet milieubeheer en besluit MER, ligging in nabijheid van kwetsbare natuur (Wav- en Natura 2000-gebieden) vraagt in de omgevingstoets om een nadere uitwerking.

Punt 8:

Geur/stank, nitraat fosfaat: NEC-richtlijn, IPPC, Wet geurhinder etc. Individuele beoordeling waarbij lokale milieuomstandigheden in verband met ligging nabij de EHS om een extra afweging kan vragen.

Moet worden aangepast door:

Geur/stank, nitraat fosfaat: NEC-richtlijn, IPPC, Wet geurhinder etc. Individuele beoordeling waarbij lokale milieuomstandigheden in verband met ligging nabij kwetsbare natuur (Wav- en Natura 2000-gebieden) om een extra afweging kan vragen.

Artikel 2.8. Bos- en natuurgebieden buiten de EHS

Artikel 2.8. Bos en natuurgebieden buiten de EHS wordt zelf niet aangepast.

Aanpassing Toelichting bij Artikel 2.8. Bos- en natuurgebieden buiten de EHS

Aanpassing van de laatste 2 zinnen. Daarbij wordt de volgende tekst geschrapt: "De strekking van de richtlijnen voor de toepassing van het compensatiebeginsel voor natuur, bos en landschap van april 1999 blijft van toepassing." en een zin toegevoegd. De tekst van de laatste 2 zinnen van de toelichting bij dit artikel wordt dan als volgt:

Verzekerd moet zijn dat de ingrepen voldoende worden gecompenseerd. Dit houdt in dat de aanwezige waarden in het gebied in kwantitatieve en kwalitatieve zin ten minste behouden blijven.

Artikel 2.12.4 legalisering permanente bewoning

Voorgestelde aanpassing

toevoegen:

die op dat moment als zodanig is bestemd.

Artikel 2.12.4 Legalisering permanente bewoning

1. *Bestemmingsplannen voorzien niet in wijziging van geldende bestemmingsplannen waarbij aan een recreatiewoning **die op dat moment als zodanig is bestemd**, een woonbestemming wordt toegekend.*
2. *In afwijking van het bepaalde in lid 1 kan aan recreatiewoningen een woonbestemming worden toegekend voor zover deze recreatiewoningen al vóór of op 31 oktober 2003 permanent bewoond werden en deze permanente bewoning sindsdien onafgebroken is voort gezet voor zover:*
 - *voldaan wordt aan de eisen van het Bouwbesluit **2012** voor (bestaande) reguliere woningen*
 - *voldaan wordt aan relevante milieuwet- en regelgeving*
 - *de recreatiewoningen staan in stads- en dorpsrandgebieden voor zover het niet gaat om gebieden die aangewezen zijn als EHS en Nationaal Landschap.*

Nieuwe tekst toelichting op artikel 2.12.4

Het Rijk heeft er vanaf gezien om in de AmvB Ruimte/Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) een regeling te treffen voor permanent bewoonde recreatiewoningen. De provincie Overijssel ziet vanuit haar belang van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik wel aanleiding om hiervoor iets te regelen. Kern van de bepaling is dat de bestemming van recreatiewoningen niet mag worden gewijzigd in een woonbestemming. De achtergrond van deze regel is dat recreatiewoningen die nu als zodanig bestemd zijn, beschikbaar moeten blijven voor een recreatieve functie om te voorkomen dat voor de bouw van nieuwe recreatiewoningen (opnieuw) beslag wordt gelegd op de groene omgeving.

Een uitzondering op deze regel wordt gemaakt voor die permanent bewoonde recreatiewoningen die staan in stads- en dorpsrandgebieden, voor zover het niet gaat om gebieden die aangewezen zijn als EHS en Nationaal Landschap. Daarbij moet ook worden voldaan aan de eisen van het Bouwbesluit voor (bestaande) reguliere woningen en relevante milieuwetgeving en milieuregelgeving. Reden voor deze uitzondering is dat deze gebieden op termijn wellicht toch gaan vallen binnen het stads- en dorpsgebied in het kader van stadsuitleg en een woonfunctie die aansluit bij de functie van het naastgelegen gebied.

Titel 2.21 Actualisatie omgevingsverordening: geluidzone luchthaven Twente

Voorgestelde aanpassing verordening:

toevoegen:

nieuwe titel: *titel 2.21 ruimtelijke reservering luchthaven Twente*

artikel 2.21.1 begripsbepalingen

In dit artikel wordt verstaan onder:

- a. geluidgevoelige functies: woningen, niet zijnde bedrijfswoningen en kwetsbare functies zoals scholen, ziekenhuizen en verpleeghuizen;
- b. bedrijfswoning: woning in of bij een gebouw of op of bij een terrein, slechts bestemd voor het huishouden van een persoon wiens huisvesting daar, gelet op de bestemming van het gebouw of terrein, noodzakelijk is;
- c. ruimtelijke reservering luchthaven Twente: het als zodanig op kaart nr. 10395119 aangegeven gebied begrensd door contour 10,6 km²;
- d. beperkingengebied luchthaven Twente: het als zodanig op kaart nr. 10395119 aangegeven gebied rond luchthaven Twente door contour van 8,0 km²;
- e. bufferzone luchthaven Twente: het als zodanig op kaart nr. 10395119 aangegeven gebied rond luchthaven Twente tussen contour 8,0 en 10,6 km².

artikel 2.21.2

1. Bestemmingsplannen voorzien niet in nieuwe geluidgevoelige functies binnen de ruimtelijke reservering luchthaven Twente.
2. In afwijking van het gestelde in lid 1 kan binnen de bufferzone luchthaven Twente de nieuwbouw van bedrijfswoningen worden toegestaan mits de nieuwe bedrijfswoning uit een oogpunt van de bedrijfsvoering noodzakelijk is
3. In afwijking van het gestelde in lid 1 kan daarnaast binnen de bufferzone luchthaven Twente ook de bouw van woningen en andere geluidgevoelige gebouwen worden toegestaan, mits is voldaan aan een van de volgende criteria:
 - a. met de bouw wordt een open plek tussen bestaande bebouwing opgevuld;
 - b. de bouw dient ter vervanging van bebouwing die al op die locatie aanwezig is;
 - c. de bouw dient ter vervanging van bestaande bebouwing elders binnen de bufferzone die op dit moment een hogere geluidbelasting als gevolg van het luchthavenluchtverkeer ondervindt dan op de nieuwe locatie het geval zal zijn.

Aanpassing toelichting:

toevoegen:

2.21 ruimtelijke reservering luchthaven Twente

Provinciaal belang

Op 16 juni 2010 is de ruimtelijke visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente en omgeving vastgesteld als uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie. De ruimtelijke visie voorziet in de doorontwikkeling van de voormalige militaire luchtbasis Twente tot burgerluchthaven. De benutting van de aanwezige luchthavenvoorzieningen, waaronder een relatief lange start- en landingsbaan als luchthaven voor zakelijk, toeristisch en recreatief vliegverkeer is een passende vervolgfunctie, die bijdraagt aan de economische ontwikkeling van de regio.

Op grond van artikel 19 van het Besluit burgerluchthavens moet bij de vaststelling van het luchthavenbesluit een afweging worden gemaakt over de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied gelegen tussen de geluidscontour van 56 dB(A) L_{den} en de geluidcontour van 48 dB(A) L_{den} in relatie tot het gebruik van de luchthaven. Ten aanzien van dit afwegingsgebied is in de ruimtelijke visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente eo vastgelegd dat de provincie nieuwbouw van woningen en andere geluidgevoelige functies als scholen, ziekenhuizen en verpleeginrichtingen niet mogelijk acht. In artikel 2.21.2 lid 1 wordt daarom uitdrukkelijk de bouw van dergelijke nieuwe geluidgevoelige functies binnen het afwegingsgebied uitgesloten.

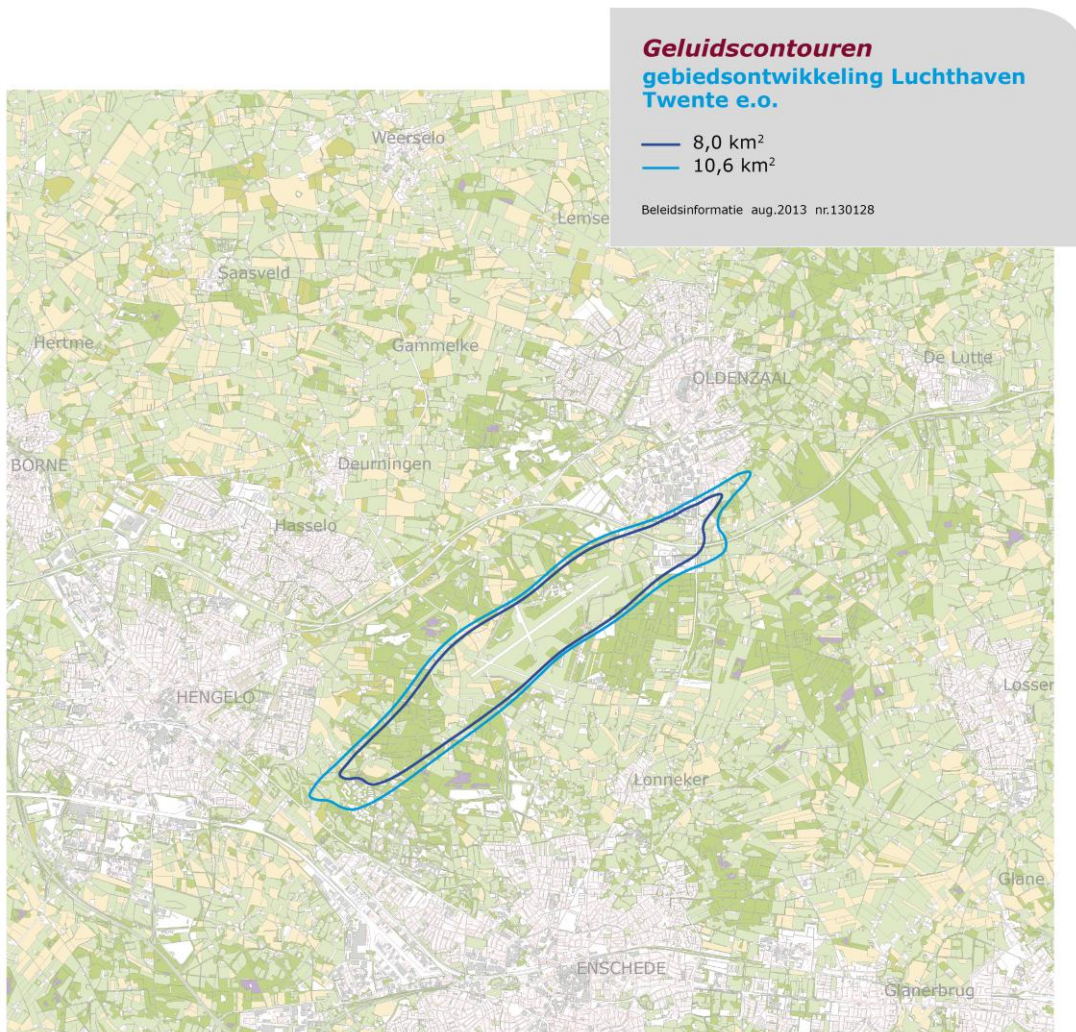
Op dit moment geldt rond de luchthaven de geluidzone die door het Rijk is vastgesteld is op basis

van militair gebruik. De vergunde militaire geluidscontour voor 35 Kosten-eenheden (Ke) beslaat een oppervlakte van 38,71 km². Voor het gebruik als burgerluchthaven kan worden volstaan met een kleinere zone. Uit berekeningen blijkt dat in dat geval kan worden volstaan met een contour van 56 dB(A) Lden. Dit gebied van ongeveer 8 km² geldt als beperkingengebied, waarbinnen nieuwbouw van woningen en de bebouwing voor andere geluidgevoelige functies niet is toegestaan. Deze geluidscontour zal te zijner tijd op basis van aanvullend onderzoek en van een besluit-MER worden vastgelegd in het Luchthavenbesluit. Voor dit besluit is de minister van Infrastructuur en Milieu verantwoordelijk.

In de ruimtelijke visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente is vastgelegd dat het vanwege de belangen van welzijn en volksgezondheid het hoogst onwenselijk is wanneer zich direct buiten de contour van 56 dB(A) Lden zich nieuwe geluidgevoelige functies zouden ontwikkelen. Daarom wordt rekening gehouden met een buffer binnen het afwegingsgebied met een oppervlakte van 10,6 km², waarbinnen de provincie nieuwbouw van woningen en andere geluidgevoelige functies zoals scholen, ziekenhuizen en verpleeginrichtingen niet mogelijk achten. Voor deze bufferzone geldt dat bij uitzondering geluidgevoelige functies kunnen worden toegestaan.

Zowel de geluidscontour voor de 8,0 km²-zone als de geluidscontour voor de 10,6 km²-zone zijn globaal aangegeven in de ruimtelijke visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente eo. Deze zones zijn tot dusver nog niet juridisch bindend vastgelegd.

Op dit moment wordt bij ontwikkelingen in de omgeving van de luchthaven al geanticipeerd op het terugleggen van de geluidzone door het Rijk. Dit betekent dat de huidige zone feitelijk niet gehandhaafd wordt en daardoor onvoldoende is veiliggesteld dat de beoogde doorontwikkeling als burgerluchthaven niet ingeperkt wordt. Die inperking kan ontstaan doordat rekening moet worden gehouden met (nieuwe) geluidgevoelige functies in de omgeving. Ook is niet geborgd dat er binnen de bufferzone in principe geen nieuwe geluidgevoelige functies zoals scholen, ziekenhuizen en verpleeghuizen zijn toegelaten. Gemeenten kunnen in de bufferzone bij afwijking een uitzondering maken op deze algemene regel. Er kan een uitzondering worden gemaakt voor de nieuwbouw van

bedrijfswoningen als die uit een oogpunt van bedrijfsvoering noodzakelijk zijn. Bij wijze van uitzondering kan in de bufferzone ook meegewerkt worden aan de bouw van nieuwe woningen en andere geluidgevoelige bebouwing als het gaat om het opvullen van open plek tussen bestaande bebouwing of als het gaat om vervangende nieuwbouw van bebouwing die al op de locatie zelf aanwezig is of om 'verplaatsing' van bebouwing elders binnen de bufferzone als daardoor de geluidsbelasting als gevolg van het luchthavenluchtverkeer minder zal zijn.

Ruimtelijke reservering

Om veilig te stellen dat de luchthaven de beoogde doorstart als burgerluchthaven kan maken, wordt met het nieuwe artikel 2.21 een nieuwe zone aangegeven waarbinnen in gemeentelijke bestemmingsplannen geen nieuwe geluidgevoelige functies mogen worden toegestaan. Daarbij wordt uitgegaan van de beoogde vorm en omvang van de burgerluchthaven zoals die de provinciale ruimtelijke visie is voorzien. Op de kaart wordt de bufferzone apart aangegeven, omdat daarbinnen bij uitzondering wel geluidgevoelige functies kunnen worden toegelaten.

Geluidgevoelige functies

Voor de **definitie** van geluidgevoelige functies is aansluiting gezocht bij de regeling die het Rijk heeft getroffen voor de huidige geluidszone.

HOOFDSTUK 3. GRONDWATERBESCHERMING EN BODEM

Titel 3.1. Grondwaterbescherming, algemeen

Paragraaf 3.1.1. Begripsbepalingen en zorgplicht in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Artikel 3.1.1.1. Begrippen

In dit hoofdstuk en in de bijlagen bij dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a) achtergrondwaarden, baggerspecie, bouwstof, grond, IBC-bouwstof, kwaliteitsklasse Wonen en kwaliteitsklasse A, toepassen van bouwstoffen, toepassen van grond of baggerspecie, werk: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit dan wel de Regeling bodemkwaliteit;
- b) begraafplaatsen en terreinen voor de verstrooiing van as: begraafplaatsen of terreinen voor de verstrooiing van as als bedoeld in de Wet op de lijkbezorging alsmede dierenbegraafplaatsen;
- c) betrokken grondwateronttrekker: de drijver van een onttrekkingsinrichting, als bedoeld in artikel 1.1 van de Waterwet, uitsluitend of mede bestemd voor het onttrekken van grondwater voor de (openbare) drinkwatervoorziening, in wiens belang het betreffende gebied wordt beschermd;
- d) bijlage: bij deze verordening behorende bijlage;
- e) bodem: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van de Wet bodembescherming;
- f) bodemenergiesysteem: een gesloten of een open bodemenergiesysteem;
- g) bodemenergiesysteem gesloten: installatie waarmee gebruik wordt gemaakt van de bodem voor de levering van warmte of koude ten behoeve van de verwarming of koeling van ruimten in bouwwerken, door middel van een gesloten circuit van leidingen, met inbegrip van het bovengrondse deel van de installatie;
- h) bodemenergiesysteem open: installatie waarmee gebruik wordt gemaakt van de bodem voor de levering van warmte of koude ten behoeve van de verwarming of koeling van ruimten in bouwwerken, door grondwater te onttrekken en na gebruik in de bodem terug te brengen, met inbegrip van het bovengrondse deel van de installatie;
- i) buisleiding: buisleiding voor het transport van olie, chemicaliën en gas met uitzondering van een buisleiding voor het transport van aardgas, alsmede een buisleiding voor het transport van elektriciteit die wordt gekoeld met olie of chemicaliën;
- j) gebouw: een gebouw als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder c, van de Woningwet;
- k) gewasbeschermingsmiddel, biocide: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
- l) inrichting: inrichting, als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de wet die behoort tot een categorie die is aangewezen in bijlage I van het Besluit omgevingsrecht;
- m) lozing: het op of in de bodem brengen van koelwater, afvalwater dan wel overige vloeistoffen, waarin schadelijke stoffen voorkomen;
- n) lozen vanuit een particulier huishouden: hetgeen daaronder wordt verstaan in het Besluit lozing afvalwater huishoudens;
- o) mechanische ingreep: een werk op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten, waaronder begrepen boringen, grond- en funderingswerken;
- p) meststoffen, dierlijke meststoffen respectievelijk anorganische meststoffen, compost en kalkmeststoffen: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, van de Meststoffenwet respectievelijk het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet;
- q) milieubeschermingsgebieden met de functie waterwinning: gebieden als bedoeld in artikel 1.2, tweede lid, onder a, van de wet;
- r) NEN 3650: Norm van het Nederlands Normalisatie-instituut "Eisen voor buisleidingsystemen", uitgave augustus 2006;
- s) NTA 8000: Nederlandse technische afspraak van het Nederlands Normalisatie-instituut "Specificatie voor een risicomanagementsysteem (RMS) voor risico's van buisleidingsystemen voor het transport van gevaarlijke stoffen in de beheerfase", uitgave april 2009;
- t) omgevingsvergunning: omgevingsvergunning voor een activiteit met betrekking tot een inrichting als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder e, van de Wabo;
- u) schadelijke stoffen: stoffen of combinaties van stoffen of vloeistoffen, preparaten of andere

- producten, in welke vorm dan ook, waarvan hetzij in het algemeen, hetzij in het gegeven geval, verwacht kan worden dat ze de bodem en het grondwater verontreinigen of kunnen verontreinigen, met inbegrip van de stoffen zoals opgenomen in bijlage 2.1;
- v) waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied, boringsvrije zone: zones van milieubeschermingsgebieden met de functie waterwinning, die op de bij deze verordening behorende kaarten als zodanig zijn aangewezen;
 - w) wet: Wet milieubeheer;
 - x) Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Artikel 3.1.1.2. Zorgplicht

1. Ieder die in een milieubeschermingsgebied met de functie waterwinning buiten een inrichting gedragingen verricht of nalaat en die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat daardoor het belang van de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning kan worden geschaad, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die schade te voorkomen. Indien die schade niet kan worden voorkomen moet hij deze zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken.
2. Indien die schade zich voordoet of dreigt voor te doen, behoort tot de maatregelen als bedoeld in het eerste lid, in ieder geval dat degene die de bedoelde gedragingen verricht of nalaat, onmiddellijk Gedeputeerde Staten en de betrokken grondwateronttrekker informeert.

Paragraaf 3.1.2. Gebiedsaanwijzing: waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Artikel 3.1.2.1. Milieubeschermingsgebieden met de functie waterwinning

1. Als milieubeschermingsgebieden met de functie waterwinning worden aangewezen de gebieden die als zodanig zijn aangegeven op kaart Drinkwatervoorziening nr. 09295053.
2. Een milieubeschermingsgebied met de functie waterwinning kan bestaan uit verschillende zones, die als zodanig zijn aangewezen op de kaart, als bedoeld in het eerste lid:
 - a. waterwingebied;
 - b. grondwaterbeschermingsgebied;
 - c. boringsvrije zone.

Artikel 3.1.2.2. Bevoegdheden Gedeputeerde Staten tot wijzigen grenzen gebieden

1. Gedeputeerde Staten kunnen de grenzen van de gebieden, als bedoeld in artikel 3.1.2.1, wijzigen als er sprake is van:
 - a. wijzigingen op perceelsniveau;
 - b. verkleining of opheffing van een gebied bij (gedeeltelijke) sluiting van een drinkwaterwinning;
 - c. verkleining van een gebied bij voorzienbare sluiting van een drinkwaterwinning;
 - d. vergroting van een gebied als gevolg van uitbreiding van de vergunde capaciteit van een drinkwaterwinning met maximaal 1 miljoen m³ grondwater.
2. In aanvulling op artikel 1.4 van de wet worden eigenaren en gebruikers van de betreffende gronden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze naar voren te brengen over een grenswijziging als bedoeld in het eerste lid.
3. In aanvulling op het tweede lid wordt de betrokken grondwateronttrekker in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over een grenswijziging als bedoeld in het eerste lid.
4. Gedeputeerde Staten duiden de waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, als bedoeld in artikel 3.1.2.1, tweede lid, onder a en b, op afdoende wijze aan door middel van borden.

Titel 3.2. Grondwaterbescherming

Paragraaf 3.2.1. Waterwingebieden

Artikel 3.2.1.1. Regels voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in waterwingebieden

1. Het is verboden in een waterwingebied een inrichting, waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, op te richten.
2. Het verbod als bedoeld in het eerste lid geldt niet voor de betrokken grondwateronttrekker, voor zover de inrichting noodzakelijk is voor de waterwinning.
3. Het is verboden in een waterwingebied binnen een inrichting waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, een lozing uit te voeren.
4. Het is verboden in een waterwingebied binnen een inrichting waarvoor een

omgevingsvergunning is vereist, een bodemenergiesysteem te installeren.

Artikel 3.2.1.2. Instructieregels voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen in waterwingebieden

1. Het bevoegd gezag verbindt aan een omgevingsvergunning voor een inrichting in een waterwingebied in ieder geval de voorschriften die zijn aangegeven in bijlage 3.
2. Het bevoegd gezag kan afwijken van de voorschriften als bedoeld in het eerste lid dan wel nadere eisen stellen, voor zover dit is aangegeven in bijlage 3.

Artikel 3.2.1.3. Regels voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in waterwingebieden

1. De in artikel 3.2.1.1 gestelde bepalingen zijn van overeenkomstige toepassing op een inrichting in een waterwingebied, waarvoor geen omgevingsvergunning is vereist.
2. Het is verboden in een waterwingebied een inrichting waarvoor geen omgevingsvergunning is vereist, in werking te hebben, te veranderen of de werking te veranderen.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet indien wordt voldaan aan de voorschriften in bijlage 3 en geen nadelige gevolgen voor de waterwinning optreden.
4. Gedeputeerde Staten kunnen afwijken van de voorschriften als bedoeld in het derde lid dan wel nadere eisen stellen, voor zover dit is aangegeven in bijlage 3.

Artikel 3.2.1.4. Verboden in waterwingebieden, buiten inrichtingen

1. Het is in een waterwingebied verboden om buiten inrichtingen:
 - a. schadelijke stoffen op of in de bodem te brengen, te hebben, te gebruiken of te vervoeren;
 - b. constructies of werken op of in de bodem op te richten, te hebben, of uit te voeren als daarmee verspreiding van schadelijke stoffen in de bodem of aantasting van de beschermende werking van bodemlagen kan ontstaan.
2. Onder de in het eerste lid, onder a, bedoelde schadelijke stoffen worden in ieder geval begrepen aardolie en aardolieproducten, afvalstoffen, gewasbeschermingsmiddelen en biociden, meststoffen, IBC-bouwstoffen, grond en baggerspecie waarvan de kwaliteit de achtergrondenwaarden overschrijdt, koelwater, afvalwater en overige vloeistoffen waarin schadelijke stoffen voorkomen;
3. Onder de in het eerste lid, onder b, bedoelde constructies of werken worden in ieder geval begrepen leidingen, installaties, opslagreservoirs, mechanische ingrepen, begraafplaatsen en terreinen voor het verstrooien van as, wegen, parkeerplaatsen en andere terreinen voor gemotoriseerd verkeer, spoorwegen en waterwegen, recreatieve voorzieningen, gebouwen en bodemenergiesystemen.

Artikel 3.2.1.5. Vrijstellingen in waterwingebieden, buiten inrichtingen

1. De in artikel 3.2.1.4, eerste lid, onder a en b, gestelde verboden gelden niet voor:
 - a. activiteiten van de betrokken grondwateronttrekker, voor zover de activiteiten noodzakelijk zijn voor de waterwinning;
 - b. activiteiten waarvoor Gedeputeerde Staten een vergunning hebben verleend op grond van de Waterwet of de Ontgrondingenwet dan wel een beschikking hebben gegeven op grond van de Wet bodembescherming en aan die vergunning of beschikking voorschriften hebben verbonden die nodig zijn ter bescherming van de waterwinning;
 - c. activiteiten waarvoor de betrokken grondwateronttrekker een beheerplan heeft opgesteld dat is goedgekeurd door Gedeputeerde Staten.
2. Het in artikel 3.2.1.4, eerste lid, onder a, gestelde verbod geldt niet voor:
 - a. het hebben of gebruiken van geringe hoeveelheden schadelijke stoffen, anders dan gewasbeschermingsmiddelen en biociden, bij woningen en andere gebouwen, bestemd voor of afkomstig van normaal gebruik ter plaatse, mits bewaard in een deugdelijke verpakking en afdoende beschermd tegen weersinvloeden;
 - b. het hebben of gebruiken van schadelijke stoffen aanwezig in en benodigd voor het doen functioneren van motorvoertuigen, motorwerktuigen of bromfietsen;
 - c. het toepassen van strooizout ten behoeve van de gladheidbestrijding;
 - d. het vervoeren van schadelijke stoffen in afgesloten en vloeistofdichte tanks of in een deugdelijk gesloten verpakking, mits deugdelijk geladen, afdoende beschermd tegen weersinvloeden en op zodanige wijze dat geen gevaar voor verspreiding of verstuiving bestaat.
3. Het in artikel 3.2.1.4, eerste lid, onder b, gestelde verbod geldt niet voor:
 - a. constructies of werken die op het moment van inwerkingtreding van deze verordening bestonden;
 - b. uitbreiding of wijziging van de constructies en werken bedoeld onder a voor zover de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning niet toenemen.

Artikel 3.2.1.6. Ontheffingen in waterwingebieden, buiten inrichtingen

1. Gedeputeerde Staten kunnen, voor zover de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning niet toenemen, ontheffing verlenen van de in de artikelen 3.2.1.4 gestelde verboden voor:
 - a. activiteiten in verband met natuurontwikkeling en natuurbeheer;
 - b. activiteiten in verband met extensieve recreatie en educatie;
 - c. activiteiten van tijdelijke aard, in uitzonderlijke gevallen, voor maximaal vijf jaar, die van zwaarwegend maatschappelijk belang zijn en waarvoor geen alternatieven beschikbaar zijn.
2. Ten aanzien van de ontheffing is artikel 3.2.4.1 van toepassing.

Paragraaf 3.2.2. Grondwaterbeschermingsgebieden

Artikel 3.2.2.1. Regels voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden

1. Het is verboden in een grondwaterbeschermingsgebied een inrichting op te richten waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, indien die inrichting behoort tot een categorie van inrichtingen die is aangewezen in bijlage 2.2.
2. Het verbod als bedoeld in het eerste lid geldt niet voor de betrokken grondwateronttrekker, voor zover de inrichting noodzakelijk is voor de waterwinning.
3. Het is verboden in een grondwaterbeschermingsgebied binnen een inrichting waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, een lozing uit te voeren.
4. Het is verboden in grondwaterbeschermingsgebieden binnen een inrichting waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, een bodemenergiesysteem te installeren.

Artikel 3.2.2.2. Instructieregels voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden

1. Het bevoegd gezag verbindt aan een omgevingsvergunning voor een inrichting in een grondwaterbeschermingsgebied in ieder geval de voorschriften die zijn aangegeven in bijlage 3.
2. Het bevoegd gezag kan afwijken van de voorschriften als bedoeld in het eerste lid dan wel nadere eisen stellen, voor zover dit is aangegeven in bijlage 3.

Artikel 3.2.2.3. Regels voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden

1. De bepalingen in artikel 3.2.2.1 zijn van overeenkomstige toepassing op een inrichting in een grondwaterbeschermingsgebied, waarvoor geen omgevingsvergunning is vereist.
2. Het is verboden in een grondwaterbeschermingsgebied een inrichting waarvoor geen omgevingsvergunning is vereist, in werking te hebben, te veranderen of de werking te veranderen.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet indien wordt voldaan aan de voorschriften in bijlage 3 en geen nadelige gevolgen voor de waterwinning optreden.
4. Gedeputeerde Staten kunnen afwijken van de voorschriften als bedoeld in het derde lid dan wel nadere eisen stellen, voor zover dit is aangegeven in bijlage 3.

Artikel 3.2.2.4. Regels voor grote en grootschalige projecten in grondwaterbeschermingsgebieden, buiten inrichtingen

1. Het is in een grondwaterbeschermingsgebied verboden om buiten inrichtingen grote en grootschalige projecten tot stand te brengen, te wijzigen of uit te breiden, voor zover de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning toenemen.
2. Onder projecten, als bedoeld in het eerste lid, worden in ieder geval verstaan grote en grootschalige:
 - dag- of verblijfsrecreatie;
 - woningbouw (meer dan 10 respectievelijk 100 woningen);
 - stedenbouw (winkelcentra, bedrijven voor horeca, handel en dienstverlening);
 - autowegen (inclusief parkeerterreinen, transferia), waterwegen (inclusief havens), spoorwegen;
 - bedrijventerreinen;
 - buisleidingen.
3. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van de in het eerste lid gestelde verboden. Ten aanzien van de ontheffing is artikel 3.2.4.1 van toepassing.

Artikel 3.2.2.5 Regels voor meststoffen in grondwaterbeschermingsgebieden, buiten inrichtingen

1. Het is in een grondwaterbeschermingsgebied verboden om buiten inrichtingen meststoffen op of in de bodem te brengen.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor dierlijke meststoffen, anorganische

meststoffen, compost en kalkmeststoffen.

Artikel 3.2.2.6 Regels voor bouwstoffen, grond en baggerspecie in grondwaterbeschermingsgebieden, buiten inrichtingen

1. Het is in een grondwaterbeschermingsgebied verboden om buiten inrichtingen IBC-bouwstoffen op of in de bodem te brengen.
2. Het is in grondwaterbeschermingsgebieden verboden om buiten inrichtingen grond of baggerspecie op of in de bodem toe te passen.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet voor de toepassing van grond of baggerspecie:
 - a. op of in de bodem: indien de kwaliteit van de grond of baggerspecie
 - 1° de achtergrondwaarden niet overschrijdt dan wel
 - 2° de maximale waarden van de kwaliteitsklasse wonen niet overschrijdt, de kwaliteit van de ontvangende bodem gelijk is aan of slechter is dan kwaliteitsklasse wonen en de grond of baggerspecie uit het grondwaterbeschermingsgebied afkomstig is;
 - b. in oppervlaktewater: indien de kwaliteit van de grond of baggerspecie
 - 1° de achtergrondwaarden niet overschrijdt dan wel
 - 2° de maximale waarden van de kwaliteitsklasse A niet overschrijdt, de kwaliteit van de ontvangende waterbodem gelijk is aan of slechter is dan kwaliteitsklasse A en de grond of baggerspecie uit het grondwaterbeschermingsgebied afkomstig is;
 - c. met een omvang van meer dan 5.000 m³ indien wordt aangetoond dat de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning niet toenemen, de grond of baggerspecie uit het grondwaterbeschermingsgebied afkomstig is en de kwaliteit van de grond of baggerspecie
 - 1° de maximale waarden van de kwaliteitsklasse wonen niet overschrijdt bij een toepassing op of in de bodem;
 - 2° de maximale waarden kwaliteitsklasse A niet overschrijdt bij een toepassing in oppervlaktewater;
 - d. indien sprake is van verspreiding van de baggerspecie uit een watergang, die vrijkomt bij regulier onderhoud, over de aan de watergang grenzende percelen, met het oog op het herstellen of verbeteren van die percelen.
4. De eisen als bedoeld in hoofdstuk 4, afdeling 2, paragraaf 1 en 2 van het Besluit bodemkwaliteit zijn van toepassing op het derde lid, onder c.
5. Degene die voornemens is een activiteit genoemd in het derde lid, onder c, uit te voeren doet een melding. Bij de melding wordt een rapport van locatiespecifiek onderzoek gevoegd op grond waarvan kan worden vastgesteld dat de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning niet toenemen. Ten aanzien van de melding is artikel 3.2.5.1 van toepassing.

Artikel 3.2.2.7 Regels voor lozingen in grondwaterbeschermingsgebieden, buiten inrichtingen

1. Het is in een grondwaterbeschermingsgebied verboden om buiten inrichtingen een lozing uit te voeren;
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor het lozen:
 - a. vanuit een particulier huishouden;
 - b. van afvloeiend hemelwater afkomstig van wegen, spoorwegen en daarbij behorende bruggen, viaducten en andere kunstwerken alsmede van parkeerplaatsen en andere terreinen die openstaan voor gemotoriseerd verkeer, indien wordt voldaan aan de voorschriften in bijlage 4.
3. Degene die voornemens is een activiteit genoemd in het tweede lid, onder b uit te voeren doet een melding. Ten aanzien van de melding is artikel 3.2.5.1 van toepassing.

Artikel 3.2.2.8 Regels voor constructies in grondwaterbeschermingsgebieden, buiten inrichtingen

1. Het is in een grondwaterbeschermingsgebied verboden om buiten inrichtingen constructies voor het vervoeren, bergen, opslaan, overslaan, storten of verzinken van schadelijke stoffen op of in de bodem te hebben of tot stand te brengen, waaronder begrepen leidingen, installaties en opslagreservoirs.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor constructies:
 - a. voor de inzameling en het transport van afvalwater;
 - b. voor de opslag en het transport van schadelijke stoffen voor niet-bedrijfsmatige doeleinden;
 - c. inhoudende het tot stand brengen, wijzigen of uitbreiden van een buisleiding indien:
 - 1° gebruik wordt gemaakt van mantelbuizen conform NEN 3650 met een lekdetectiesysteem;

- 2° markeringslint boven de buisleiding wordt aangebracht en
3° een locatiespecifiek calamiteitenplan wordt opgesteld overeenkomstig NTA 8000, gericht op het voorkomen van verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning, waarbij in ieder geval wordt betrokken een geohydrologisch onderzoek met berekeningen van de verspreiding van de schadelijke stof in de bodem.
3. Degene die voornemens is een activiteit genoemd in het tweede lid, onder c, uit te voeren doet een melding. Ten aanzien van de melding is artikel 3.2.5.1 van toepassing.

Artikel 3.2.2.9 Regels voor mechanische ingrepen in grondwaterbeschermingsgebieden, buiten inrichtingen

1. Het is in een grondwaterbeschermingsgebied verboden om buiten inrichtingen mechanische ingrepen op of in de bodem uit te voeren dieper dan twee meter onder het maaiveld.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor mechanische ingrepen:
 - a. ten behoeve van een grondwateronttrekking, met het oog op de waterwinning;
 - b. waarvoor Gedeputeerde Staten een vergunning hebben verleend op grond van de Waterwet of de Ontgrondingenwet dan wel een beschikking hebben gegeven op grond van de Wet bodembescherming en aan die vergunning of beschikking voorschriften hebben verbonden die nodig zijn ter bescherming van de waterwinning of waarbij wordt voldaan aan de voorschriften in bijlage 5.
 - c. waarbij wordt voldaan aan de voorschriften in bijlage 5.
3. Degene die voornemens is een activiteit genoemd in het tweede lid, onder c, uit te voeren doet een melding. Ten aanzien van de melding is artikel 3.2.5.1 van toepassing.

Artikel 3.2.2.10 Regels voor bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingsgebieden, buiten inrichtingen

Het is in een grondwaterbeschermingsgebied verboden om buiten inrichtingen een bodemenergiesysteem te installeren.

Paragraaf 3.2.3. Boringsvrije zones

Artikel 3.2.3.1. Regels voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in boringsvrije zones

1. Het is verboden in een boringsvrije zone binnen een inrichting waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, een lozing uit te voeren of een bodemenergiesysteem te installeren, voor zover deze activiteiten plaatsvinden:
 - a. dieper dan vijftig meter onder het maaiveld in de boringsvrije zones Diepenveen, Deventer-Ceintuurbaan en Deventer-Zutphenseweg;
 - b. dieper dan vijfenzeventig meter onder het maaiveld in de boringsvrije zone Engelse Werk te Zwolle;
 - c. dieper dan vijf meter onder het maaiveld in de boringsvrije zone Kotkamp/Schreurserve te Enschede en
 - d. dieper dan vijftig meter onder het maaiveld in de boringsvrije zone Salland Diep.
2. Het in het eerste lid onder d. genoemde verbod geldt niet voor het installeren van een bodemenergiesysteem en het uitvoeren van een lozing die daarmee verband houdt, indien op basis van een boring ter plaatse van de voorgenomen activiteit wordt aangetoond dat de slecht doorlatende laag dieper ligt dan vijftig meter onder het maaiveld en de activiteit wordt uitgevoerd tot maximaal de diepte waarop de top van de slecht doorlatende laag is aangetroffen.

Artikel 3.2.3.2. Instructieregels voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen in boringsvrije zones

1. Het bevoegd gezag verbindt aan een omgevingsvergunning voor een inrichting in een boringsvrije zone in ieder geval de voorschriften die zijn aangegeven in bijlage 3.
2. Het bevoegd gezag kan afwijken van de voorschriften als bedoeld in het eerste lid dan wel nadere eisen stellen, voor zover dit is aangegeven in bijlage 3.

Artikel 3.2.3.3. Regels voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in boringsvrije zones

1. De verboden in artikel 3.2.3.1, eerste lid, zijn van overeenkomstige toepassing op een inrichting in een boringsvrije zone, waarvoor geen omgevingsvergunning is vereist.
2. Het is verboden in een boringsvrije zone binnen een inrichting waarvoor geen omgevingsvergunning is vereist, een mechanische ingreep uit te voeren, op de wijze als bedoeld in artikel 3.2.3.1, eerste lid, onder a, b, c en d.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet indien wordt voldaan aan de voorschriften in bijlage 3 en geen nadelige gevolgen voor de waterwinning optreden.
4. Gedeputeerde Staten kunnen afwijken van de voorschriften als bedoeld in het derde lid dan wel nadere eisen stellen, voor zover dit is aangegeven in bijlage 3.

5. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van de verboden als bedoeld in het eerste lid, voor het installeren van een bodemenergiesysteem en voor het uitvoeren van een lozing die daarmee verband houdt, dieper dan vijftig meter in de boringsvrije zone Salland Diep. Ontheffing kan worden verleend indien op basis van een boring ter plaatse van de voorgenomen activiteit wordt aangetoond dat de slecht doorlatende laag dieper ligt dan vijftig meter onder het maaiveld. De ontheffing wordt verleend voor de activiteit tot maximaal de diepte waarop de top van de slecht doorlatende laag is aangetroffen. Ten aanzien van de ontheffing is artikel 3.2.4.1 van toepassing.

Artikel 3.2.3.4. Regels in boringsvrije zones, buiten inrichtingen

1. Het is in een boringsvrije zone verboden om buiten inrichtingen een lozing uit te voeren of een bodemenergiesysteem te installeren, voor zover deze activiteiten plaatsvinden:
 - a. dieper dan vijftig meter onder het maaiveld in de boringsvrije zones Diepenveen, Deventer-Ceintuurbaan en Deventer-Zutphenseweg;
 - b. dieper dan vijfenzeventig meter onder het maaiveld in de boringsvrije zones Engelse Werk te Zwolle;
 - c. dieper dan vijf meter onder het maaiveld in de boringsvrije zone Kotkamp/Schreurserve te Enschede of
 - d. dieper dan vijftig meter onder het maaiveld in de boringsvrije zone Salland Diep.
2. Het is in een boringsvrije zone verboden om buiten inrichtingen een mechanische ingreep uit te voeren, op de wijze als bedoeld in artikel 3.2.3.4, eerste lid, onder a, b, c, en d.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet voor mechanische ingrepen:
 - a. ten behoeve van een grondwateronttrekking, met het oog op de waterwinning;
 - b. waarvoor Gedeputeerde Staten een vergunning hebben verleend op grond van de Waterwet of de Ontgrondingenwet dan wel een beschikking hebben gegeven op grond van de Wet bodembescherming en aan die vergunning of beschikking voorschriften hebben verbonden die nodig zijn ter bescherming van de waterwinning of
 - c. waarbij wordt voldaan aan de voorschriften in bijlage 5.
4. Degene die voornemens is een mechanische ingreep als bedoeld in het derde lid, onder c, uit te voeren doet een melding. Ten aanzien van de melding is artikel 3.2.5.1 van toepassing.
5. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van de verboden als bedoeld in het eerste en tweede lid, ten behoeve van het installeren van een bodemenergiesysteem, dieper dan vijftig meter in de boringsvrije zone Salland Diep. Ontheffing kan worden verleend indien op basis van een boring ter plaatse van de voorgenomen activiteit wordt aangetoond dat de slecht doorlatende laag dieper ligt dan vijftig meter onder het maaiveld. De ontheffing wordt verleend voor de activiteit tot maximaal de diepte waarop de top van de slecht doorlatende laag is aangetroffen. Ten aanzien van de ontheffing is artikel 3.2.4.1 van toepassing.

Paragraaf 3.2.4. Ontheffingen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Artikel 3.2.4.1. Ontheffingen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

1. Gedeputeerde Staten verlenen geen ontheffing indien de activiteit in strijd is met een geldend en onherroepelijk bestemmingsplan of met bij dat plan gestelde eisen, dan wel in strijd is met de Omgevingsvisie Overijssel.
2. Gedeputeerde Staten stellen, in afwijking van artikel 7.1.9, de volgende personen en instanties in de gelegenheid advies uit te brengen met betrekking tot de ontwerp-beschikking:
 - a. de inspecteur als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer,
 - b. burgemeester en wethouders van de betrokken gemeente,
 - c. het dagelijks bestuur van het betrokken waterschap en
 - d. de betrokken grondwateronttrekker.
3. Gedeputeerde Staten kunnen afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht buiten toepassing verklaren indien er geen zienswijzen te verwachten zijn betreffende de bescherming van de waterwinning. Ze beslissen in dat geval binnen twaalf weken na ontvangst van de aanvraag.
4. Ten behoeve van de ontheffingaanvraag wordt gebruikt gemaakt van een door Gedeputeerde Staten vastgesteld formulier, onder bijvoeging van de daarin gevraagde gegevens.

Paragraaf 3.2.5. Meldingen in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Artikel 3.2.5.1. Meldingen in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zone, buiten inrichtingen

1. Een melding als bedoeld in de artikelen 3.2.2.6, vijfde lid, 3.2.2.7, derde lid, 3.2.2.8, derde lid

- en 3.2.2.9, derde lid en 3.2.3.4, vierde lid, wordt gedaan ten minste vier weken voor aanvang van de activiteit waarop de melding betrekking heeft aan Gedeputeerde Staten.
2. Ten behoeve van de melding wordt gebruik gemaakt van een door Gedeputeerde Staten vastgesteld formulier, onder bijvoeging van de daarin gevraagde gegevens.
 3. Indien met de activiteit niet is gestart binnen een jaar na de aanvangsdatum van de activiteit zoals aangegeven op het meldingsformulier, vervalt de gedane melding van rechtswege.

Artikel 3.2.5.2. Nadere eisen in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones, buiten inrichtingen

1. Gedeputeerde Staten kunnen in het belang van de waterwinning nadere eisen stellen met betrekking tot de voorschriften als bedoeld in de artikelen 3.2.2.6, vijfde lid, 3.2.2.7, derde lid, 3.2.2.8, derde lid en 3.2.2.9, derde lid en 3.2.3.4, vierde lid.
2. Gedeputeerde Staten kunnen de nadere eisen wijzigen, aanvullen of intrekken indien het belang van de waterwinning zich daartegen niet verzet.
3. De voorschriften als bedoeld in de artikelen 3.2.2.6, vijfde lid, 3.2.2.7, derde lid, 3.2.2.8, derde lid en 3.2.2.9, derde lid en 3.2.3.4, vierde lid, en de nadere eisen gelden voor degene die de activiteit uitvoert.

Paragraaf 3.2.6. Vergoeding van kosten en schade in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Artikel 3.2.6.1. Toepassingsbereik

Deze subparagraaf is van toepassing op de totstandkoming van beschikkingen van Gedeputeerde Staten ingevolge artikel 4.3 juncto 4.2 van de Wabo met betrekking tot de vergoeding van kosten of schade door het van toepassing worden van bepalingen van hoofdstuk 3, titel 3.2. paragrafen 3.2.1 tot en met 3.2.5 van deze verordening.

Artikel 3.2.6.2. Inhoud verzoek

Het verzoek om vergoeding van kosten of schade bevat tenminste de volgende gegevens:

- a. de bepalingen van hoofdstuk 3, titel 3.2, paragrafen 3.2.1 tot en met 3.2.5 van deze verordening door het van toepassing worden waarvan de verzoeker zich voor kosten ziet gesteld of schade lijdt;
- b. de aard en de omvang van de kosten of de schade;
- c. de wijze waarop de kosten of de schade naar het oordeel van de verzoeker dienen onderscheidenlijk dient te worden vergoed en, zo een vergoeding in geld wordt gewenst, het bedrag dat naar zijn oordeel voor vergoeding in aanmerking komt.

Artikel 3.2.6.3. Advies van deskundigen

1. Gedeputeerde Staten kunnen deskundigen aanwijzen die zijn belast met het adviseren inzake het geven van een beschikking, als bedoeld in artikel 3.2.6.1.
2. Gedeputeerde Staten kunnen van de aangewezen deskundigen, als bedoeld in het eerste lid, het advies inwinnen omtrent een verzoek om vergoeding of omtrent het voornemen tot een toekenning daarvan uit eigen beweging. Indien Gedeputeerde Staten advies inwinnen zijn de bepalingen in het derde tot en met zesde lid van overeenkomstige toepassing.
3. De verzoeker wordt in de gelegenheid gesteld aan de deskundigen zijn verzoek om vergoeding toe te lichten. Indien Gedeputeerde Staten voornemens zijn tot toekenning van een vergoeding uit eigen beweging, wordt degene tot wie de beschikking zal zijn gericht, in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen omtrent het voornemen aan de deskundigen kenbaar te maken.
4. De betrokken grondwateronttrekker wordt in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over het verzoek of het voornemen aan de deskundigen kenbaar te maken.
5. De deskundigen brengen advies uit inzake:
 - a. de vraag of de kosten zijn gemaakt of de schade is geleden door het van toepassing worden van bepalingen van hoofdstuk 3, titel 3.2, paragrafen 3.2.1 tot en met 3.2.5 van deze verordening;
 - b. de omvang van de kosten of de schade;
 - c. de vraag of de kosten of de schade niet of niet geheel ten laste van de benadeelde behoren onderscheidenlijk behoort te blijven;
 - d. de vraag in hoeverre op een andere wijze in een redelijke vergoeding is of kan worden voorzien;
 - e. de vraag of er aanleiding is voor maatregelen of voorzieningen waardoor de kosten of de schade, anders dan door een vergoeding in geld, kunnen onderscheidenlijk kan worden beperkt of ongedaan gemaakt;
 - f. de hoogte van de toe te kennen vergoeding.
6. De deskundigen brengen hun advies zo spoedig mogelijk uit aan Gedeputeerde Staten, doch in

elk geval binnen dertien weken na ontvangst van het verzoek om advies. Gedeputeerde Staten zenden een afschrift van het advies aan degene tot wie de beschikking zal zijn gericht en aan de betrokken grondwateronttrekker. Gedeputeerde Staten vermelden daarbij de termijn waarbinnen zij hun opvattingen omtrent het advies kenbaar kunnen maken.

Artikel 3.2.6.4. Betrokkenheid grondwateronttrekker

Indien Gedeputeerde Staten geen advies inwinnen van deskundigen, stellen zij de betrokken grondwateronttrekker in de gelegenheid zijn zienswijze over het verzoek of het voornemen naar voren te brengen voordat zij een besluit nemen met betrekking tot het toekennen van een vergoeding.

Artikel 3.2.6.5. Inhoud verzoek ander bestuursorgaan

1. Indien een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid van de Wabo Gedeputeerde Staten verzoekt in te stemmen met de toekenning van een vergoeding van kosten of schade door het aan de vergunning verbinden van voorschriften op basis van de artikelen 3.2.1.2, 3.2.2.2 en 3.2.3.2 en bijlage 3, getiteld Algemene voorschriften en instructies voor inrichtingen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones, dient dat verzoek ten minste vergezeld te gaan van:
 - a. indien het bestuursorgaan een verzoek om een vergoeding heeft ontvangen: een afschrift van dat verzoek en de daarbij gevoegde stukken;
 - b. indien de betrokken grondwateronttrekker schriftelijk zijn opvattingen over het verzoek of het voornemen om een vergoeding toe te kennen heeft kenbaar gemaakt: een afschrift van die opvattingen;
 - c. indien het bestuursorgaan een advies van deskundigen als bedoeld in artikel 4.2, derde lid, van de Wabo heeft ingewonnen: een afschrift van dat advies;
 - d. het ontwerp van de beschikking houdende de toekenning van een vergoeding of, indien het bestuursorgaan de beschikking reeds heeft gegeven: een afschrift van die beschikking.
2. Indien bij het verzoek niet een afschrift van de opvattingen van de betrokken grondwateronttrekker is gevoegd, stellen Gedeputeerde Staten hem in gelegenheid zijn zienswijze over het verzoek naar voren te brengen.
3. Gedeputeerde staten geven de beschikking op het verzoek uiterlijk vier maanden na ontvangst van het verzoek, of, indien toepassing wordt gegeven aan artikel 3.2.6.3, tweede lid, binnen zeven maanden na de ontvangst van het verzoek.

Artikel 3.2.6.6. Schadevergoedingsconvenant

In aanvulling op en ter uitwerking van het bepaalde in de artikelen 3.2.6.1 tot en met 3.2.6.5 gelden de bepalingen van een tussen de provincie, de betrokken grondwateronttrekker en de betrokken Overijsselse gemeenten gesloten convenant.

In de bijlagen bij de Omgevingsverordening Overijssel wordt ingevoegd bijlage 2.1 getiteld 'Niet-limitatieve lijst met schadelijke stoffen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones', die als volgt komt te luiden:

Bijlage 2.1.

Niet-limitatieve lijst met schadelijke stoffen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Niet-limitatieve lijst met schadelijke stoffen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones als bedoeld in hoofdstuk 3, titel 3.1, paragraaf 3.1.1, artikel 3.1.1.1, onder u van de Omgevingsverordening Overijssel.

- Organische halogeenvverbindingen en stoffen waaruit dergelijke verbindingen kunnen ontstaan.
- Organische fosforverbindingen.
- Organische tinverbindingen.
- Organische siliciumverbindingen die toxisch of persistent zijn en stoffen waaruit dergelijke verbindingen kunnen ontstaan, met uitzondering van die welke biologisch onschadelijk zijn of die snel worden omgezet in onschadelijke stoffen.
- Anorganische fosforverbindingen en elementair fosfor.
- Cyaniden.
- Chloriden, bromiden, fluoriden.
- Sulfaten.
- Ammoniak, nitrieten en nitraten
- Minerale oliën en koolwaterstoffen.
- De volgende metalloïden en metalen alsmede verbindingen daarvan:
 - kwik
 - cadmium
 - lood
 - arsenicum
 - antimoon
 - tin
 - beryllium
 - uranium
 - thallium
 - tellurium
 - zilver
 - zink
 - koper
 - nikkel
 - chroom
 - selenium
 - molybdeen
 - borium
 - vanadium
 - kobalt
 - barium
 - titaan
- Stoffen die een kankerverwekkende, mutagene of teratogene werking hebben.
- Stoffen met een schadelijke werking op de smaak en/of geur van het grondwater alsmede verbindingen waaruit dergelijke stoffen in het water kunnen ontstaan en die het water ongeschikt voor menselijke consumptie maken.
- Biociden en derivaten daarvan.

Bijlage 2 bij de Omgevingsverordening Overijssel getiteld 'Lijst met verboden inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden' wordt gewijzigd in bijlage 2.2 getiteld 'Lijst met verboden inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden' en komt te luiden:

Bijlage 2.2.

Lijst met verboden inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden

Categorieën van inrichtingen als bedoeld in hoofdstuk 3, titel 3.2, paragraaf 3.2.2, artikel 3.2.2.1, eerste lid, van de Omgevingsverordening Overijssel.

(Bedrijven met een bodemindex B volgens de brochure "Bedrijven en milieuzonering", VNG, editie 2009).

Gebruikte afkortingen:

p.c.:	productiecapaciteit
p.o.:	productieoppervlak
v.c.:	verwerkingscapaciteit
n.e.g.:	niet elders genoemd
b.o.:	bedrijfsoppervlak
o.c.:	opslagcapaciteit

SBI-2008	Nr.	Omschrijving
01		LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW
011,012,013		Akkerbouw en fruitteelt (bedrijfsgebouwen)
011,012,013,016	0	Tuinbouw:
011,012,013	1	- bedrijfsgebouwen
011,012,013	2	- kassen zonder verwarming
011,012,013	3	- kassen met gasverwarming
0113	4	- champignonkwekerijen (algemeen)
0113	5	- champignonkwekerijen met mestfermentatie
0163	6	- bloembollendroog- en prepareerbedrijven
06		AARDOLIE- EN AARDGASWINNING
061,062	0	Aardolie- en aardgaswinning:
061	1	- aardoliewinputten
062	2	- aardgaswinning incl. gasbeh.inst.: < 10.000.000 N m ³ /dag
062	3	- aardgaswinning incl. gasbeh.inst.: ≥ 10.000.000 N m ³ /dag
08		WINNING VAN ZAND, GRIND, KLEI, ZOUT, E.D.
0893		Zoutwinningbedrijven
10,11		VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN
104101	0	Vervaardiging van ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten:
104101	1	- p.c. < 250.000 t/jaar
104101	2	- p.c. ≥ 250.000 t/jaar
104102	0	Raffinage van plantaardige en dierlijke oliën en vetten:
104102	1	- p.c. < 250.000 t/jaar
104102	2	- p.c. ≥ 250.000 t/jaar
1042	0	Margarinefabrieken
1042	2	- p.c. ≥ 250.000 t/jaar
1081	0	Suikerfabrieken:
1081	1	- v.c. < 2.500 t/jaar
1081	2	- v.c. ≥ 2.500 t/jaar
110102	0	Vervaardiging van ethylalcohol door gisting:

SBI-2008	Nr.	Omschrijving
110102	2	- p.c. $\geq$ 5.000 t/jaar
13		VERVAARDIGING VAN TEXTIEL
133		Textielveredelingsbedrijven
1393		Tapijt-, kokos- en vloermattenfabrieken
14		VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT
142,151		Bereiden en verven van bont; vervaardiging van artikelen van bont
15		VERVAARDIGING VAN LEER EN LEDERWAREN (EXCL. KLEDING)
151,152		Lederfabrieken
16		HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING VAN ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.
16102	0	Houtconserveringsbedrijven:
16102	1	- met creosootolie
16102	2	- met zoutoplossingen
1621		Fineer- en plaatmaterialenfabrieken
58		UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA
1811		Drukkerijen van dagbladen
1812		Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)
18129		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen
1813		Grafische reproductie en zetten
1814		Overige grafische activiteiten
19		AARDOLIE-/STEENKOOLVERWERK.IND.; BEWERKING SPUIT-/KWEESTOFFEN
191		Cokesfabrieken
19201		Aardolieraffinaderijen
19202	A	Smeeroliën- en vettenfabrieken
19202	B	Recyclingbedrijven voor afgewerkte olie
19202	C	Aardolieproduktenfabrieken n.e.g.
201,212,244		Splijt- en kweekstoffenbewerkingsbedrijven
20		VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUCTEN
2012		Kleur- en verfstoffenfabrieken
2012	0	Anorg. chemische grondstoffenfabrieken:
2012	1	- niet vallend onder 'post-Seveso-richtlijn'
2012	2	- vallend onder 'post-Seveso-richtlijn'
20141	A0	Organ. Chemische grondstoffenfabrieken:
20141	A1	- niet vallend onder 'post-Seveso-richtlijn'
20141	A2	- vallend onder 'post-Seveso-richtlijn'
20141	B0	Methanolfabrieken:
20141	B1	- p.c. $<$ 100.000 t/jaar
20141	B2	- p.c. $\geq$ 100.000 t/jaar
20149	0	Vetzuren en alkanolenfabrieken (niet synth.):
20149	1	- p.c. $<$ 50.000 t/jaar
20149	2	- p.c. $\geq$ 50.000 t/jaar
2015		Kunstmeststoffenfabrieken
2016		Kunstharsenfabrieken e.d.
202	0	Landbouwchemicaliënfabrieken:
202	1	- fabricage
202	2	- formulering en afvullen
203		Verf-, lak- en vernisfabrieken
2110	0	Farmaceutische grondstoffenfabrieken:

SBI-2008	Nr.	Omschrijving
2110	1	- productiecap. < 1.000 t/jaar
2110	2	- productiecap. >= 1.000 t/jaar
2120	0	Farmaceutische produktenfabrieken:
2120	1	- formulering en afvullen geneesmiddelen
2041		Zeep-, was- en reinigingsmiddelenfabrieken
2051		Kruit-, vuurwerk-, en springstoffenfabrieken
2052	0	Lijm- en plakmiddelenfabrieken:
	1	- zonder dierlijke grondstoffen
	2	- met dierlijke grondstoffen
205902		Fotochemische produktenfabrieken
205903	A	Chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken
205903	B	Overige chemische produktenfabrieken n.e.g.
2060		Kunstmatige synthetische garen- en vezelfabrieken
22		VERVAARDIGING VAN PRODUCTEN VAN RUBBER EN KUNSTSTOF
221101		Rubberbandenfabrieken
221102	0	Loopvlakvernieuwingsbedrijven:
	2	- vloeropp. >= 100 m ²
222	0	Kunststofverwerkende bedrijven:
222	2	- met fenolharsen
23		VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUKTEN
2351	0	Cementfabrieken:
2351	2	- p.c. >= 100.000 t/jaar
235202	0	Gipsfabrieken:
235202	2	- p.c. >= 100.000 t/jaar
23611	0	Betonwarenfabrieken:
23611	1	- zonder persen, triltafels en bekistingstrillers
23611	2	- met persen, triltafels of bekistingstrillers, p.c. < 100 t/dag
23611	3	- met persen, triltafels of bekistingstrillers, p.c. >= 100 t/dag
2365, 2369	0	Vervaardiging van produkten van beton, (vezel)cement en gips:
2365, 2369	2	- p.c. >= 100 t/dag
2399	A0	Bitumineuze materialenfabrieken
2399	A1	- p.c. < 100 t/uur
2399	A2	- p.c. >= 100 t/uur
2399	D0	Asfaltcentrales: p.c. < 100 ton/uur
2399	D1	- asfaltcentrales, p.c. >= 100 ton/uur
24		VERVAARDIGING VAN METALEN
241	0	Ruwijzer- en staalfabrieken:
241	1	- p.c. < 1.000 t/jaar
241	2	- p.c. >= 1.000 t/jaar
245	0	IJzeren- en stalenbuizenfabrieken:
245	1	- p.o. < 2.000 m ²
245	2	- p.o. >= 2.000 m ²
243	0	Draadtrekkerijen, koudbandwalserijen en profielzetterijen:
243	2	- p.o. >= 2.000 m ²
244	A0	Non-ferro-metaalfabrieken:
244	A1	- p.c. < 1.000 t/jaar
244	A2	- p.c. >= 1.000 t/jaar
244	B0	Non-ferro-metaalwalserijen, -trekkerijen e.d.:

SBI-2008	Nr.	Omschrijving
244	B1	- p.o. < 2.000 m ²
244	B2	- p.o. >= 2.000 m ²
2451, 2452	0	IJzer- en staalgieterijen/ -smelterijen:
2451, 2452	1	- p.c. < 4.000 t/jaar
2451, 2452	2	- p.c. >= 4.000 t/jaar
2453, 2454	0	Non-ferro-metaalgieterijen/ -smelterijen:
2453, 2454	1	- p.c. < 4.000 t/jaar
2453, 2454	2	- p.c. >= 4.000 t/jaar
25,31		VERVAARD. EN REPARATIE VAN PRODUCTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)
251,331	0	Constructiewerkplaatsen:
251,331	1	- gesloten gebouw
251,331	2	- in open lucht, p.o. < 2.000 m ²
251,331	3	- in open lucht, p.o. >= 2.000 m ²
2529, 3311	0	Tank- en reservoirbouwbedrijven:
2529, 3311	1	- p.o. < 2.000 m ²
2529, 3311	2	- p.o. >= 2.000 m ²
2521,2530, 3311		Vervaardiging van verwarmingsketels, radiatoren en stoomketels
255, 331	A	Stamp-, pers-, dieptrek- en forceerbedrijven
255, 331	B	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.
255, 331	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m ²
2561, 3311	0	Metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:
2561, 3311	1	- algemeen
2561, 3311	10	- stralen
2561, 3311	11	- metaalharden m ²
2561, 3311	12	- lakspuiten en moffelen
2561, 3311	2	- scoperen (opsputten van zink)
2561, 3311	3	- thermisch verzinken
2561, 3311	4	- thermisch vertinnen
2561, 3311	5	- mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten)
2561, 3311	6	- anodiseren, eloxeren
2561, 3311	7	- chemische oppervlaktebehandeling
2561, 3311	8	- emaileren
2561, 3311	9	- galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen e.d.)
2562, 3311	1	Overige metaalbewerkende industrie
2562, 3311	2	Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. 200 < m ²
259, 331	A0	Grofsmederijen, anker- en kettingfabrieken:
259, 331	A1	- p.o. < 2.000 m ²
259, 331	A2	- p.o. >= 2.000 m ²
259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.
259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. < 200 m ²
27,28,33		VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN
27,28,33	0	Machine- en apparatenfabrieken incl. reparatie:
27,28,33	1	- p.o. < 2.000 m ²
27,28,33	2	- p.o. >= 2.000 m ²
28, 33	3	- met proefdraaien verbrandingsmotoren >= 1 MW
26, 27, 33		VERVAARDIGING VAN OVER. ELEKTR. MACHINES, APPARATEN EN BENODIGDHEDEN

SBI-2008	Nr.	Omschrijving
271, 331		Elektromotoren- en generatorenfabrieken incl. reparatie
271, 273		Schakel- en installatiemateriaalfabrieken
272		Accumulatoren- en batterijenfabrieken
274		Lampenfabrieken
2790		Koolelektrodenfabrieken
26,33		VERVAARDIGING VAN AUDIO-, VIDEO-, TELECOM-APPARATEN EN - BENODIGDHEDEN
261,263,264, 331		Vervaardiging van audio-, video-, en telecom-apparatuur e.d. incl. reparatie
2612		Fabrieken voor gedrukte bedrading
29		VERVAARDIGING VAN AUTO'S, AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS
291	0	Autofabrieken en assemblagebedrijven
291	1	- p.o. < 10.000 m ²
291	2	- p.o. >= 10.000 m ²
29201		Carrosseriefabrieken
29202		Aanhangwagen- en opleggerfabrieken
30		VERVAARDIGING VAN TRANSPORTMIDDELEN (EXCL. AUTO'S, AANHANGWAGENS)
301,3315	0	Scheepsbouw- en reparatiebedrijven:
301,3315	1	- houten schepen
301,3315	2	- kunststof schepen
301,3315	3	- metalen schepen < 25 m
301,3315	4	- metalen schepen >= 25 m en/of proefdraaien motoren >= 1 MW
3831		Scheepssloperijen
302, 317	0	Wagonbouw- en spoorwegwerkplaatsen
302, 317	1	- algemeen
302, 317	2	- met proefdraaien van verbrandingsmotoren >= 1 MW
303, 3316	0	Vliegtuigbouw en -reparatiebedrijven:
303, 3316	1	- zonder proefdraaien motoren
303, 3316	2	- met proefdraaien motoren
309		Rijwiel- en motorrijwielabrieken
3099		Transportmiddelenindustrie n.e.g.
31		VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.
310	1	Meubelfabrieken
321		Fabricage van munten, sieraden e.d.
38		VOORBEREIDING TOT RECYCLING
383201		Metaal- en autos shredders
383202	A0	Puinbrekerijen en -malerijen:
383202	C	Afvalscheidingsinstallaties
35		PRODUKTIE EN DISTRIB. VAN STROOM, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER
35	A0	Elektriciteitsproductiebedrijven (electrisch vermogen >= 50 MWe):
35	A1	- kolengestookt (incl. meestook biomassa), thermisch vermogen > 75 MWth
35	A2	- oliegestookt, thermisch vermogen > 75 MWth
35	C0	Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:
35	C1	- < 10 MVA
35	C2	- 10 – 100 MVA
35	C3	- 100 – 200 MVA
35	C4	- 200 – 1000 MVA
35	C5	- >= 1000 MVA

SBI-2008	Nr.	Omschrijving
41, 42, 43		BOUWNIJVERHEID
41, 42, 43	0	Bouwbedrijven algemeen: b.o. > 2.000 m ²
41, 42, 43	1	- bouwbedrijven algemeen: b.o. <= 2.000 m ²
41, 42, 43	2	Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. > 1.000 m ²
41, 42, 43	3	- aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. <= 1.000 m ²
45, 47		HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICE-STATIONS
451, 452, 454		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven
45204	C	Autospuitinrichtingen
473	0	Benzineservicestations:
473	1	- met LPG > 1000 m ³ /jaar
473	2	- met LPG < 1000 m ³ /jaar
473	3	- zonder LPG
46		GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING
46711	0	Grth in vaste brandstoffen:
46711	2	- kolenterminal, opslag opp. >= 2.000 m ²
46712	0	Grth in vloeibare en gasvormige brandstoffen:
46712	1	- vloeistoffen, o.c. < 100.000 m ³
46712	2	- vloeistoffen, o.c. >=100.000 m ³
46713		Grth minerale olieprodukten (excl. Brandstoffen)
46721	0	Grth in metaalertsen:
46721	1	- opslag opp. < 2.000 m ²
46721	2	- opslag opp. >= 2.000 m ²
46751		Grth in chemische produkten
4677	0	Autosloperijen: b.o. > 1.000 m ²
4677	1	- autosloperijen: b.o. <= 1.000 m ²
4677	0	Overige groothandel in afval en schroot: b.o. > 1.000 m ²
4677	1	- overige groothandel in afval en schroot: b.o. <= 1.000 m ²
49		VERVOER OVER LAND
495		Pomp- en compressorstations van pijpleidingen
52		DIENSTVERLENING T.B.V. VERVOER
52241	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. zeeschepen:
52241	2	- stukgoederen
52241	3	- ertsen, mineralen e.d., opslagopp. >= 2.000 m ²
52241	5	- steenkool, opslagopp. >= 2.000 m ²
52241	6	- olie, LPG, e.d.
52241	7	- tankercleaning
52242	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. binnenvaart:
52242	10	- tankercleaning
52242	2	- stukgoederen
52242	3	- ertsen, mineralen e.d., opslagopp. < 2.000 m ²
52242	4	- ertsen, mineralen e.d., opslagopp. >= 2.000 m ²
52242	7	- steenkool, opslag opp. < 2.000 m ²
52242	8	- steenkool, opslag opp. >= 2.000 m ²
52242	9	- olie, LPG, e.d.
5223	A	Luchthavens
77		VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN
773		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen

SBI-2008	Nr.	Omschrijving
63,69t/m71,73, 74,77,78, 80t/m82		OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING
812		Reinigingsbedrijven voor gebouwen
74203		Foto- en filmontwikkelcentrales
84		OPENBAAR BESTUUR, OVERHEIDSDIENSTEN, SOCIALE VERZEKERINGEN
8422		Defensie-inrichtingen
37,38,39		MILIEUDIENSTVERLENING
381	B	Gemeentewerven (afvalinzameldepots)
381	C	Vuiloverslagstations
382	A0	Afvalverwerkingsbedrijven:
382	A2	- kabelbranderijen
382	A5	- oplosmiddelrugwinning
382	A6	- afvalverbrandingsinrichtingen, thermisch vermogen > 75 MW
382	A7	- verwerking fotochemisch en galvano-afval
382	C0	Composteerbedrijven:
382	C1	- niet-belucht v.c.< 5.000 ton/jaar
382	C2	- niet-belucht v.c.> 5.000 tot 20.000 ton/jaar
382	C3	- belucht v.c.< 20.000 ton/jaar
382	C4	- belucht v.c.> 20.000 ton/jaar
382	C5	- GFT in gesloten gebouw
59		CULTUUR, SPORT EN RECREATIE
931	B	Skelter- en kartbanen, open lucht, < 8 uur/week in gebruik
931	C	Skelter- en kartbanen, open lucht, >= 8 uur/week in gebruik
931	D	Autocircuits, motorcrossterreinen e.d., < 8 uur/week in gebruik
931	E	Autocircuits, motorcrossterreinen e.d., >= 8 uur/week in gebruik
932	G	Jachthavens met diverse voorzieningen
96		OVERIGE DIENSTVERLENING
96012		Chemische wasserijen en ververijen
		OPSLAGEN
	3.0	Brandbare vloeistoffen (in tanks):
	3.1	- ondergronds, K1/K2/K3-klasse
	3.2	- bovengronds, K1/K2-kl.: < 10 m ³
	3.3	- bovengronds, K1/K2-kl.: 10 – 1000 m ³
	3.4	- bovengronds, K3-klasse: < 10 m ³
	3.5	- bovengronds, K3-klasse: 10 – 1000 m ³
	10.0	Gier/drijfmest (gesloten opslag):
	10.1	- oppervlakte < 350 m ²
	10.2	- oppervlakte 350 – 750 m ²
	10.3	- oppervlakte >= 750 m ²
		INSTALLATIES
	28	vatenspoelinstallaties
	31.0	Stookinstallaties > 900 kW thermisch vermogen:
	31.6	- olie >= 75 MW
	35	Motorbrandstofpompen zonder LPG

Bijlage 3 bij de Omgevingsverordening Overijssel getiteld 'Voorschriften en instructies voor inrichtingen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones' komt te luiden:

Bijlage 3.

Voorschriften en instructies voor inrichtingen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Voorschriften voor inrichtingen, waarvoor geen omgevingsvergunning is vereist, in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones, als bedoeld in hoofdstuk 3, titel 3.2, paragraaf 3.2.1, artikel 3.2.1.3; paragraaf 3.2.2, artikel 3.2.2.3 en paragraaf 3.2.3, artikel 3.2.3.3 van de Omgevingsverordening Overijssel.

Instructieregels voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones, als bedoeld in hoofdstuk 3, titel 3.2, paragraaf 3.2.1, artikel 3.2.1.2; paragraaf 3.2.2, artikel 3.2.2.2 en paragraaf 3.2.3, artikel 3.2.3.2 van de Omgevingsverordening Overijssel.

3A Begripsbepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:

- a. AS 6700: Accreditatieschema Inspectie van vloeistofdichte voorzieningen, AS SIKB 6700, versie 1.0, uitgave juni 2011 van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer;
- b. CUR/PBV: Stichting civieltechnisch centrum uitvoering, research en regelgeving/projectbureau Plan Bodembeschermende Voorzieningen;
- c. CUR/PBV-Aanbeveling 51: CUR/PBV-Aanbeveling 51 Milieutechnische ontwerpcriteria voor bedrijfsriolering, uitgave augustus 1997;
- d. CUR/PBV Rapport 2001-3: CUR/PBV Rapport 2001-3 Beheer bedrijfsriolering bodembescherming, uitgave 2001;
- e. PGS: Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen;
- f. PGS 15: Richtlijn PGS 15, getiteld 'Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen', zoals gepubliceerd op www.publicatiereeksgevaarlijkestoffen.nl, PGS 15: 2005 (6-2005) en de errata van 28 juni 2005, 4 oktober 2007, 7 januari 2008, 3 april 2008, 15 mei 2008, 25 juni 2008, 15 september 2008, 21 november 2008, 11 december 2008 en 12 december 2008;
- g. PGS 28: Richtlijn PGS 28, getiteld 'Vloeibare aardolieproducten, Afleverinstallaties en ondergrondse opslag', zoals gepubliceerd op www.publicatiereeksgevaarlijkestoffen.nl, PGS 28: 2000 (3-2005);
- h. PGS 30: Richtlijn PGS 30, getiteld 'Vloeibare aardolieproducten, Buitenopslag in kleine installaties', zoals gepubliceerd op www.publicatiereeksgevaarlijkestoffen.nl, PGS 30: 1999 versie 0.1 (2-2009).

3B Aanwijzing van categorieën van gevallen, beperkingen en voorschriften, afwijkingen en nadere eisen

Nr.	CATEGORIEËN VAN GEVALLEN	BEPERKINGEN EN VOORSCHRIFTEN inhoudende de verplichting:	AFWIJKINGEN EN NADERE EISEN

Nr.	CATEGORIEEN VAN GEVALLEN	BEPERKINGEN EN VOORSCHRIFTEN inhoudende de verplichting:	AFWIJKINGEN EN NADERE EISEN
Activiteiten in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden			
1.	zorgplicht	1. dat ieder die in een milieubeschermingsgebied met de functie waterwinning binnen een inrichting gedragingen verricht of nalaat en die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat daardoor het belang van de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning kan worden geschaad, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die schade te voorkomen. Indien die schade niet kan worden voorkomen moet hij deze zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken. 2. dat ingeval van een verontreiniging of van een dreigende verontreiniging van bodem of grondwater, tot de maatregelen als bedoeld in voorschrift 1 in ieder geval behoort dat degene die de bedoelde gedragingen verricht of nalaat, terstond het bevoegd gezag en de betrokken grondwateronttrekker informeert.	
2.	het op- en overslaan van vloeibare en vaste schadelijke stoffen en vloeibare en vaste afvalstoffen in emballage	de bodembeschermende maatregelen en voorzieningen te treffen als bedoeld in PGS 15.	
3.	het op- en overslaan van vaste schadelijke stoffen en vaste afvalstoffen anders dan in emballage	1. dat voorzieningen dienen te worden aangebracht welke duurzaam voorkomen dat schadelijke stoffen in de bodem kunnen komen en dat een regelmatige controle wordt uitgevoerd ten aanzien van het functioneren van deze voorzieningen; 2. dat vloeistoffen afkomstig van verhardingen zodanig dienen te worden afgevoerd dat deze niet in de bodem terecht kunnen komen.	Bij bestaande en nieuwe opslag in silo's, kelders of vergelijkbare inpandige vloeistofdichte constructies (ter beoordeling van het bevoegd gezag), is voorschrift 2 niet van toepassing.
4.	het op- en overslaan van vloeibare aardolieproducten in ondergrondse tanks	1. extra bodembeschermende maatregelen en voorzieningen te treffen, zoals die in hoofdstuk 11 van PGS 28 zijn aangegeven; 2. de maatregelen en voorzieningen te treffen zoals die in paragraaf 6.6 en paragraaf 7.8 van PGS 28 zijn aangegeven; 3. dat het onklaar maken of verwijderen van de tank geschiedt overeenkomstig het daartoe krachtens het Besluit bodemkwaliteit aangewezen normdocument door een bedrijf, dat daartoe beschikt over een erkenning op grond van dat besluit en dat het onklaar maken of verwijderen ten minste tien dagen voor aanvang van de werkzaamheden schriftelijk wordt gemeld aan het bevoegd gezag.	Voorschrift 2 is niet van toepassing indien aan de tank een afleverinstallatie met een doorzet van 10.000 liter of minder per jaar is verbonden. In dat geval dient voorschrift 4.3.10, van PGS 30 te worden opgenomen.

Nr.	CATEGORIEEN VAN GEVALLEN	BEPERKINGEN EN VOORSCHRIFTEN inhoudende de verplichting:	AFWIJKINGEN EN NADERE EISEN
5.	het op- en overslaan van vloeibare schadelijke stoffen (niet zijnde vloeibare aardolieproducten) en vloeibare afvalstoffen in ondergrondse tanks	1. de bodem te monitoren op de aanwezigheid van de stoffen die zijn opgeslagen, door het nemen van grondwatermonsters overeenkomstig het daartoe krachtens het Besluit bodemkwaliteit aangewezen normdocument. 2. de bodembeschermende maatregelen en voorzieningen te treffen die in PGS 28 zijn aangegeven; 3. dat het onklaar maken of verwijderen van de tank geschiedt overeenkomstig het daartoe krachtens het Besluit bodemkwaliteit aangewezen normdocument door een bedrijf, dat daartoe beschikt over een erkenning op grond van dat besluit en dat het onklaar maken of verwijderen ten minste tien dagen voor aanvang van de werkzaamheden schriftelijk wordt gemeld aan het bevoegd gezag.	
6.	het op- en overslaan van vloeibare aardolieproducten in bovengrondse tanks	1. extra bodembeschermende maatregelen en voorzieningen te treffen, zoals die in paragraaf 4.7 van PGS 30 zijn aangegeven. 2. dat het onklaar maken of verwijderen van de tank geschiedt overeenkomstig voorschrift 4.5.9 van PGS 30 en dat het onklaar maken of verwijderen ten minste tien dagen voor aanvang van de werkzaamheden schriftelijk wordt gemeld aan het bevoegd gezag.	In afwijking van voorschrift 1 zijn de voorschriften 4.7.4 en 4.7.5 van PGS 30 niet van toepassing indien aan de tank een afleverinstallatie met een doorzet van 10.000 liter of minder per jaar is verbonden. In dat geval dient voorschrift 4.3.10 van PGS 30 te worden opgenomen.
7.	het op- en overslaan van vloeibare schadelijke stoffen (niet zijnde vloeibare aardolieproducten) en vloeibare afvalstoffen in bovengrondse tanks	1. extra bodembeschermende maatregelen en voorzieningen te treffen zoals die in hoofdstuk 4, voorschriften 4.7.2 en 4.7.3 van PGS 30 zijn aangegeven; 2. dat het onklaar maken of verwijderen van de tank geschiedt overeenkomstig voorschrift 4.5.9 van PGS 30 en dat het onklaar maken of verwijderen ten minste tien dagen voor aanvang van de werkzaamheden schriftelijk wordt gemeld aan het bevoegd gezag.	
8.	Het op- en overslaan van vloeibare dierlijke mest	dat mestfoliebassins en mestzakken dienen te worden uitgevoerd met een dubbele onderfolie, tussen de folies een drainagesysteem dient te zijn aangebracht die aansluit op een inspectieput met als doelen een regelmatige controle op het functioneren van de voorziening en ontgassing van de ondergrond.	In waterwingebieden is deze activiteit niet toegestaan.
9.	Het op- en overslaan van meststoffen, niet zijnde dierlijke mest	1. dat voorzieningen dienen te worden aangebracht welke duurzaam voorkomen dat schadelijke stoffen in de bodem kunnen komen en dat een regelmatige	In waterwingebieden is deze activiteit

Nr.	CATEGORIEEN VAN GEVALLEN	BEPERKINGEN EN VOORSCHRIFTEN inhoudende de verplichting:	AFWIJKINGEN EN NADERE EISEN
		controle wordt uitgevoerd ten aanzien van het functioneren van deze voorzieningen; 2. dat vloeistoffen afkomstig van verhardingen zodanig worden afgevoerd dat deze niet in de bodem terecht kunnen komen.	niet toegestaan. In grondwater-beschermings-gebieden: indien de opslag 200 kilo of 1 m³ of minder is, zijn de voorschriften niet van toepassing.
10.	Het opslaan van vaar-, vlieg- of motorvoertuigen of onderdelen daarvan	1. dat voorzieningen dienen te worden aangebracht welke duurzaam voorkomen dat schadelijke stoffen in de bodem kunnen komen en dat een regelmatige controle wordt uitgevoerd ten aanzien van het functioneren van deze voorzieningen; 2. dat vloeistoffen afkomstig van verhardingen zodanig worden afgevoerd dat deze niet in de bodem terecht kunnen komen.	In waterwingebieden is deze activiteit niet toegestaan.
11.	Het gebruiken t.b.v. het productieproces (in ruime zin) van vloeibare aardolieproducten en andere schadelijke stoffen	1. dat voorzieningen dienen te worden aangebracht welke duurzaam voorkomen dat schadelijke stoffen in de bodem kunnen komen en dat een regelmatige controle wordt uitgevoerd ten aanzien van het functioneren van deze voorzieningen; 2. dat vloeistoffen afkomstig van verhardingen zodanig worden afgevoerd dat deze niet in de bodem terecht kunnen komen.	
12.	Het tot stand brengen, hebben of gebruiken van leidingen t.b.v. het transport van schadelijke stoffen, niet zijnde afvalwater (productleidingen)	dat leidingen ten behoeve van het transport van schadelijke stoffen, niet zijnde aardolieproducten en afvalwater, zodanig worden aangelegd en onderhouden dat het gehele stelsel duurzaam vloeistofdicht is en dat leidingen voor de ingebruikname en vervolgens om de vijf jaar worden geïnspecteerd op vloeistofdichtheid.	Indien het minder risicovolle leidingen betreft, geldt met betrekking tot de inspectie een periode van 10 jaar.
13.	Het tot stand brengen, hebben of gebruiken van leidingen t.b.v. het transport van afvalwater (zoals bedrijfsriolering)	dat leidingen c.a. ten behoeve van het transport van afvalwater vloeistofdicht worden ontworpen overeenkomstig CUR/PBV Aanbeveling 51, worden onderhouden overeenkomstig CUR/PBV Rapport 2001-3 en worden geïnspecteerd op vloeistofdichtheid overeenkomstig AS 6700.	
14.	het tot stand brengen, hebben of gebruiken van niet eerder genoemde werken om schadelijke stoffen te vervoeren, te bergen, over te slaan of te storten	1. dat voorzieningen dienen worden aangebracht welke duurzaam voorkomen dat schadelijke stoffen in de bodem kunnen komen en dat een regelmatige controle wordt uitgevoerd ten aanzien van het functioneren van deze voorzieningen; 2. dat vloeistoffen afkomstig van verhardingen zodanig dienen te worden afgevoerd dat deze niet in de bodem terecht kunnen komen.	

Nr.	CATEGORIEEN VAN GEVALLEN	BEPERKINGEN EN VOORSCHRIFTEN inhoudende de verplichting:	AFWIJKINGEN EN NADERE EISEN
15.	Het tot stand brengen, hebben of gebruiken van wegen, parkeerterreinen en andere terreinen voor gemotoriseerd verkeer	1. terreinen die openstaan voor gemotoriseerd verkeer een aaneengesloten verharding hebben met bijvoorbeeld straatklinkers, asfalt of beton. 2. dat wegen, parkeerplaatsen en andere terreinen ten behoeve van transportmaterieel, zoals vrachtwagens, tankauto's, bussen en dergelijke, of waar handelingen plaatsvinden met schadelijke stoffen moeten worden voorzien van een degelijke vloeistofdichte verharding; 3. dat wegen, parkeerplaatsen en andere terreinen die openstaan voor gemotoriseerd verkeer afwaterend liggen naar één of meer afvoerputten uitmondend op de riolering of een andere voorziening voor de inzameling of transport van afvalwater aangesloten op een doelmatig werkende zuiveringsvoorziening of een zuiveringstechnisch werk.' 4. dat de kwaliteit van het via een zuiveringsvoorziening te lozen afvloeiend hemelwater voldoet aan de streefwaarden voor ondiep grondwater zoals opgenomen in bijlage 1 bij de Circulaire bodemsanering 2009, zoals gewijzigd op 3 april 2012. 5. dat een regelmatige controle wordt uitgevoerd ten aanzien van het functioneren van voorzieningen en maatregelen.	Indien het gaat om een weg, een parkeerplaats of een ander terrein die openstaat voor gemotoriseerd verkeer die in beperkte mate wordt gebruikt en waar geen handelingen plaatsvinden met schadelijke stoffen, zijn de voorschriften 2 tot en met 5 niet van toepassing.
16.	Een lozing uitvoeren van koelwater, afvalwater en overige vloeistoffen	dat het niet is toegestaan een lozing op of in de bodem uit te voeren van koelwater, afvalwater en overige vloeistoffen, waarin schadelijke stoffen voorkomen.	Voor het lozen van afvloeiend hemelwater afkomstig van wegen, parkeerterreinen of terreinen voor gemotoriseerd verkeer gelden de voorschriften als bedoeld onder nr. 15.

Nr.	CATEGORIEEN VAN GEVALLEN	BEPERKINGEN EN VOORSCHRIFTEN inhoudende de verplichting:	AFWIJKINGEN EN NADERE EISEN
17.	het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie	1. dat geen IBC-bouwstoffen worden toegepast; 2. dat de toepassing van grond en baggerspecie in een werk slechts is toegestaan in de volgende gevallen: a. bij toepassing op of in de bodem: indien de kwaliteit van de grond of baggerspecie 1° de achtergrondwaarden niet overschrijdt dan wel 2° de maximale waarden van de kwaliteitsklasse wonen niet overschrijdt, de kwaliteit van de ontvangende bodem gelijk is aan of slechter is dan kwaliteitsklasse wonen en de grond of baggerspecie uit het grondwaterbeschermingsgebied afkomstig is; b. bij toepassing in oppervlaktewater: indien de kwaliteit van de grond of baggerspecie 1° de achtergrondwaarden niet overschrijdt dan wel 2° de maximale waarden van de kwaliteitsklasse A niet overschrijdt, de kwaliteit van de ontvangende waterbodem gelijk is aan of slechter is dan kwaliteitsklasse A en de grond of baggerspecie uit het grondwaterbeschermingsgebied afkomstig is; c. met een omvang van meer dan 5.000 m³ indien wordt aangetoond dat de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning niet toenemen, de grond of baggerspecie uit het grondwaterbeschermingsgebied afkomstig is en de kwaliteit van de grond of baggerspecie 1° de maximale waarden van de kwaliteitsklasse wonen niet overschrijdt bij een toepassing op of in de bodem; 2° de maximale waarden kwaliteitsklasse A niet overschrijdt bij een toepassing in oppervlaktewater; d. indien sprake is van verspreiding van de baggerspecie uit een watergang, die vrijkomt bij regulier onderhoud, over de aan de watergang grenzende percelen met het oog op het herstellen of verbeteren van die percelen. 3. dat de eisen als bedoeld in hoofdstuk 4, afdeling 2, paragraaf 1 en 2 van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing zijn op voorschrift 2, onder c.	In waterwingebieden zijn toepassingen als bedoeld in de voorschriften 2a onder 2 ^o , 2b onder 2 ^o , 2c en 2d niet toegestaan en is voorschrift 3 niet van toepassing.
18.	het verrichten van mechanische ingrepen in de bodem dieper dan twee meter	1. dat tijdens de mechanische ingreep geen verontreiniging van de bodem plaatsvindt of kan plaatsvinden; 2. dat de mate van doorlaatbaarheid van de weerstandbiedende lagen na de ingreep niet groter is dan daarvoor; 3. dat zodanige voorzieningen moeten worden getroffen dat tijdens het gebruik en bij het tijdelijk niet gebruiken van het boorgat geen schadelijke stoffen via dit boorgat in de bodem kunnen komen; 4. dat bij het buiten gebruik stellen van een boorput of bij definitieve beëindiging van de werkzaamheden het ontstane boorgat of de ontgraving afdoende afsluitend wordt aangevuld en geen verontreiniging van de bodem plaatsvindt of kan plaatsvinden. 5. dat aan de voorschriften 1 tot en met 4 in ieder geval wordt voldaan bij toepassing van de voorschriften in	

Nr.	CATEGORIEËN VAN GEVALLEN	BEPERKINGEN EN VOORSCHRIFTEN inhoudende de verplichting:	AFWIJKINGEN EN NADERE EISEN
		bijlage 5 bij de verordening.	
19.	het installeren van bodemenergiesystemen	dat het niet is toegestaan een bodemenergiesysteem te installeren.	
Activiteiten in boringsvrije zones			
20.	het verrichten van mechanische ingrepen in de bodem dieper dan: • 50 meter onder het maaiveld in de boringsvrije zones Diepenveen, Deventer-Ceintuurbaan en Deventer-Zutphenseweg te Deventer; • 75 meter onder het maaiveld in de boringsvrije zones van de winning Engelse Werk te Zwolle; • 5 meter onder het maaiveld in de boringsvrije zone Kotkamp/Schreurserve te Enschede • 50 meter onder het maaiveld in de boringsvrije zone Salland Diep	1. dat tijdens de mechanische ingreep geen verontreiniging van de bodem plaatsvindt of kan plaatsvinden; 2. dat de mate van doorlaatbaarheid van de weerstandbiedende lagen na de ingreep niet groter is dan daarvoor; 3. dat zodanige voorzieningen moeten worden getroffen dat tijdens het gebruik en bij het tijdelijk niet gebruiken van het boorgat geen schadelijke stoffen via dit boorgat in de bodem kunnen komen; 4. dat bij het buiten gebruik stellen van een boorput of bij definitieve beëindiging van de werkzaamheden het ontstane boorgat of de ontgraving afdoende afsluitend wordt aangevuld en geen verontreiniging van de bodem plaatsvindt of kan plaatsvinden. 5. dat aan de voorschriften 1 tot en met 4 in ieder geval wordt voldaan bij toepassing van de voorschriften in bijlage 5 bij de verordening.	
21.	het installeren van een bodemenergiesysteem in de bodem op de wijze en in de boringsvrije zones als bedoeld in nr. 20	1. dat het niet is toegestaan een bodemenergiesysteem te installeren op de wijze zoals omschreven onder categorieën van gevallen, nr. 20. 2. dat het, in afwijking van voorschrift 1, is toegestaan een bodemenergiesysteem te installeren dieper dan 50 meter onder het maaiveld in de boringsvrije zone Salland Diep, indien op basis van een boring ter plaatse van de voorgenomen activiteit wordt aangetoond dat de slecht doorlatende laag dieper ligt dan 50 meter. De activiteit kan worden uitgevoerd tot maximaal de diepte waarop de top	.

Nr.	CATEGORIEËN VAN GEVALLEN	BEPERKINGEN EN VOORSCHRIFTEN inhoudende de verplichting:	AFWIJKINGEN EN NADERE EISEN
		van de slecht doorlatende laag is aangetroffen. Degene die voornemens is de activiteit uit te voeren binnen een niet-omgevingsvergunningplichtige inrichting dient een ontheffing aan te vragen op grond van artikel 3.2.3.3, vijfde lid, van de verordening. Degene die voornemens is de activiteit uit te voeren binnen een omgevingsvergunningplichtige inrichting doet ten minste vier weken voor aanvang van de activiteit een melding aan het bevoegd gezag. Indien Gedeputeerde Staten bevoegd gezag zijn, zijn de artikelen 3.2.5.1 en 3.2.5.2 van de verordening van toepassing.	
22.	Een lozing uitvoeren van koelwater, afvalwater en overige vloeistoffen, op de wijze en in de boringsvrije zones als bedoeld in nr. 20	1. dat het niet is toegestaan een lozing op of in de bodem uit te voeren van koelwater, afvalwater en overige vloeistoffen, waarin schadelijke stoffen voorkomen, op de wijze zoals omschreven onder categorieën van gevallen, nr. 20. 2. dat het in afwijking van voorschrift 1 is toegestaan een lozing uit te voeren ten behoeve van een bodemenergiesysteem, als bedoeld in nr. 21, voorschrift 2.	

In Bijlage 4 bij de Omgevingsverordening Overijssel getiteld 'Algemene voorschriften lozing afvloeiend hemelwater van wegen in grondwaterbeschermingsgebieden' worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In de aanhef wordt 'artikel 3.2.2.4, vierde lid onder b' vervangen door 'artikel 3.2.2.7, tweede lid onder b.

B

Onder het kopje 'Aan doelvoorschrift 1 wordt in ieder geval voldaan indien:' wordt in voorschrift 4 de zinsnede 'de laatst vastgestelde circulaire streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering respectievelijk de Algemene Maatregel van Bestuur volgens artikel 36 en 37, zesde lid van de Wet bodembescherming' vervangen door 'bijlage 1 bij de Circulaire bodemsanering 2009, zoals gewijzigd op 3 april 2012'.

In Bijlage 5 bij de Omgevingsverordening Overijssel getiteld 'Algemene voorschriften voor mechanische ingrepen in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones' worden de volgende wijzigingen aangebracht:

In de aanhef wordt 'artikel 3.2.2.4, zesde lid, onder c en artikel 3.2.2.6, onder c' vervangen door 'artikel 3.2.2.9, tweede lid onder c en artikel 3.2.3.4, derde lid, onder c.

Onder het kopje 'Ten aanzien van boringen; Aan doelvoorschrift 4 wordt in ieder geval voldaan indien:' wordt in voorschrift 4 de zinsnede 'de laatst vastgestelde circulaire streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering respectievelijk de Algemene Maatregel van Bestuur volgens artikel 36 en 37, zesde lid van de Wet bodembescherming' vervangen door 'bijlage 1 bij de Circulaire bodemsanering 2009, zoals gewijzigd op 3 april 2012'.

Onder het kopje 'Ten aanzien van grond- en funderingswerken; Aan doelvoorschrift 1 wordt in ieder geval voldaan indien:' wordt voorschrift 3 onder c als volgt gewijzigd:

c. boor- of schroefpalen, indien wordt aangetoond dat de paalsystemen genoemd onder a en b op de betreffende locatie niet toepasbaar zijn;

Toelichting hoofdstuk 3

In de toelichting op de Omgevingsverordening Overijssel 2009 komt de toelichting op hoofdstuk 3 '3 Toelichting grondwaterbescherming en bodem', titel 3.1 'Algemeen' en titel 3.2 'Grondwaterbescherming' als volgt te luiden:

3.1 Grondwaterbescherming, algemeen

3.1.1 Begripsbepalingen en zorgplicht (waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones)

Op grond van de zorgplichtbepaling in artikel 3.1.1.2 is het verboden om in de beschermingsgebieden van (openbare) drinkwaterwinningen schadelijke stoffen te gebruiken en/of handelingen te verrichten die de grondwaterkwaliteit kunnen aantasten, zonder beschermende maatregelen of voorzieningen te treffen. In de verordening zijn slechts voor een beperkt aantal risico-activiteiten buiten inrichtingen expliciete regels opgenomen. De zorgplichtbepaling heeft daarom een belangrijke vangnetfunctie. Voor risico-activiteiten binnen inrichtingen is een zorgplichtbepaling opgenomen in de voorschriften en instructies in bijlage 3. Ter invulling van het begrip schadelijke stoffen is een niet-limitatieve stoffenlijst in bijlage 2.1 opgenomen.

3.1.2 Gebiedsaanwijzing (waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones)

Op grond van artikel 3.1.2.1 worden de beschermingsgebieden van drinkwaterwinningen aangewezen, de zogenaamde milieubeschermingsgebieden met de functie waterwinning. De beschermingsgebieden zijn onderverdeeld in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. De grenzen van de verschillende gebieden en zones zijn op perceelsniveau aangegeven aan de hand van topografisch herkenbare kenmerken. Een waterwingebied beslaat de directe omgeving van de pompputten. Deze gebieden worden begrensd door de lijn van waaraf het grondwater tenminste 60 dagen in het watervoerende pakket nodig heeft om de pompputten te bereiken.

Een grondwaterbeschermingsgebied en een boringsvrije zone liggen als een schil rond een waterwingebied. De grens van deze gebieden is de lijn, van waaraf het grondwater een periode van 25 jaar nodig heeft om de pompputten te bereiken (25-jaarszone). Een uitzondering hierop vormt de begrenzing van de boringsvrije zone Salland Diep. Het onderscheid tussen een grondwaterbeschermingsgebied en een boringsvrije zone is dat zich in een boringsvrije zone een beschermende kleilaag in de bodem bevindt, waardoor verontreinigingen het op te pompen grondwater niet kunnen bereiken.

Gedeputeerde Staten hebben op grond van artikel 3.1.2.2 de bevoegdheid de grenzen te wijzigen, bijvoorbeeld in verband met (ver)plaatsing van pompputten (eerste lid, onder a). Over het eerste lid, onder d. merken wij op dat een vergroting van de winning met maximaal 1 miljoen m³ naar onze verwachting niet zal leiden tot een "substantiële" vergroting van het beschermingsgebied, mede gezien de huidige omvang van winningen. De grenzen van de waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden worden aangegeven door middel van borden. De borden moeten in ieder geval worden geplaatst langs alle openbare wegen en vaarwegen die toegang geven tot het gebied of daaraan grenzen, op of nabij de grens van het gebied.

3.2 Grondwaterbescherming

3.2.1 Waterwingebieden

Een waterwingebied wordt aangemerkt als het meest kwetsbare deel van het beschermingsgebied van een drinkwaterwinning. In een waterwingebied dient het risico van verontreiniging van het grondwater absoluut voorkomen te worden. Daarvoor zijn zeer stringente beschermingsregels in de

verordening opgenomen. Naast de milieuregels in paragraaf 3.2.1 gelden de ruimtelijke ordeningsregels in titel 2.13 van de verordening.

In deze paragraaf wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten binnen en activiteiten buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer. Dit vloeit voort uit de systematiek van de Wet milieubeheer. Deze wet geeft beperkingen voor het stellen van rechtstreeks werkende regels voor inrichtingen in de verordening.

Activiteiten binnen inrichtingen (artikelen 3.2.1.1 t/m 3.2.1.3)

In de waterwingebieden mogen geen nieuwe inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer worden opgericht, met uitzondering van inrichtingen die noodzakelijk zijn voor de drinkwaterwinning.

Bestaande bedrijven mogen in werking blijven en kunnen wijzigen of uitbreiden als dit geen nadelige gevolgen heeft voor de waterwinning. Het gaat om inrichtingen die reeds (legaal) aanwezig waren op het moment dat de verbodsbepaling in werking is getreden.

In waterwingebieden is het niet toegestaan om binnen een inrichting koelwater, afvalwater en overige (verontreinigde) vloeistoffen te lozen en om een bodemenergiesysteem te installeren. Dit gelet op de (mogelijke) risico's van opwarming of verontreiniging van het grondwater.

Voor andere risico-activiteiten binnen een inrichting gelden extra voorschriften ter bescherming van de grondwaterkwaliteit. Deze zijn opgenomen in bijlage 3 bij de verordening. De voorschriften gelden zowel voor inrichtingen waarvoor een omgevingsvergunning voor de inrichting is vereist als voor inrichtingen waarvoor zo'n omgevingsvergunning niet is vereist en die vallen onder de werkingssfeer van een Algemene Maatregel van Bestuur op basis van artikel 8.40 van de Wet milieubeheer.

Voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen moeten de voorschriften door het bevoegd gezag aan de vergunning worden verbonden. Dit ingevolge de instructieregels op grond van artikel 1.3c van de Wet milieubeheer.

Voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen zijn de voorschriften rechtstreeks werkend. Wanneer de voorschriften niet afdoende zijn om de kwaliteit van het grondwater te beschermen kunnen nadere eisen worden gesteld. Dat kan ingeval de voorschriften nader moeten worden uitgewerkt ofwel een situatie in de voorschriften niet is voorzien.

Activiteiten buiten inrichtingen (artikelen 3.2.1.4 t/m 3.2.1.6)

In waterwingebieden zijn in principe alle activiteiten verboden die niet direct in verband staan met de waterwinning. Het verbod is niet van toepassing op activiteiten die noodzakelijk zijn voor de drinkwaterwinning. Het verbod geldt ook niet wanneer het waterleidingbedrijf een beheerplan heeft opgesteld voor het waterwingebied. In het plan dient te zijn aangegeven: op welke wijze het gebied is of wordt ingericht en beheerd, op welke wijze de bodem en het grondwater met het oog op de waterwinning worden beschermd en welke activiteiten in het gebied worden uitgevoerd.

De toepassing van schadelijke stoffen in een waterwingebied is in enkele gevallen toegestaan. Het gaat ondermeer om het voorhanden hebben van kleine hoeveelheden schadelijke stoffen voor normaal (huishoudelijk) gebruik of verkoop. Aangehouden wordt een maximale hoeveelheid van 20 tot 25 kilo of liter. Ook geldt een uitzondering voor het verspreiden van wegzout en het vervoeren van schadelijke stoffen over de weg. Bestaande constructies en werken mogen in stand blijven. Het gaat om constructies en werken die reeds (legaal) aanwezig waren op het moment dat de verbodsbepaling in werking is getreden. Wijziging of uitbreiding van de constructies of werken is mogelijk indien wordt aangetoond dat dit geen nadelige gevolgen heeft voor de grondwaterbescherming.

In spaarzame gevallen kunnen in de waterwingebieden nieuwe activiteiten worden toegestaan, die niet direct in verband staan met de waterwinning. Gedeputeerde Staten kunnen in die gevallen (onder strikte voorwaarden) ontheffing verlenen van het verbod. De activiteiten mogen geen extra risico's met zich meebrengen voor de grondwaterkwaliteit. Het gaat ondermeer om natuurontwikkeling en extensieve recreatie. Daarbij kan worden gedacht aan extensieve beweiding (max. 1,5 GVE) ten behoeve van natuurbeheer en het openstellen van het gebied voor publiek ten behoeve van educatie en recreatie. Ook activiteiten van groot maatschappelijk belang kunnen in uitzonderlijke gevallen worden toegestaan. Gezien de kwetsbaarheid van een waterwingebied is het noodzakelijk dat een adequate afweging wordt gemaakt en specifieke voorwaarden worden gesteld ingeval van nieuwe activiteiten. Daarom is gekozen voor het instrument van de ontheffingverlening.

3.2.2 Grondwaterbeschermingsgebieden

In een grondwaterbeschermingsgebied dient het risico van verontreiniging van het grondwater

zoveel mogelijk voorkomen te worden. De verordening bevat regels voor activiteiten die een risico kunnen vormen voor de grondwaterkwaliteit. Een aantal activiteiten met een groot risico zijn verboden of slechts onder strenge voorwaarden toegestaan. Voor overige risico-activiteiten gelden specifieke regels en voorschriften. Naast de milieuregels in paragraaf 3.2.2 gelden de ruimtelijke ordeningsregels in titel 2.13 van de verordening.

In deze paragraaf wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten binnen en activiteiten buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer. Dit vloeit voort uit de systematiek van de Wet milieubeheer. Deze wet geeft beperkingen voor het stellen van rechtstreeks werkende regels voor inrichtingen in de verordening.

Activiteiten binnen inrichtingen (artikelen 3.2.2.1 t/m 3.2.2.3)

In de grondwaterbeschermingsgebieden geldt een oprichtingsverbod voor bepaalde categorieën inrichtingen. Het gaat om bedrijven met een bodemindex B volgens de brochure Bedrijven en milieuzonering, VNG, editie 2009. Deze lijst komt op hoofdlijnen overeen met de voorheen geldende verbodslijst uit 1992. De verbodslijst is zowel van toepassing op inrichtingen met een omgevingsvergunningplicht voor de inrichting als voor inrichtingen zonder omgevingsvergunningplicht, die vallen onder de werkingssfeer van een Algemene Maatregel van Bestuur op basis van artikel 8.40 van de Wet milieubeheer.

In interprovinciaal verband is voor inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden op basis van een risico-analyse een nieuwe, verkorte, verbodslijst opgesteld in combinatie met een stoffenbeoordelingsmethodiek voor inrichtingen. Verwacht wordt dat deze nieuwe regeling een behoorlijke administratieve lastenverzwaring voor gemeenten en provincie met zich meebrengt, wat zou kunnen leiden tot verslechtering van het beschermingsniveau. Daarom hebben wij deze regeling vooralsnog niet opgenomen in de verordening. Aan de hand van ervaringen van andere provincies zullen wij in 2014/2015 bezien of we de regels voor inrichtingen aanpassen.

In grondwaterbeschermingsgebieden is het niet toegestaan om binnen een inrichting koelwater, afvalwater en overige (verontreinigde) vloeistoffen te lozen en om een bodemenergiesysteem te installeren. Dit gelet op de (mogelijke) risico's van opwarming of verontreiniging van het grondwater. Verder worden eerst de resultaten afgewacht van enkele langjarige, landelijke proefprojecten waarbij de risico's van bodemenergiesystemen in beeld worden gebracht.

Voor andere risico-activiteiten binnen een inrichting gelden extra voorschriften ter bescherming van de grondwaterkwaliteit. Deze zijn opgenomen in bijlage 3 bij de verordening. De voorschriften gelden zowel voor inrichtingen waarvoor een omgevingsvergunning voor de inrichting is vereist als voor inrichtingen waarvoor zo'n omgevingsvergunning niet is vereist en die vallen onder de werkingssfeer van een Algemene Maatregel van Bestuur op basis van artikel 8.40 van de Wet milieubeheer. Voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen moeten de voorschriften door het bevoegd gezag aan de vergunning worden verbonden. Dit ingevolge de instructieregels op grond van artikel 1.3c van de Wet milieubeheer.

Voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen zijn de voorschriften rechtstreeks werkend. Wanneer de voorschriften niet afdoende zijn om de kwaliteit van het grondwater te beschermen kunnen nadere eisen worden gesteld. Dat kan ingeval de voorschriften nader moeten worden uitgewerkt ofwel een situatie in de voorschriften niet is voorzien.

Activiteiten buiten inrichtingen

Grote en grootschalige projecten (artikel 3.2.2.4 en artikel 3.2.4.1)

In grondwaterbeschermingsgebieden geldt voor grote en grootschalige projecten een verbod met een ontheffingsmogelijkheid. Het gaat hier om projecten die grote tot zeer grote risico's met zich kunnen meebrengen voor de bescherming van de grondwaterkwaliteit. Bij de beschrijving van de activiteiten is aansluiting gezocht bij het Besluit milieu-effectrapportage 1994, zoals die gold vóór de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit op 1 april 2011.

- a. Bij grote respectievelijk grootschalige dag- of verblijfsrecreatie (recreatieve of toeristische voorzieningen) kan worden gedacht aan voorzieningen of een combinatie van voorzieningen met een oppervlakte van ten minste 1 respectievelijk 10 hectare in het beschermingsgebied. De ontheffingsplicht geldt voor voorzieningen met een oppervlakte van 1 ha of meer in het beschermingsgebied.
- b. Van grote respectievelijk grootschalige woningbouwprojecten is sprake ingeval van de bouw van meer dan 10 respectievelijk 100 woningen in het beschermingsgebied. Een ontheffingsplicht bestaat bij de bouw van meer dan 10 woningen.
- c. Bij grote respectievelijk grootschalige stedenbouw denken wij aan de aanleg dan wel de wijziging of uitbreiding van stadsprojecten met inbegrip van winkelcentra, bedrijven voor horeca, handel en dienstverlening of parkeerterreinen betrekking hebbend op een

- oppervlakte van ten minste 1 hectare (groot) respectievelijk 10 hectare (grootschalig) in het beschermingsgebied. Een ontheffingsplicht geldt vanaf 1 hectare.
- d. Onder grootschalige wegen worden begrepen stroomwegen (hoofdwegen, autosnelwegen en autowegen) en de daarbij behorende bruggen, viaducten en andere kunstwerken voor het verkeer vallen onder het begrip grootschalig. Onder grote autowegen worden begrepen gebiedsontsluitingswegen. Voor de aanleg, wijziging of uitbreiding van genoemde wegen geldt een ontheffingsplicht. Voor de begrippen stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen wordt verwezen naar de provinciale Omgevingsvisie.
- Met grote parkeerterreinen/transferia worden ondermeer bedoeld parkeerterreinen/transferia voor ten minste 50 personenauto's, parkeerterreinen voor transportmaterieel, zoals vrachtwagens, tankauto's, bussen en dergelijke en parkeerterreinen waar handelingen met schadelijke stoffen (bijvoorbeeld overslag) plaatsvinden. Voor de aanleg, wijziging of uitbreiding van genoemde parkeerterreinen geldt een ontheffingsplicht.
- Van een grote waterweg/haven is sprake ingeval de waterweg/haven kan worden bevaren door schepen met een laadvermogen van 250 ton tot 900 ton.
- Van een grootschalige waterweg/haven kan worden gesproken bij een waterweg/haven die kan worden bevaren door schepen met een laadvermogen van 900 ton of meer. De ontheffingsplicht geldt voor de aanleg, wijziging of uitbreiding van waterweg/havens die kunnen worden bevaren door schepen met een laadvermogen vanaf 250 ton.
- Voor aanleg, wijziging en uitbreiding van spoorwegen en bijbehorende bruggen, viaducten en andere kunstwerken voor het verkeer per spoor geldt een ontheffingsplicht. De ontheffingsplicht geldt niet voor onderhoudswerkzaamheden aan spoorwegen.
- e. De aanleg, wijziging of uitbreiding van een bedrijventerrein is ontheffingsplichtig bij een oppervlakte van ten minste 1 hectare in het beschermingsgebied. In dat geval is sprake van een groot bedrijventerrein.
- Van een grootschalig bedrijventerrein is sprake bij een oppervlakte van ten minste 10 hectare in het beschermingsgebied.
- f. Van een grote buisleiding is sprake ingeval van een buisleiding voor het transport van olie(producten), chemicaliën of gas (met uitzondering van aardgas) die over een lengte van 1 kilometer of meer is gelegen of geprojecteerd binnen een grondwaterbeschermingsgebied. In dat geval geldt een ontheffingsplicht. Grootschalige buisleidingen zijn buisleidingen die over een lengte van 5 kilometer of meer in een beschermingsgebied liggen. Ook deze buisleidingen zijn ontheffingsplichtig. Voor transportleidingen voor aardgas, water, afvalwater en stoom geldt geen ontheffingsplicht.

Overige risicoactiviteiten (artikelen 3.2.2.5 t/m 3.2.2.10 en artikelen 3.2.5.1 en 3.2.5.2)

Een aantal, zogenaamde overige risicoactiviteiten is in grondwaterbeschermingsgebieden niet toegestaan of slechts onder voorwaarden. Het gaat om de volgende activiteiten:

1. het toepassen van meststoffen anders dan dierlijke meststoffen, anorganische meststoffen, compost en kalkmeststoffen; vanwege het risico van mogelijk aanwezige onbekende verontreinigingen in meststoffen en de complexe handhaafbaarheid van het gebruik van deze meststoffen;
2. toepassen van IBC-bouwstoffen, grond en baggerspecie; omdat het gebruik van verontreinigd materiaal risico's met zich mee kan brengen voor de kwaliteit van het grondwater voor de drinkwaterwinning. De toepassing van IBC-bouwstoffen is nooit toegestaan omdat deze bouwstoffen dermate verontreinigd zijn dat zij niet zonder isolatiemaatregelen mogen worden toegepast. Toepassing van licht verontreinigde grond en bagger (klasse A en klasse Wonen) is alleen onder voorwaarden toegestaan. Het materiaal moet uit hetzelfde grondwaterbeschermingsgebied afkomstig zijn (stand-still op gebiedsniveau). Ook geldt de voorwaarde dat geen verontreinigd materiaal op een schone bodem mag worden toegepast (stand-still op lokaal niveau). Voor grootschalige toepassingen van licht verontreinigde grond en bagger (tenminste 5000 m³) geldt dat het materiaal uit hetzelfde grondwaterbeschermingsgebied afkomstig moet zijn en door onderzoek moet worden aangetoond dat door de toepassing de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning niet toenemen. Daarnaast geldt voor deze grootschalige toepassingen een meldingsplicht. Voor verspreiding van baggerspecie vanuit watergangen, die vrijkomt bij regulier onderhoud, over aangrenzende percelen biedt het Besluit bodemkwaliteit voldoende bescherming en geldt een vrijstelling.
3. het uitvoeren van lozingen; gelet op de risico's van opwarming of verontreiniging van het grondwater. Een uitzondering geldt voor de lozing van hemelwater afkomstig van daken van

particuliere huishoudens, gezien de beperkte risico's en de complexe handhaafbaarheid. Het lozen van hemelwater vanaf wegen en parkeerplaatsen en andere terreinen voor gemotoriseerd verkeer is toegestaan wanneer wordt voldaan aan algemene voorschriften. Daarnaast geldt een meldingsplicht.

4. het hebben of tot stand brengen van constructies waarbij schadelijke stoffen op of in de bodem worden vervoerd, op- of overgeslagen; vanwege het risico op lekkages waardoor schadelijke stoffen het grondwater kunnen verontreinigen. Voor een aantal constructies geldt een uitzondering. Het gaat om voorzieningen voor de inzameling en transport van afvalwater en om voorzieningen voor opslag en transport van schadelijke stoffen voor niet-bedrijfsmatige doeleinden omdat daarvoor algemeen aanvaarde landelijke regelgeving geldt. Verder is het tot stand brengen, wijzigen of uitbreiden van buisleidingen voor het transport van olie, chemicaliën en gas (niet zijnde aardgas) binnen het beschermingsgebied uitgezonderd, mits extra voorzieningen en maatregelen voor aanleg en beheer van de buisleidingen worden getroffen. Hiervoor geldt een meldingsplicht. Deze bepaling geldt voor buisleidingen die over een lengte tot 1 km in het beschermingsgebied liggen. Voor buisleidingen met een lengte van meer dan 1 km geldt een ontheffingsplicht.
5. het uitvoeren van mechanische ingrepen; vanwege de risico's dat de beschermende werking van slecht doorlatende bodemlagen worden aangetast. Voor mechanische ingrepen die noodzakelijk zijn voor de waterwinning geldt een uitzondering op het verbod. Overige mechanische ingrepen zijn alleen toegestaan wanneer wordt voldaan aan algemene voorschriften en vooraf een melding wordt ingediend.
6. het tot stand brengen van bodemenergiesystemen; omdat nog onvoldoende duidelijk is dat deze systemen geen negatieve invloed hebben op de kwaliteit van het grondwater ten behoeve van de drinkwaterwinning. Het verbod geldt in afwachting van resultaten van landelijke proefprojecten.

3.2.3 Boringsvrije zones

In een boringsvrije zone bevinden zich tussen het maaiveld en het watervoerende pakket waaraan het grondwater wordt onttrokken, zodanige beschermende bodemlagen dat met beperkte regels kan worden volstaan.

In boringsvrije zones is het beschermingsregime erop gericht om de zones te vrijwaren van mechanische bodemingrepen, die de beschermende functie van slecht doorlatende bodemlagen teniet zouden kunnen doen. Ook moet worden voorkomen dat schadelijke stoffen het grondwater verontreinigen dat wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening. Om die reden is een verbod opgenomen om koelwater, afvalwater en overige (verontreinigde) vloeistoffen te lozen en om bodemenergiesystemen te installeren vanaf een bepaalde diepte in de ondergrond. Dit geleet op de (mogelijke) risico's van opwarming of verontreiniging van het grondwater. Verder worden eerst de resultaten afgewacht van enkele langjarige, landelijke proefprojecten waarbij de risico's van bodemenergiesystemen in beeld worden gebracht.

Overige mechanische ingrepen zijn alleen toegestaan wanneer wordt voldaan aan algemene voorschriften en vooraf een melding wordt ingediend. Voor de boringsvrije zone Salland-Diep is het mogelijk om een bodemenergiesysteem te installeren en een daarmee samenhangende lozing uit te voeren, dieper dan vijftig meter onder het maaiveld, mits wordt aangetoond dat de beschermende kleilaag dieper ligt dan vijftig meter.

In deze paragraaf wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten binnen en activiteiten buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer. Dit vloeit voort uit de systematiek van de Wet milieubeheer. Deze wet geeft beperkingen voor het stellen van rechtstreeks werkende regels voor inrichtingen in de verordening. De hiervoor genoemde regels in boringsvrije zones gelden zowel voor activiteiten binnen inrichtingen als voor activiteiten buiten inrichtingen.

Activiteiten binnen inrichtingen (artikelen 3.2.3.1 t/m 3.2.3.3 en artikelen 3.2.4.1, 3.2.5.1 en 3.2.5.2)

Onderscheid is gemaakt in regels voor inrichtingen waarvoor een omgevingsvergunning voor de inrichting is vereist en voor inrichtingen waarvoor zo'n omgevingsvergunning niet is vereist en die vallen onder de werkingssfeer van een Algemene Maatregel van Bestuur op basis van artikel 8.40 van de Wet milieubeheer. Qua inhoud komen de regels en voorschriften overeen. De voorschriften zijn opgenomen in bijlage 3 bij de verordening.

Voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen moeten de voorschriften door het bevoegd gezag aan de vergunning worden verbonden. Dit ingevolge de instructieregels op grond van artikel 1.3c van de Wet milieubeheer.

Voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen zijn de voorschriften rechtstreeks werkend. Wanneer de voorschriften niet afdoende zijn om de kwaliteit van het grondwater te beschermen kunnen nadere eisen worden gesteld. Dat kan ingeval de voorschriften nader moeten worden uitgewerkt ofwel een situatie in de voorschriften niet is voorzien.

Voor het installeren van een bodemenergiesysteem in de boringsvrije zone Salland Diep dieper dan vijftig meter binnen een omgevingsvergunningplichtige inrichting geldt een meldingsplicht aan het bevoegd gezag, binnen een niet-omgevingsvergunningplichtige inrichting geldt een ontheffingsplicht.

Activiteiten buiten inrichtingen (artikel 3.2.3.4 en artikelen 3.2.4.1, 3.2.5.1 en 3.2.5.2)

Voor lozingen, mechanische ingrepen en bodemenergiesystemen die plaatsvinden buiten een inrichting gelden de hiervoor genoemde regels en voorschriften rechtstreeks. Voor mechanische ingrepen geldt een meldingsplicht. Voor het installeren van een bodemenergiesysteem in de boringsvrije zone Salland Diep dieper dan vijftig meter geldt een ontheffingsplicht.

3.2.4 Ontheffingen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Voor het verlenen en wijzigen van een ontheffing geldt de voorwaarde dat een onherroepelijk bestemmingsplan de gedragingen of activiteiten toestaat (artikel 3.2.4.1, eerste lid). Voor het al of niet toestaan van risicoactiviteiten is het provinciaal planologische beleid uitgangspunt.

Risicoactiviteiten in waterwingebieden, grote of grootschalige risicoactiviteiten in grondwaterbeschermingsgebieden en bodemenergiesystemen dieper dan vijftig meter in de boringsvrije zone Salland-Diep worden in principe geweerd. Ze kunnen slechts bij uitzondering en onder voorwaarden, te verbinden aan een ontheffing, worden toegestaan.

3.2.5 Meldingen in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Voor de handhaving van de gestelde regels is het van belang dat de provincie tijdig informatie ontvangt over het voornemen om activiteiten uit te voeren die risico's voor de grondwaterkwaliteit met zich meebrengen. Hoewel het streven van de provincie er op is gericht zo min mogelijk administratieve lastendruk te veroorzaken, is in een aantal gevallen een meldingsplicht ingevoerd. Dit geldt voor de volgende activiteiten buiten inrichtingen: grootschalige toepassing van verontreinigde grond en baggerspecie, lozing van afvloeiend hemelwater vanaf wegen en parkeerplaatsen, aanleg en wijziging van buisleidingen en mechanische ingrepen in grondwaterbeschermingsgebieden en voor mechanische ingrepen op een bepaalde diepte in boringsvrije zones.

3.2.6 Vergoeding van kosten en schade in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Paragraaf 3.2.6 bevat enkele procedurele bepalingen met betrekking tot de totstandkoming van een beslissing over de vergoeding van schade en kosten door het van toepassing worden van grondwaterbeschermingsregels. De bepalingen vormen een uitwerking van en aanvulling op de bepalingen in de Wet milieubeheer en de Algemene wet bestuursrecht. Bij de voorbereiding van een schadevergoedingsbeschikking zullen doorgaans alleen de aanvrager, de adviserende deskundigen en de grondwateronttrekker (het waterleidingbedrijf) betrokken zijn, daarom is afdeling 4.1 Awb van toepassing. Het bevoegde gezag kan zich laten adviseren door één of meer deskundigen. Wezenlijk voor de advisering is dat de deskundigen in staat zijn een onpartijdig oordeel te geven over de toepasselijkheid van de wettelijke criteria op de aanvraag om vergoeding of op de ambtshalve toekenning daarvan. Naast de aanvrager of degene aan wie Gedeputeerde Staten uit eigen beweging een schadevergoeding willen toekennen, wordt ook het waterleidingbedrijf in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk haar opvattingen kenbaar te maken. Het waterleidingbedrijf heeft een bijzonder belang bij de besluitvorming terzake omdat de kosten van schadevergoeding voor haar rekening kunnen worden gebracht.

Sinds 1995 geldt het 'Schadevergoedingsconvenant formele claims grondwaterbescherming 1995-1998' tussen Gedeputeerde Staten, colleges van burgemeester en wethouders van betrokken gemeenten en het waterleidingbedrijf voor de procedure voor de afwikkeling van verzoeken om schadevergoeding in verband met de toepassing van grondwaterbeschermingsregels. Het convenant is tot op heden jaarlijks stilzwijgend verlengd. Het convenant geldt in aanvulling op en ter

uitwerking van de procedurebepalingen in deze paragraaf. In het convenant is geregeld dat partijen in eerste instantie proberen een minnelijke regeling te treffen, zodat de formele wettelijke regeling niet hoeft te worden gevolgd. De wettelijke regeling heeft dus een vangnetfunctie.

Toelichting 3.3.

In hoofdstuk 3 'Grondwaterbescherming en bodem', titel 3.3 'Bodem', paragraaf 3.3.2 'Ontgrondingen' wordt artikel 3.3.2.1 'Vrijstelling vergunningplicht', eerste lid, onder b, als volgt gewijzigd:

b. het aanleggen, onderhouden, wijzigen of opruimen van een werk, waarvan het oppervlak is vastgelegd op

de plankaart of op het inrichtingsplan van een onherroepelijk bestemmingsplan of van een onherroepelijk projectbesluit, als bedoeld in artikel 3.10 van Wet ruimtelijke ordening, waarbij niet dieper wordt gegraven dan 3 meter beneden het oorspronkelijke niveau;

In de toelichting op de Omgevingsverordening Overijssel 2009 wordt de toelichting op hoofdstuk 3 '3 Grondwaterbescherming en bodem', titel 3.3 'Bodem', paragraaf 3.3.2 'Ontgrondingen', artikel 3.3.2.1 'Vrijstelling van de vergunningplicht' onder b, de tweede zin gewijzigd als volgt:

"Werken door of in opdracht van gemeenten en waterschappen: 'Het gaat hier om specifiek werkgebonden ontgrondingen, waarvan ten aanzien van het werk een expliciete tweedimensionale (wat betreft oppervlak) afweging heeft plaatsgevonden binnen een (onherroepelijk) ruimtelijk plan, uitmondend in een concrete bestemming op de plankaart (bijvoorbeeld bestemming water voor aanleg van een waterpartij) of op een inrichtingsplan.' Ook hier geldt verder een functionele begrenzing van de diepte op grond van onderhavige verordening, waaraan wat betreft waterpartijen ook een volumegrens is toegevoegd, daar ruimtelijk niet is voorzien in een waterhuishoudkundige afweging in de vorm van een watertoets".

Hoofdstuk 4 Water

Wijziging Artikel 4.2.3.

Een extra artikel 4.2.3a wordt toegevoegd om onderscheid te kunnen maken tussen de verdringingsreeks voor het IJsselmeergebied en de verdringingsreeks Twentekanalen/Overijsselse Vecht

Artikel 4.2.3 Regionale verdringingsreeks onttrekking IJsselmeergebied

1. In geval van een watertekort of dreigend watertekort wordt met het oog op de verdeling van het beschikbare water over de in artikel 2.1 lid 1 onder 3° van het Waterbesluit bedoelde behoeften bij het beheer van de regionale wateren achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. onttrekking voor proces- en gietwater voor de glastuinbouw;
 - b. doorspoeling ter bestrijding van verzilting of verontreiniging van oppervlaktewater waaruit proces- of gietwater onttrokken wordt;
 - c. beregening van akker- en tuinbouwgewassen.
2. In geval van een watertekort of dreigend watertekort wordt met het oog op de verdeling van het beschikbare water over de in artikel 2.1 onder 4° van het Waterbesluit bedoelde behoeften bij het beheer van de regionale wateren achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. In geval van een doorspoeling van stedelijk en landelijk gebied ter voorkoming van botulisme en blauwalgen, in geval sprake is van een risico voor de volksgezondheid;
 - b. doorspoeling tegen verzilting en verontreiniging ten behoeve van beregening akker- en tuinbouw;
 - c. peilhandhaving klei- en zandgebieden;
 - d. peilhandhaving en doorspoeling van niet kwetsbare natuur;
 - e. beregening gras/maïs;
 - f. doorspoeling tegen botulisme en blauwalgen voor zover de volksgezondheid niet in het geding is.

Artikel 4.2.3a Regionale verdringingsreeks onttrekking Twentekanalen/Overijsselse Vecht

1. In geval van een watertekort of dreigend watertekort wordt met het oog op de verdeling van het beschikbare water over de in artikel 2.1 onder 3° van het Waterbesluit bedoelde behoeften bij het beheer van de regionale wateren achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. onttrekking voor proceswater;
 - b. doorspoeling ter bestrijding van verzilting of verontreiniging van oppervlaktewater waaruit proces- of gietwater onttrokken wordt
 - c. beregening van kapitaalintensieve gewassen
2. In geval van een watertekort of dreigend watertekort wordt met het oog op de verdeling van het beschikbare water over de in artikel 2.1 onder 4° van het Waterbesluit bedoelde behoeften bij het beheer van de regionale wateren achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. doorspoelen in geval van (de kans op) acuut risico voor de volksgezondheid;
 - b. scheepvaart;
 - c. peilhandhaving en beregening ten behoeve van akkerbouw;
 - d. beregening gras/maïs;
 - e. peilhandhaving en doorspoeling van niet kwetsbare natuur;
 - f. doorspoeling ten behoeve van aquatische ecologie (KRW).

Algemene toelichting bij artikel 4.2.3 en 4.2.3a

Regionale verdringingsreeks onttrekking uit IJsselmeer en Twentekanalen / Overijsselse Vecht

In artikel 2.2 van het Waterbesluit is bepaald dat bij provinciale verordening voor de regionale wateren de rangorde kan worden bepaald van de maatschappelijke en ecologische behoeften bij watertekorten.

In de artikelen 4.2.3 en 4.2.3a is voor respectievelijk het IJsselmeergebied en het Twentekanalen / Overijsselse Vechtsysteem van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Van watertekort is sprake indien de vraag naar water vanuit de verschillende maatschappelijke en economische behoeften groter is dan het aanbod, waarbij het gaat om de beschikbaarheid van voldoende water van die kwaliteit die voor bepaalde behoeften nodig is. Het beheer van het regionale watersysteem is er, onder andere, op gericht alle watervragers zoveel mogelijk van het benodigde water te voorzien. In tijden van watertekort is dit echter niet meer mogelijk. De gevolgen voor waterverbruikers kunnen aanzienlijk zijn. De regionale verdringingsreeks biedt helderheid over welke behoefte in een situatie van watertekort voorgaat boven de anderen en draagt bij aan een slagvaardig en eenduidig optreden van de waterbeheerder in situaties van watertekorten.

In de Omgevingsvisie is aangegeven, dat de hiervoor beschreven landelijke verdringingsreeks gevolgd moet worden.

Voor de onttrekkingen in het IJsselmeergebied en het Twentekanalen / Overijsselse Vechtsysteem is het echter noodzakelijk om voor deze gebieden een aparte verdringingsreeksen in deze verordening op te nemen.

Artikel 2.1 van het Waterbesluit legt de landelijke verdringingsreeks vast. De landelijke verdringingsreeks bepaalt hoe het beschikbare water in de door het Rijk beheerde wateren wordt verdeeld in tijden van watertekort. De reeks is daardoor van toepassing in alle rijkswateren. Daarnaast is er een groot aantal gebieden waar het oppervlaktewater niet door het Rijk beheerd wordt. In de landelijke verdringingsreeks zijn de "watergebruikers" ingedeeld in 4 categorieën.

Binnen de categorieën 1 (veiligheid en voorkomen onomkeerbare schade aan waterkeringen, onomkeerbare klink en zetting en onomkeerbare schade aan natuur) en 2 (drinkwatervoorziening en energievoorziening) is sprake van een door het Rijk vastgestelde prioriteitsvolgorde.

Binnen de categorieën 3 en 4 is er ruimte voor een regionale prioritering op basis van minimalisatie van de economische en maatschappelijke schade. Dat kan in principe betekenen dat elke partij of regio binnen categorieën 3 en 4 anders prioriteert.

Een werkgroep heeft voor het gebied rondom het IJsselmeer geadviseerd om die prioritering voor Noord-Nederland zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen. In het rapport Waterverdeling Noord-Nederland, Advies van de Werkgroep Regionale Uitwerking Verdringingsreeks Noord-Nederland, september 2006³ is daar uitwerking aan gegeven. Op basis van dit rapport leggen de provincies rondom het IJsselmeer de verdringingsreeks voor onttrekkingen uit het IJsselmeer in de verordening vast.

In opdracht van de Coördinatiecommissie Twentekanalen/Overijsselse Vecht is in 2009 en 2010 onderzoek verricht naar prioritering van de watervraag in het aanvoergebied van de Twentekanalen en de Overijsselse Vecht. De resultaten van dat onderzoek zijn neergelegd in het rapport Actualisatie aan-/afvoerdebieten en verdringingsreeks Twentekanalen en Overijsselse Vecht, juli 2010⁴. Het advies van de Coördinatiecommissie Twentekanalen/Overijsselse Vecht is verwerkt in het Waterakkoord Twentekanalen/Overijsselse Vecht, dat de basis vormt voor de verdringingsreeks voor de aanvoer naar dit watersysteem.

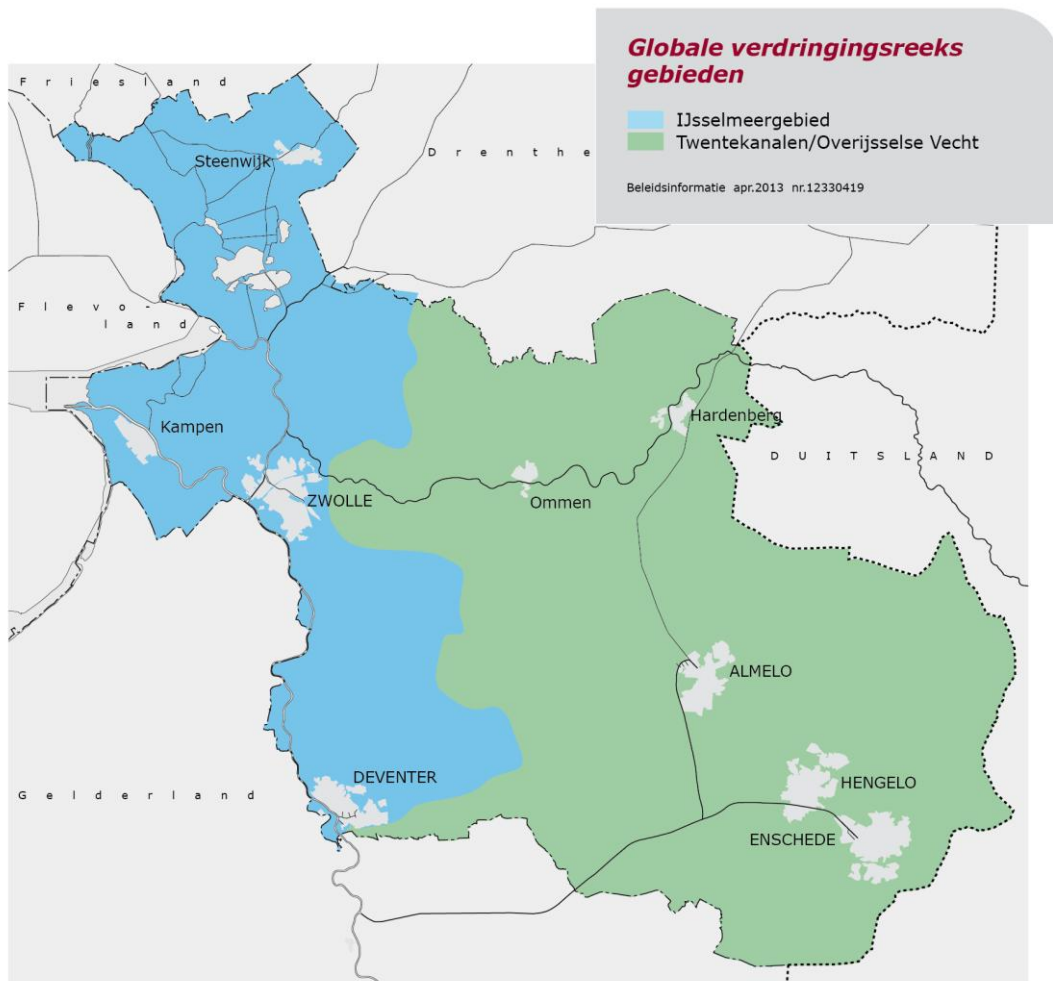
Op basis van dit rapport leggen de provincies Drenthe, Overijssel en Gelderland het advies voor de verdringingsreeks voor onttrekkingen uit het Twentekanalen/Overijsselse Vechtsysteem in de verordening vast.

Bij artikel 4.2.3 is zowel in lid 2 als in lid 3 de berekening van akker- en tuinbouwgewassen opgenomen. Hiervoor geldt dat als uitgangspunt geldt dat dit tot de vierde categorie behoort. Echter, overeenkomstig het advies Waterverdeling Noord-Nederland geldt voor een situatie in de

³ Waterverdeling Noord-Nederland, Advies van de werkgroep Regionale uitwerking Verdringingsreeks Noord-Nederland, herziening november 2009.

⁴ Actualisatie aan-/afvoerdebieten en verdringingsreeks Twentekanalen en Overijsselse Vecht, 6 juli 2010, Witteveen & Bos.

derde categorie dat 'deze uitzonderingsmogelijkheid alleen geldt wanneer met relatief kleine hoeveelheden water relatief grote sociaaleconomische gevolgen als faillissementen te voorkomen zijn. Kan structureel van toepassing zijn of er kan in voorkomende gevallen incidenteel gebruik van worden gemaakt'.

Titel 4.5. Legger waterstaatswerken

Artikel 4.5.1 lid 6 van de Omgevingsverordening Overijssel wordt als volgt gewijzigd:

6. Gedeputeerde Staten kunnen voor waterstaatswerken vrijstelling verlenen van de leggerplicht bedoeld in artikel 5.1 van de wet met betrekking tot ligging, vorm, afmeting en constructie indien deze waterstaatswerken zich naar hun aard of functie niet lenen voor omschrijving van die elementen.

Toelichting Titel 4.5. Legger waterstaatswerken

In artikel 5.1 van de Waterwet is bepaald dat de beheerder zorg draagt voor de vaststelling van een legger, waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. In artikel 1.1 van de Waterwet is bepaald welke beheersobjecten onder waterstaatswerken zijn begrepen. De Waterwet vermeldt de basisgegevens die van de legger deel uitmaken. De ligging van de waterstaatswerken en daaraan grenzende beschermingszones wordt aangegeven op overzichtskaarten.

In de Waterwet is bepaald dat bij provinciale verordening ten aanzien van inhoud, vorm en periodieke herziening van de legger voor daarbij te onderscheiden categorieën van waterstaatswerken nadere voorschriften kunnen worden gegeven. In deze titel wordt dit onderwerp nader uitgewerkt.

De beheerder draagt er zorg voor dat de gegevens in de legger actueel blijven. De legger voor de oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden, primaire- en regionale waterkeringen of ondersteunende kunstwerken kunnen door de beheerder desgewenst bij een of meer afzonderlijke besluiten, in afzonderlijke documenten worden vastgesteld dan wel worden gecombineerd.

De legger is van belang voor de toetsing van de waterstaatswerken aan de gestelde normen.

Deze toetsing wordt mogelijk door de gegevens in de legger, waarin de vereiste toestand van de waterstaatswerken is aangegeven, te vergelijken met de feitelijke toestand van de waterstaatswerken.

De legger op grond van de Waterwet moet worden onderscheiden van de legger als bedoeld in artikel 78 van de Waterschapswet. Desgewenst kunnen beide leggers in één document worden gecombineerd. De Waterschapswet bevat enkele procedurele bepalingen met betrekking tot de voorbereiding en vaststelling van de laatstgenoemde legger (toepassing inspraakverordening).

In het derde lid van artikel 5.1 van de wet is bepaald dat bij of krachtens provinciale verordening vrijstelling kan worden verleend van de verplichting om op de legger ligging, vorm, afmeting, constructie van waterstaatswerken te omschrijven met betrekking tot bepaalde waterstaatswerken die zich naar hun aard of functie niet lenen voor het omschrijven van die elementen, dan wel van geringe afmetingen zijn. Van deze mogelijkheid is in artikel 4.5.1 lid 6 van deze verordening gebruik gemaakt, gelet op de aard en functie van de in dat artikel genoemde waterstaatswerken.

Toelichting bij artikel 4.5.1

Voor de vast te leggen gegevens in de legger van de regionale waterkering (en ondersteunende kunstwerken) zijn maatgevend de gestelde veiligheidsnorm, de technische leidraad en de voorschriften, bedoeld in artikel 4.2.2 van deze verordening. Met behulp van situatietekeningen en, waar mogelijk, dwarsprofielen wordt in de legger aangegeven wat de vereiste en te handhaven afmetingen van (de primaire en regionale) waterkering en de daaraan grenzende beschermingszones zijn.

Voor de vast te leggen gegevens in de legger van de oppervlaktewaterlichamen en bergingsgebieden (en ondersteunende kunstwerken) zijn maatgevend de gestelde normen en de voorschriften, bedoeld in artikel 4.2.4 van deze verordening, met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren moeten zijn ingericht (het voorkomen en tegengaan van wateroverlast).

Het opstellen van deze legger is mede van belang gelet op de uit het Nationaal Bestuursakkoord Water voor de beheerder voortvloeiende verplichting om de regionale watersystemen te toetsen in samenhang met het GGOR.

Met behulp van situatietekeningen en, waar mogelijk, overige gegevens met betrekking tot de bergings- en afvoercapaciteit, wordt in de legger aangegeven wat de vereiste en te handhaven afmetingen van de te onderscheiden oppervlaktewaterlichamen of categorieën van oppervlaktewaterlichamen en daaraan grenzende beschermingszones, alsmede van de bergingsgebieden, zijn.

De gegevens in de legger zijn mede van belang voor de ruimtelijke reikwijdte van verbods- en beheerbepalingen ingevolge de Waterwet of de waterschapskeur (de werkingssfeer het vereiste van vergunningen of ontheffingen). Omdat hieruit gevolgen kunnen voortvloeien voor belanghebbende

eigenaren en gebruikers van onroerende zaken die nabij waterstaatswerken zijn gelegen ligt het in de rede dat bij de voorbereiding van de legger de procedure, bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, wordt gevolgd.

Hoofdstuk 5 Verkeer

Artikel 5.1.2. Aanpassingen Omgevingsverordening Overijssel 2009 Wegen en Kanalen.

Aan artikel 5.1.2, tweede lid, wordt de zinsnede toegevoegd: danwel beplanting of voorwerpen op, naast of boven de weg aan te brengen of te hebben die hinder of gevaar oplevert voor het beheer en onderhoud van de weg;

Bijlage 6

In de lijst van vaarwegen onder B, wordt vaarweg 16, Twaalf Damgat, vervangen door Twaalf Dagmat.

Toelichting:

Het provinciale beleid om hinderlijke beplanting door de particuliere eigenaren te laten snoeien heeft de laatste jaren nauwelijks tot problemen geleid, maar door de norm concreter te benoemen wordt de handhaving beter uitvoerbaar.

De vaarweg Twaalf Dagmat is destijds abusievelijk verkeerd benoemd.

Paragraaf 5.2.2. Aanwijzing van luchthavens en voor de luchthavens geldende besluiten of regelingen

In artikel 5.2.2.5. lid 5 worden aangepaste vliegrichtingen opgenomen. De toelichting wijzigt niet.

subparagraaf 5.2.2.5 'Luchthavenregeling Helihaven De Koperen Hoogte Zwolle',

5. De beschikbare invliegrichtingen zijn 148° en 358° naar Final Approach and Take-off area (FATO). De beschikbare uitvliegrichtingen zijn 178° en 328° naar Final Approach and Take-off area (FATO).

Hoofdstuk 6 Toezicht en Strafbepaling

Titel 6.1. wordt aangepast naar aanleiding van de wijzigingen in hoofdstuk 3.

artikel 6.1.2. Strafbepaling

Een gedraging in strijd met het bepaalde bij of krachtens artikel 3.1.1.2, paragraaf 3.2.1, paragraaf 3.2.2 en paragraaf 3.2.3 van deze verordening is een strafbaar feit.

Toelichting

In de toelichting op de Omgevingsverordening Overijssel 2009 wordt de toelichting op hoofdstuk 6 'Toelichting toezicht en strafbepaling' gewijzigd als volgt: 'In dit hoofdstuk wordt de aanwijzing van toezichthouders geregeld. Verder wordt de strafbaarstelling geregeld van gedragingen in strijd met het bepaalde in artikel 3.1.1.2, paragraaf 3.2.1, paragraaf 3.2.2 en paragraaf 3.2.3. van de verordening.'

Titel 8.1. Overgangsrecht

Artikel 8.1.1. Overgangsrecht beschikkingen

1. Vergunningen en ontheffingen die zijn verleend onder de werking van de Verordening op de Fysieke leefomgeving Overijssel en die van kracht zijn op het moment van inwerkingtreding van deze verordening, worden aangemerkt als vergunningen en ontheffingen krachtens deze verordening.

Toelichting: Artikel 8.1.1. regelt dat besluiten en ontheffingen die zijn verleend onder de werking van de verordening op de Fysieke Leefomgeving aangemerkt worden als vergunningen en ontheffingen krachtens deze verordening en dus gewoon van kracht blijven. Deze bepaling wordt gehandhaafd omdat er nog besluiten en ontheffingen kunnen zijn die afgegeven zijn onder de werking van de voorganger van de huidige Omgevingsverordening. Artikel 8.1.2 wordt niet opnieuw vastgesteld omdat inmiddels alle onderdelen van de Verordening Fysieke Leefomgeving Overijssel zijn ingetrokken).

Titel 8.2. Overgangsrecht hoofdstuk 2

Artikel 8.2.1. Overgangsrecht hoofdstuk ruimtelijke ordening

1. Het bepaalde in hoofdstuk 2 is niet van toepassing op ontwerpbestemmingsplannen die ter visie zijn gelegd maar nog niet zijn vastgesteld vóór de inwerkingtreding van deze verordening, voor zover daarover door de provinciale diensten positief is geadviseerd.

Toelichting: In lid 1 van artikel 8.2.1. wordt duidelijk gemaakt dat de verordening niet van toepassing is op ontwerpbestemmingsplannen, ontwerp-projectbesluiten en ontwerp-beheersverordeningen, die (formeel) ter visie zijn gelegd maar nog niet zijn vastgesteld op het moment van inwerkingtreding van de verordening, voor zover over deze plannen een positief advies is uitgebracht door de provinciale diensten. Hiermee wordt voorkomen dat gemeentelijke plannen die al in procedure zijn op grond van de Wro, bij de vaststelling nog aangepast moeten worden aan de verordening.

2. De verplichting tot aanpassing van onherroepelijke bestemmingsplannen na 1 jaar zoals bedoeld in artikel 4.1, lid 2 Wro, is niet van toepassing indien de wijziging geen ander doel heeft dan aanpassing van de toelichting op het plan aan het bepaalde in hoofdstuk 2.

Toelichting: In lid 2 van artikel 8.2.1. wordt een uitzondering gemaakt op de wettelijke verplichting in artikel 4.1, lid 2 Wro om, voor zover het in hoofdstuk 2 gaat om bepalingen alleen tot gevolg zouden hebben dat de toelichting op een bestemmingsplan moet worden aangepast aan de verordening, terwijl de inhoud van het bestemmingsplan zelf niet wijzigt. Voor die gevallen dat alleen de toelichting aangepast zou moeten worden, is de urgentie van aanpassing niet zo hoog, dat niet gewacht zou kunnen worden tot het moment dat het plan vanwege de actualiseringsverplichting in artikel 3.1, lid 2 Wro opnieuw moet worden vastgesteld. deze bepalingen worden opnieuw vastgesteld in ongewijzigde formulering. De verwijzing 'deze verordening' slaat nu op de geactualiseerd Omgevingsverordening zoals die op 3 juli 2013 is vastgesteld, waarmee het overgangsrecht een nieuwe peildatum heeft gekregen.

Artikel 8.2.2. Overgangsrecht EHS

1. Voor bestemmingsplannen die betrekking hebben op de Ecologische Hoofdstructuur zoals begrensd op basis van artikel 2.7.2 en die op het moment van inwerkingtreding van deze verordening al langer dan 5 jaar onherroepelijk zijn, geldt in afwijking van de termijn in artikel 4.1, lid 2 Wro een termijn van 2 jaar voor aanpassing aan het gestelde in deze verordening.

2. Voor bestemmingsplannen die betrekking hebben op de Ecologische Hoofdstructuur zoals begrensd op basis van artikel 2.7.2. en die op het moment van inwerkingtreding van deze verordening korter dan 5 jaar onherroepelijk zijn, geldt in afwijking van de termijn in artikel 4.1, lid 2 Wro een termijn van 10 jaar na het onherroepelijk worden van deze bestemmingsplannen.

3. Een besluit tot verlenging van de periode van tien jaar als bedoeld in artikel 3.1, lid 3 van de Wet ruimtelijke ordening wordt niet genomen indien de in het bestemmingsplan aangewezen bestemmingen en de met het oog daarop gegeven regels geen of onvoldoende waarborgen bieden voor het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het betrokken gebied die aangewezen zijn als EHS.

Toelichting: Artikel 8.2.1. en 8.2.2. geven bijzondere overgangsbepalingen voor hoofdstuk 2. In artikel 8.2.2. wordt een regeling getroffen voor bestemmingsplannen die betrekking hebben op de Ecologische Hoofdstructuur en die op grond van titel 2.7 moeten worden aangepast. Ingevolge de

Wro stelt de gemeenteraad binnen een jaar na inwerkingtreding van de verordening een bestemmingsplan of beheersverordening vast met inachtneming van de verordening, tenzij bij de verordening een andere termijn wordt gesteld.

Dit artikel beoogt een andere termijn te stellen. Plannen, "ouder" dan vijf jaar moeten worden aangepast binnen twee jaren na inwerkingtreding van de verordening. Plannen, "jonger" dan vijf jaren moeten worden aangepast op het moment dat zij ingevolge de Wro opnieuw dienen te worden vastgesteld dat wil zeggen: binnen een periode van tien jaar, gerekend vanaf de datum van vaststelling van het plan.

Er is geen verplichting om een bestemmingsplan of beheersverordening opnieuw vast te stellen binnen de door de verordening bepaalde termijn, als die plannen of beheersverordeningen niet van deze verordening afwijken. deze bepaling wordt opnieuw vastgesteld in ongewijzigde formulering. De verwijzing 'deze verordening' slaat nu op de geactualiseerd Omgevingsverordening zoals die op 3 juli 2013 is vastgesteld, waarmee het overgangsrecht een nieuwe peildatum heeft gekregen.

Titel 8.3. Inwerkingtreding

Artikel 8.3.1.

1. De geactualiseerde Omgevingsverordening zoals vastgesteld op **3 juli 2013** treed in werking op **1 september 2013**.
2. **[vervallen]**

Toelichting: Artikel 8.3.1. regelt de inwerkingtreding van de verordening.

Titel 8.4. Citeertitel

Artikel 8.4.1.

Deze verordening kan worden aangehaald als: Actualisatie Omgevingsverordening Overijssel 2013.

Titel 8.5 ACTUALISATIE OMGEVINGSVERORDENING

wijzigingsbevoegdheid bij kennelijke onjuistheden in teksten en kaartmateriaal

Artikel 8.5.1. kennelijke onvolkomenheden

Gedeputeerde staten zijn bevoegd om kennelijke onjuistheden in de tekst van deze verordening en de kaarten die bij de verordening horen - en de digitale verbeelding daarvan - te corrigeren.

Toelichting: Artikel 8.5.1 .kennelijke onvolkomenheden

Dit artikel regelt de bevoegdheid voor GS om de tekst van de Omgevingsverordening en de bijbehorende kaarten te corrigeren als blijkt dat er sprake is van kennelijke onjuistheden in de tekst of de begrenzing van gebieden.